

MİMAR SİNAN

4. En Muh. Büyük Üstad Mesajı Can ARPAÇ
11. Message of the M.W. Grand Master Can ARPAÇ
17. Muh. Sahir Erman K.'i Kaybettik..... Cumhuriyet FİRMAN
20. Masonluk ve İnanç..... Yusuf KÖKDAMAR
31. Bir Lokal Binasının Alınması ve Çıkarılan Tahvilât..... İsmail İŞMEN
37. Hatâyı Düzeltme ve İtiraf..... Türkhan SLEM
49. Amino Asitten İnsana Hüseyin Avni ÖKTEM
59. Kader ve Karma Özkan ARAS
68. Akasya Oktay GÖK
71. Ziyafet İsmail Hakkı MOLTAY
78. Işıklı Yolun Giriş Kapısı Ejikte Koparal ÇERMAN
94. Localardan Haberler Mimar SİNAN
105. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN
106. Mimar Sinan Dergisi 95-98 Fihristi Derleyen: Reşad UMUR

MİMAR SİNAN

Gevşemeyin, endişe etmeyin.

İnancınız sağlamsa, mutlaka başarılırsınız.

Şânı Yüce Kur'an, S.III.139

Kapak Kompozisyonu : ŐINASI BARUTÇU
YENİLİK BAŐIMEVİ
Tel. 243 55 72 - 245 32 48 ☆ İSTANBUL - 1996

MİMAR SİNAN

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının
tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına

İmtiyaz sahibi : Covit YENİCİOĞLU

Yazı İşlerini fiilen idare eden : Reşad UMUR

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

SAYI : 99 Nuruşya Sokağı 25, 80050 - Beyoğlu Tel : 249 24 51 MART 1996

4. En Muh. Büyük Üstad Mesajı Can ARPAÇ
11. Message of the M.W. Grand Master Can ARPAÇ
17. Muh. Sahir Erman K.ı Kaybettik..... Cumhur FERMAN
20. Masonluk ve İnanç..... Yusuf KÖKDAMAR
31. Bir Lokal Binasının Alınması ve
Çıkarılan Tahvilât..... İsmail İŞMEN
37. Hatâyı Düzeltme ve İtiraf.....Türkhan SLEM
49. Amino Asitten İnsanaHüseyin Avni ÖKTEM
59. Kader ve Karma Özkan ARAS
68. AkasyaOktay GÖK
71. Ziyafet İsmail Hakkı MOLTAY
78. Işıkly Yolun Giriş Kapısı Eşikte Koparal ÇERMAN
94. Localardan HaberlerMimar SİNAN
105. Aramızdan AyrılanlarMimar SİNAN
106. Mimar Sinan Dergisi 95-98 FihristiDerleyen: Reşad UMUR

EN MUH.. BÜYÜK ÜSTAD MESAJI

Sevgili Kardeşlerim,

Büyük Üstat sıfatıyla sizlere Mimar Sinan'dan son kez sesleniyorum.

Bu nedenle, dört yıl önce bençe dünyanın en şerefli görevi sayılan Büyük Üstatlığı bana lâyük gördüğünüz için sonsuz teşekkürlerimi tekrarlıyorum.

İçtenlikle söyleyebilirim ki, bu görevin sorumlulukları ve güçlükleri en az şerefi kadar büyük olduğu için, çekişi aldığımda 35 yıllık çıraklığım rağmen içimdeki korku, mutluluğumu ve heyecanımı bastırıyordu.

Sonra pek çoğunuzun sevgiyle gülen gözlerinizi görmek, daima örnek almaya çalıştığım Büyük Üstatlarımızın temsilcileri olarak Enver Necdet EGERAN ve Cavit YENİCIOĞLU En Muhterem Kardeşlerimizin dünlerde olduğu gibi yarınlarda da bana ışık tutacaklarını bilmek;

Kısacası چراğından Büyük Üstatlarına kadar bir bütünün parçaları olduğumuzu hissetmek kendimi çok kısa sürede toparlamamı sağladı.

Bu duygu dört yıl boyunca benim için itici güç oldu.

Göreve başlar başlamaz kapımı, kalbimi ve düşüncelerimi bütün kardeşlerimiz için daima açık tuttum. Mutluluğumuzu, acımızı, sevgimizi, bilgimizi, olanaklarımızı, zorluğu ve başarıyı paylaşmaya çalıştık. İdeal insana uzanan bir yol olan Masonlukla dernek ve kulüpleri karıştıranlar, dış dünyanın küçük hesaplarını, kısır çekişmelerini beraberlerinde getirenler aramıza giremesinler diye dikkat etmeye çalıştık.

Masonluğun geleneklerini, ilkelerini ve kurallarını korumaya, Masonluk ışığını yarınlara taşımaya çalıştık.

Ben yerine biz; bardağın yarısı boş yerine, yarısı dolu diyebildiğimiz ölçüde yapıcı olduk. Bizden önceki kuşakların birikimleri, eserleri, projeleri ve girişimleri ile sağladıkları olanaklardan da yararlanarak ve pek çok kardeşimizin gönüllü katkılarıyla şunları gerçekleştirdik:

- 01.05.1992** Tesviye Dergisi yayın hayatımıza girdi.
- 05.05.1992** Kardeşlik Korumuz için Ankara'da 500 Çam fidesi, hemşirelerimiz ve çocuklarımızla birlikte dikildi.
- 09.05.1992** Bodrum Mâbedimizin tahsis töreni yapıldı.
- 23.06.1992** Sağlık komisyonu kuruldu.
- 24.10.1992** Tüzükler için Olağan üstü konvan yapıldı.
- 29.10.1992** Anıtkabir'i eş ve çocuklarımızla resmen ziyaret ettik.
- 28.11.1992** Karşıyaka'da ilk semt lokalimizi açtık.

- 08.12.1992** Duyuru fonu işlemeye başladı.
- 26.12.1992** Masonluğu gençlere tanıtma programına devam edildi.
- 08.01.1993** Bosna - Hersek için "İnsanlığa Davet" kampanyasına katıldık. Star Televizyonunda duyuruldu (Birmilyon).
- 10.01.1993** Antalya locamızın açılışı yapıldı.
- 23.02.1993** Topluma dönük karşılıksız Üniversite bursumuz başladı.
- 28.02.1993** Merkez Binamızın Terası hizmete açıldı.
- 13.03.1993** Antalya'da Mâbedimizin tahsisi yapıldı.
- 17.04.1993** Lokalimiz dışında ve konuk BÜ. Üs. ların katıldığı ilk konvansiyamızı Conrad Otelinde yaptık.
- 18.04.1993** Yakacık'taki binamızın temelini attık. (Temel taşı koyma ritüeli ilk kez uygulandı.)
- 29.05.1993** Frankfurt'ta Türkçe çalışan TÜRKAY locası açıldı.
- 23.10.1993** Antalya Mâbedimiz yeni yerine geçti.
- 29.10.1993** Anıtkabir'e 2.ci resmi ziyaretimizi yaptık.
- 29.10.1993** Ankara vâdi evimizde yeni mâbedimizin tahsisi ve yeni kitaplığın açılışı yapıldı.
- 23.11.1993** Küçük bir sanatçı için açılan sağlık yardımı kampanyasına katıldık (Yüz Milyon TL.)
- 16.12.1993** İstanbul Merkez Binamız için temel atma töreni yaptık.

- 17.12.1993 Üye olmayanlara da verebileceğimiz masonik cep takvimi uygulamasına başladık.
- 14.02.1994 İzmir Vâdimizde tüm geliri Dr. Behçet Uz çocuk hastanesine verilen K. Payaslı Konseri yapıldı. (Seksen Milyon TL.)
- 23.03.1994 Türkay Locasının da katkılarıyla 17 yaşında bir gencimizin karaciğer nakli Almanya'da yapıldı.
- 23.04.1994 Swiss Hotel'de konuk BÜ. Üs. ların da ziyaretçi olarak katıldıkları konvanımız yapıldı.
- 23.04.1994 Muntazam Türk Masonluğunun 85 ci yıl balosunda mutluluğumuzu paylaştık.
- 26.07.1994 Gelibolu Milli parkı yangını nedeniyle Yüzonmilyon gönderdik.
- 21.10.1994 İstanbul Merkez Binamızda yeni bir mâbet açtık.
- 26.10.1994 Türkay Locasının yolladığı Onbin Marklık çeki İçişleri Bakanımız ve Emniyet Genel Müdürüne sunduk.
- 29.10.1994 Anıtkabir'e 3.cü resmi ziyaretimizi yaptık.
- 07.11.1994 Nur-u Ziya sokağındaki sosyal binamızı açtık.
- 10.03.1995 Ankara vâdisindeki kardeşlerimizin BÜ. Locamıza 25 dönümlük arsa bağışı gerçekleşti.
- 22.04.1995 Conrad Hotelde konuk BÜ. Üs. ların da ziyaretçi olarak katıldıkları konvanımız yapıldı.

- 23.04.1995 Yakacak Semt lokalimizi açtık.
- 25.05.1995 Mehmetçikle el ele kampanyasına katıldık. (Yüzbeşmilyon TL.)
- 28.10.1995 Eskişehir Locamızı açtık.
- 29.10.1995 Anıtkabir'e 4.cü resmi ziyaretimizi yaptık.
- 16.03.1996 Marmaris Locamızı ve mâbedimizi açtık ve bir baloyla kutladık.
- 14.04.1996 Eskişehir lokalimizin açılışı.
- 20.04.1996 Conrad'da konuk BÜ. Üs. ların katılımıyla konvan, Yeni BÜ. Üs. seçimi ve Balomuz var.

Dört yıllık zaman dilimi içerisinde İstanbul, Ankara ve Bursa Lokallerimizde kullanım ve dekorasyona dönük köklü değişiklikler kardeşlerimizin de katkılarıyla gerçekleşti.

- Dört yıllık zaman dilimi içerisinde 36 yeni loca açıldı.
- Kardeşlerimiz İzmir'de kurulmuş bulunan Sosyal Dayanışma ve Mutlu Emeklilik Vakfının Ankara ve İstanbul şubelerini açtılar.
- İstanbul'daki Hemşirelerimiz topluma dönük yardımlar yapmak ve kültürel aktiviteler düzenlemek için BEYAZ ELDİVEN derneğini kurduklar.
- Dernek Tüzüğümüzde yasal değişiklik yapılarak İktisadi işletmeler kurabilme olanağı sağlandı.
- Son iki yılda merkez bina inşaatımız İskân ruhsatı alma durumuna geldi ve mimari projeleri hazırlandı.

Türk Masonluğunu Yurt içinde ve yurt dışında tanıtmaya dönük çalışmalara ağırlık verilerek:

- Cumhuriyet bayramlarımızda ve yılbaşlarında Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere Devlet Protokolü uyarınca resmen ve karşılıklı olarak yazılı kutlamalar yapıldı.
- Vâdilerimizde konuklarımıza açık resim sergileri, konserler, konferanslar düzenlendi ve Yaşayan Atatürk - Cumhuriyet haftaları düzenlendi.
- Basın Yayınla temaslar yapıldı:
 - 30.10.1992 de Anadolu Ajansı Bülteninde Anıtkabir'i ziyaretimize yer verildi. Resimli veya haber şeklinde bir kaç gazetede çıktı.
 - 13.12.1992 Yeni Asır Gazetesi ile röportaj yapıldı.
 - 08.01.1993 de İnter Star'da kısa bir mesaj çıktı.
 - 03.02.1993 de Cumhuriyet'te anarşiye karşı kısa bir bildirimiz çıktı.
 - 14.11.1993 de Hürriyet ile röportaj yapıldı.
 - 01.12.1993 de Panorama ile röportaj yapıldı.
 - 05.12.1993 de Milliyet'te kısa bir açıklamamız çıktı.
 - 02.03.1994 de Milliyet'te Atatürk ilkelerine bağlılık bildirimiz çıktı.
 - 03.03.1994 de Sabah'ta Atatürk ilkelerine bağlılık bildirimiz çıktı.
 - 16.01.1996 da Milliyet'te Masonluğu tanıtan bildirimiz çıktı. Bu bildiri bir çok gazeteye yansıdı.
- Konvan, kuruluş yıldönümleri ve kongre nedeniyle yapılan çağrılar ve yurt dışına özel çıkışlar değerlendirilerek gidiş tarihi sırasıyla Avusturya, Yunanistan, Japonya, Hongkong, Amerikan - Kanada, Fransa (GLNF), İsviçre

(Alpina), Portekiz, İngiltere, Birleşik Almanya, İsrail ve Pensilvanya Büyük Locaları ziyaret edilerek ülkemizin tanıtımı yapıldı. Amerika Birleşik Devletleri Büyük Üstatlar Konferansı-na katılındı ve sadece Resmi davetlere gitmek için toplam 288.441.390 Liralık bir harcama yapıldı.

Değerli Kardeşlerim,

Yönetimini bana emanet ettiğiniz dört yıl boyunca, hep birlikte gerçekleştirdiğimiz aktiviteleri özetlemeye çalıştım.

Ancak bir insanın ömrüne sığmayan masonlukta ne ham taşımızın yontulması biter, ne de yapılacak işlerimiz...

Güneşin hergün yeniden doğuşu gibi masonluğa gönül verenler için de her sabah masonluk yolunda çalışmanın başlangıcıdır. Bu çalışma sadece bir nöbet değişimi olan görevleri yükleneciler için değil, hepimiz için kendimize ve insanlığa karşı borcumuzdur.

Şimdi bu borcu ödemek için yeni bir çalışma dönemine daha başlıyoruz. Bu dönemde de Yeni Büyük Üstadımızın etrafına kenetlenerek insanlık ve masonluk yolunda daha başarılı adımlar atacağımızın inancıyla ve artık gönüllerinizdeki Büyük Üstatlardan biri olmak ümidiyle hepinizi kardeş sevgilerimle kucaklıyorum.

Can ARPAÇ
Büyük Üstad

MESSAGE OF THE M.W. GRAND MASTER

Dear Brethren,

This is my last address to you through Mimar Sinan as your Grand Master.

I, therefore, repeat my thanks and gratitude once again for finding me worthy four years ago for the office of the Grand Master, which is considered to be the most honourable duty in the world.

I can sincerely say that, because the difficulties and responsibilities of this office are as great as its honour and in spite of my 35 years of apprenticeship, my reservations had overcome my happiness and excitement when I was handed the gavel.

Then to see your smiling eyes with love and knowing that Most Worshipful Brethren Necdet Egeran and Cavit Yenicioglu, whom I have taken as the representatives of the Grand Masters that I always have taken as examples, will enlighten my way; in short to feel that we are, from Apprentices to the Grand Masters, all parts of a whole made me to recover in a short time.

This feeling has been the driving force for me for the last four years.

As soon as I started my new duty I kept my door, my heart and my ideas open to all my brethren. We tried to share our happiness, sorrows, love, knowledge, possibilities, difficulties and success.

We tried to keep away those who mix Masonry, which is a road to the ideal Man, with other clubs and societies, tried to keep away those who are after small interests and unfruitful arguments.

We tried to preserve the ideals, tenets and regulations of Masonry and carry its light to the future.

We have been successful as much as we managed say "We" instead of "I" and consider that "the glass is half full" rather than "the glass in half empty". Benefiting from the left overs, works, projects of those before us and with the voluntary participations of our brethren we managed to succeed in the following:

- 01.05.1992 Periodical "Tesviye" started its publishing life.*
- 05.05.1992 Our wives and children planted 500 pine trees in Ankara for our Brotherhood Forest.*
- 09.05.1992 Our Bodrum Temple consecrated and dedicated.*
- 23.06.1992 Board of Health is established.*
- 24.10.1992 Extra-ordinary Convention is held for our By - Laws.*
- 29.10.1992 Visited Atatürk's Moseleum with our wives and children.*
- 28.11.1992 Our first Neighbourhood Locale in Karşıyaka is opened.*
- 08.12.1992 Announcement Fund started to function.*
- 26.12.1992 Continued with the programme to introduce Masonry to the youth.*
- 08.01.1993 Participeted in the "Invitation to Humanity" for Bosnia-Herzegovina. This was announced in Star TV (One million TL.)*
- 10.01.1993 Lodge Antalya opened.*
- 23.02.1993 Our free University Scholarship opened to the public.*
- 28.02.1993 Terrace restaurant of our building opened.*

- 13.03.1993** Lodge Antalya consecrated and dedicated.
- 17.04.1993** Our first Annual Communication with the participation of visiting Grand Masters held in Conrad Hotel.
- 18.04.1993** Foundation work started for our Yakacık building. (Foundation-stone Laying ceremony applied for the first time).
- 29.05.1993** TÜRKAY Lodge opened in Frankfurt to work in Turkish.
- 23.10.1993** Antalya Lodge moved to its new premises.
- 29.10.1993** Made our 2nd visit to Atatürk's Moseleum.
- 29.10.1993** Our new temple in Ankara is consecrated and dedicated and new library is opened
- 23.11.1993** Participated in a health campaign opened for a young artist (Hundred million TL.)
- 16.12.1993** Foundation-stone laying ceremony held for the new Istanbul building.
- 17.12.1993** Started pocket diaries, also to be given to non-masons.
- 14.02.1994** K. Payasli concert in Izmir for the benefit of Dr. Behçet Uz Children's Hospital. (Eighty Million TL.)
- 23.03.1994** Liver transplantation made to one of our 17 year old youngster in Germany with the participation of Türkay Lodge.
- 23.04.1994** Our Annual Communication held at Swiss Hotel with the participation of visiting Grand Masters.
- 23.04.1994** We shared our happiness at the 85th Anniversary Ball of Regular Turkish Masonry.
- 26.07.1994** Donation of Onehundred Million TL. is made for the Gelibolu National Park fire.

- 21.10.1994** A new temple is opened in our Istanbul building.
- 26.10.1994** Tenthousand DM . cheque sent by Türkay Lodge delivered to the Minister of Interior and General Directorate of Security.
- 29.10.1994** Our 3rd visit to Atatürk's Moseleum.
- 07.11.1994** Our social building in Nuru Ziya Street opened.
- 10.03.1995** Brethren of Ankara donated 25000 sq. metre land to our Grand Lodge.
- 22.04.1995** Our Annual Communication held at Conrad Hotel with the participation of visiting Grand Masters.
- 23.04.1995** Yakacak neighbourhood locale opened.
- 25.05.1995** Participated in the "Hand in Hand with Mehmetçik" campaign. (Hundred and five million TL.)
- 28.10.1995** Opening of our Eskisehir Lodge.
- 29.10.1995** Our 4th visit to Atatürk's Moseleum.
- 16.03.1996** Celebrated the consecration and dedication of our Marmaris Lodge and its temple with a ball.
- 14.04.1996** Our Eskisehir building will be opened.
- 24.04.1996** Our Annual Communication and election of the new Grand Master will be held at Conrad Hotel, with the participation of visiting Grand Masters, to be followed by a ball.

Within this span of time of four years radical changes of usage and decoration in our Istanbul, Ankara and Bursa buildings took place with the participation of our brethren.

36 new lodges opened during these four years.

Brethren opened the Istanbul and Ankara branches of the Social Solidarity and Happy Retirement Foundation.

Our Sisters in Istanbul formed the White Glove society for cultural and social philanthropical activities.

Necessary changes in our by-laws are made to enable us to deal in economical works.

During last two years the construction of our Istanbul main building came to a point to receive the necessary occupancy permit and its projects of interior decoration are prepared.

We gave special care to present Turkish Masonry in Turkey and abroad and:

- **During our Republic Holidays and New Year Holidays mutual congratulatory correspondences have been exchanged with the President and the rest of the Government units.**
- **In our various valleys painting exhibitions, concerts, conferences and weeks of Living Atatürk and Republic arranged.**
- **Kept in contact with the news media as follows:**

in 30.10.1992 Bulletin of Anatolian Agency mentioned our visitation to Atatürk's Moseleum. This also took place in various daily newspapers, with and without pictures.

in 13.12.1992 An interview made with Yeni Asır daily.

in 08.01.1993 A short message took place in Inter Star TV.

in 03.02.1993 A short declaration of ours against terrorism appeared in Cumhuriyet.

in 14.11.1993 An interview took place with Hürriyet.

in 01.12.1993 An interview took place with Panorama.

in 05.12.1993 A short declaration of ours appeared in Milliyet.

in 02.03.1994 A declaration of ours about our adherence to Atatürk's ideals appeared in Milliyet.

in 03.03.1994 A declaration of ours about our adherence to Atatürk's ideals appeared in Sabah.

in 16.01.1996 An explanatory article of ours about Masonry appeared in Milliyet. This article also reflected itself in other newspapers.

Evaluating the invitations received for annual stated communications and anniversaries and private trips abroad, visits are made to the Grand lodges of Austria, Greece, Japan, Hong Kong, American-Canadian, France (GLNF), Switzerland (Alpina), Portugal, England, Germany, Israel and Pennsylvania. Participated in the Grand Masters' Conference of the United States Of America and a TL. 288,441,390.- of expenditure in total is made only to attend the official invitations.

Brethren,

I tried to summarise the activities we had all together during the four years, the governing of which you had entrusted to me.

But, in Masonry which cannot fit into the lifetime of a man, neither hewing of the rough ashlar nor our duties come to an end.

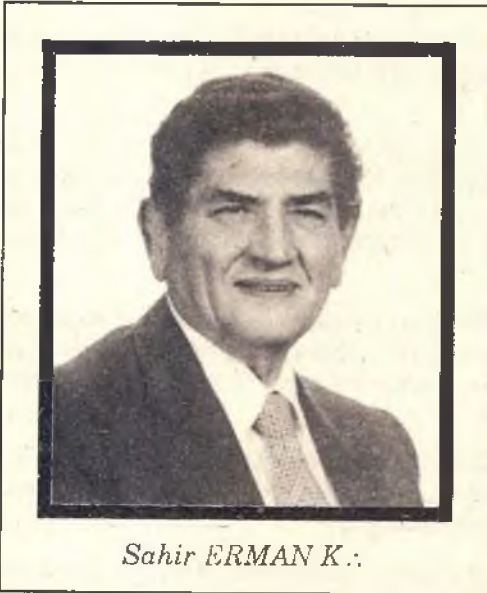
As the sun rising everyday, every morning is the beginning of labouring for Masonry. This beginning is not only a duty for those taking over various offices but for all of us and also our duty towards humanity.

Now we are starting a new period of work for this duty. With a firm belief that we joining closely around our new Grand Master will take more successful steps on the road of humanity and Masonry and with the hope of remain one of the Grand Masters in your hearts, I embrace you all with my fraternal love.

Can ARPAÇ
Grand Master

Muh.: SAHİR ERMAN K.: 'İ KAYBETTİK...

Cumhur FERMAN

Sevgili Sahir ERMAN kardeşimiz, 8 Şubat 1996 Perşembe günü, yetmiş sekiz yaşında iken, İstanbul'da Amiral Bristol Hastanesinde Ebedi Maşrıka intikal etmiş bulunuyor.

Sahir ERMAN K.:miz, 12 Eylül 1918'de, İstanbul'da doğmuştur.

İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra 1942 yılında İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olarak lisans diplomasını almıştır.

1942 yılında, aynı Fakültenin Ceza Hukuku Kürsüsü Asistanlığına atanan Kardeşimiz, 1948 yılında Özel

Hukuk dalından Hukuk Doktorası Diplomasını almış; 1950 yılında da aynı kürsüde Doçent olmuştur.

Askerlik görevini 1951 yılında I.Ordu Komutanlığında Askerî Hâkim olarak yapan Sahir ERMAN K. miz, 1952 yılında Roma Hukuk Fakültesinde inceleme ve araştırmalarda bulunmuş; 1953 yılında da Cenevre'de toplanan Birleşmiş Milletler İhtisas Komisyonunda Türk Delegesi olarak görev yapmıştır. 1960 yılında, İstanbul Hukuk Fakültesi Ceza ve Usul Hukuku Profesörlüğüne yükselen Sahir ERMAN K. miz, aynı yıl İtalya'da Palermo Hukuk Fakültesi Muhabir Profesörü olmuştur.

1961 yılında, Askeri Ceza ve Harp Hukuku Milletlerarası Derneği Yönetim kurulu üyesi olan Sahir ERMAN K. miz, 1962 yılında Basın Şeref Divanı Başkanlığına seçilmiştir.

Sahir ERMAN K. mize, İtalya Cumhurbaşkanı tarafından 1966 yılında "Cavaliere Ufficiale" nişanı verilmiş; 1969 yılında da, yine İtalya Cumhurbaşkanı tarafından "Commendatore" nişanı tevcih olunmuştur.

Sahir ERMAN K. miz, ayrıca 1970 yılında merkezi Roma'da bulunan Hukuki Etütler Milletlerarası Derneği üyesi olmuş; 1979 da, Strasburg'da Avrupa Konseyinde Ekonomik suçlar konusunda Milletlerarası Uzman seçilmiştir.

1980 yılında, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı tarafından düzenlenen Ekonomik Suçlar Avrupa Haftası'na Milletlerarası Uzman sıfatile davet olunmuştur.

1950 yılından başlayarak gerek ülke içinde ve gerekse ülke dışında çok sayıda hukuk kongresine katılan Sahir ERMAN K. miz, bu kongrelerde tebliğler sunmuş; konferanslar vermiş; Roma Hukuk Fakültesinde Misafir Profesör sıfatile verdiği dersler ise, İtalya'da kitap halinde yayınlanmıştır.

Sahir ERMAN Üstadımızın 1944'den günümüze kadar neşredilmiş olan telif ve tercüme kitaplarının sayısı ellinin üzerindedir. Yine kendisi tarafından yayınlanmış çok sayıda bilimsel ve meslekî makalesi mevcut bulunmaktadır.

Sahir ERMAN K. miz, 1950'den itibaren sırasile İtalya, Fransa, Almanya, İngiltere, İspanya, İrlanda, Hollanda, Belçika, İsviçre ve Mısrıda bilimsel incelemelerde bulunmuştur.

İtalyanca, Fransızca ve İngilizce dillerine vakıf olan kardeşimiz evli ve dört evlât sahibi idi.

*
* *

Sahir ERMAN K. mizin Masonik yaşamı, 11 Haziran 1956 tarihinde MÜSAVAT Muh. Lo. nda nura kavuşması ile başlamıştır. Bu Muh.

Lo. da, sırasile Kâtiplik, Hatiplik, II. ve I. Nâzırlık görevlerinde bulunan Sahir ERMAN K. miz, MÜSAVAT Muh. Lo. sının iki defa Üst. Muh. lik görevini yürütmüştür.

Sahir ERMAN Üstadımız 22 şubat 1975 tarihinde aslı üyesi olduğu MİMAR SİNAN Muh. Loc. nın Üst. Muh. lik görevini de üstün bir liyakat ve vazife şuuru ile yerine getirmiştir.

1995 yılından itibaren Türkiye Yüksek şurası AD VİTAM şeref HBÁ i olarak görev yapan Sahir ERMAN K. miz, Arjantin Sulh Akademisinde ihdas edilmiş olan Birinci Masonik Sulh Nişanına da sahip durumda idi.

Muh. Sahir ERMAN K. miz, Masonik yaşamı boyunca yapmış olduğu konuşmaları, Mimar Sinan Dergisinde neşredilmiş olan yazıları ve Büyük Locamız tarafından yayınlanmış eserleri ile bizlere daima rehberlik etmiş, bizleri sürekli olarak aydınlatmıştır. "REGIUS" un Türkçe tercümesi ile "DANTE" kitapçığı da, bir fâninin ömrüne sığdırılması gerçekten güç olan çok sayıdaki eserlerinden, sadece iki küçük örnek oluşturmaktadır.

*
* *

Büyük Hukukçuluğu yanında bir büyük İNSAN, Yılmaz bir Atatürk ilkeleri, çağdaşlık ve lâiklik savunucusu; bıkmaz bu insan hakları, ve özgürlük müdafii olan Sahir ERMAN Kardeşim, aynı zamanda insanlık, ülke ve millet sevgisi ile dopdolu gerçek bir hümanist ve vatansesver idi.

Sahir ERMAN Kardeşim, görev, özellikle de Masonik görev sözkonusu olduğunda ciddi sağlık sorunlarını gözardı edecek kadar inanç, özveri ve cesaret sahibi gerçek bir Masondu.

Yerinin doldurulması çok zor olan Sahir ERMAN Kardeşimden Rahmetini esirgememesini E.U.M.'ndan hürmet, tevazu, edep ve hicab ile niyaz ederim.

Dilerim öyle olsun...

MASONLUK VE İNANÇ

Yusuf KÖKDAMAR

Masonluk, Hakikat'ı arama mesleğidir. Bilime, bilimsel bilgiye ve akla büyük değer verir. Ama bu meyanda, masonik yasa, tüzük ve ritüellerinde, tanrı, din ve kutsal kitaplarla ilgili koşul ve prensiplere de yer verir. İnançla ilgili bu koşul ve prensipler, Masonluğa asla dinî bir mahiyet kazandırmak veya dinî masonluğa karıştırmak amacını içermez. Zira Din; müstakil bir inanç, iman ve ibadet müessesesi ve sistemidir. Masonluk ne bir dindir, ne de dinle rekabet halindedir, ne dinin yerine geçmek ister, ne de dine karşıdır. Dinlere geniş bir hoşgörü içerisinde saygılıdır.

Peki, Masonlukta Allah, Din ve kutsal kitaplarla ilgili koşul ve prensiplerin bulunmasındaki amaç nedir?

İnsanlığın gelişmesi ve tekâmülünde bilim (İlim) en önemli faktördür. Ancak masonluk, insanların aydınlanması ve Hakikat'in aranmasında, bilimin yanında dinin de önemli katkısının olduğuna inanır. Hakikat'in aranmasında sadece maddî bilimlerin, aklın ve duyuların kâfi olmadığını, bunun yanında manevî bilimlerin, duygunun, sezginin, inancın ve gönül yolunun da zarurî olduğunu düşünür.

İnsan, beden ve ruh birlikteliğinden müteşekkil komplike bir varlıktır. Maddî olan beden, geçici ve sonludur. Asıl olan insanın manevî varlığı, ruhu ve benliğidir. İnsan bu yanıyla yücedir, bu yanıyla ölümsüzdür. Masonluk insanın bu yönüyle gelişmesini, tekâmül etmesini ve yücelmesini ister. İnanç, din ve Allah'a iman; insanın manevî varlığını, ruhunu, benliğini ve moral yapısını besleyen, geliştiren ve yücelten kaynaklardır.

Bu sebeple masonluk, insanın gelişmesinin ve yücelmesinin salt akıl ile değil, akıl-inanç müsterekliğiyle; sadece bilimsel bilgi ile değil, dinsel bilginin de varlığıyla mümkün olabileceğini savunur.

Ancak, tarih boyunca, bilim ve din birbirine karşıt ve zıt iki sistem olarak gösterilmiş; bilimi savunanlardan da bilimi zaman zaman yadsıyanlar olmuştur. Ama masonluk; yöntem ve metodları farklı olmalarına rağmen, bilim ve dinin birbirlerini tamamlayan ve her ikisinin de hakikat'ı arayan sistemler olduğunu, iki sistemin de gerekli ve elzem olduğunu her zaman belirtmiştir. (1)

Bundan dolayı masonluk; her masonun **Bilim + Din** ve **Akıl+İman** yolu ile, hem bilimsel hem de dinsel bilgilerle, hem beşerî hem de ilâhî bilgilerle mücehhez olması gerektiğini, bir masonun ancak böylece tam ve kâmil

bir insan olabileceğini, hakikat'ı aramanın ancak böylece verimli olabileceğini kabul ve telkin eder.

"Mason dinle felsefeyi, imanla akıllı, vahiy ile ilmi bağdaştırmasını bilen, bunları nefsinde birleştirebilen kişidir." (Sahir Erman K.: TYŞ. Şeref Başkanı - Yüksek Derecelere ilgili açıklamalarından).

Şimdi bu söylediklerimizi, masonik tedrisatın ilk basamağı olan birinci derece ritüelinden ve sonuncu basamağı olan otuzuncu derece ritüelinden birer cümle ile tamamlayalım:

"Bir mason olarak, önce sizden, kutsal kitaplara saygı duymanızı isteriz. Onlarda Tanrı'ya, kendinize ve diğer insanlara karşı görevlerinizi ve sorumluluklarınızı bulabilirsiniz."

"Sizi, inceleme ve müşahade ile elde edilen bütün bilgi derecelerinden geçirdik. Namuslu bir insan ve mükemmel bir mason olabilmek için uygulanması gereken faziletleri öğrettik. Lâkin Evrenin son sözünü henüz elde edemediniz. Bu sözü, izafi ve geçici olmaktan kurtulamamış olan müspet ilim de söyleyemez... **İlmin durakladığı yerde, bilinmeyen bir âlem başlar. Orada size, dinler rehberlik eder."**

İşte; Masonik tüzük ve ritüellerde; Tanrı, din ve kutsal kitaplardan bahsedilmesi ve bunlarla ilgili koşul ve prensiplerin bulunması; hakikat'ın aranmasında

sadece bilimsel sistemlerin değil, dinsel sistemlerin de; sadece aklın değil inancın da gerekli olduğunun belirtilmesi amacını gütmektedir.

Evrenin Ulu Mimarı Anlayışı (Tanrı anlayışı ve İnancı)

Bilindiği gibi, Allah'a inanmak masonluğun ön koşuludur. Allah'a inanmayan, mason olamaz. Ev. Ul. Mi. Kavramı, Anderson nizamnamesinde (Md. 1), 4.9.1929 Tarihli intizam prensipleri beyannamesinde (Md. 2), tüzüklerde, hür masonluğun temel prensiplerinde (Md. 2) ve ritüellerde vardır.

Ev. Ul. Mi. Kavramı, Doğrudan Allah'ı dile getiren simgesel bir terimdir. Ev. Ul. Mi. Kavramıyla dile getirilen yüce varlık; teist dinlerin (yahudilik, hıristiyanlık, müslümanlık vs.) kutsal kitaplarında anlatılan Tanrı'dır. Ev. Ul. Mi. Kavramı, kutsal kitaplarda açıklanan Tanrı kavramına uymayan bir Tanrı anlayışı taşıyorsa, o zaman masonluk yeni bir Tanrı ve yeni bir Tanrı anlayışı getiriyor demek olur ki, bu kesinlikle olamaz. Zira Tanrı anlayışını oluşturan sistemler, din ve din felsefesidir. Masonluk, ne bir din ve ne de bir Din felsefesidir.

Konumuzun içinde geçtiği için, herbiri birer Tanrı anlayışı olan "Teizm" ve "Deizm" in birer cümle ile tanımını görelim:

Teizm: Evreni yaratan ve yönen, vahiy ve kutsal kitaplar

gönderen, Evren ve İnsanla devamlı ilişkisi olan, kendisine sığınılan, yardım eden ve koruyan bir Tanrı anlayışıdır. Ruh ölmezliği inancı vardır.

Deizm: Sadece Evreni yaratan, yarattıktan sonra evrenle ve insanla hiçbir ilişkisi kalmayan, vahiy ve kutsal kitap göndermeyen, insana yardımı söz konusu olmayan bir Tanrı anlayışıdır. Vahiy'i, kutsal kitapları, din'i ve ruhun ölümsüzlüğünü reddeden bir sistemdir.

Ev. Ul. Mi. Anlayışı ile ilgili, mason literatüründen aktarmalar :

1- A. Mackey'in landmarklar listesinde 19. landmark:

"Allah"ın mevcudiyetine ve Ev. Ul. Mi. olduğuna inanmak"

2 - Anderson Niz. Md.1'den "Allah insanların gördüğü gibi görmez, çünkü insan dış görünüşü görür, halbuki Allah kalplere nüfuz eder."

Ve 4.9.1929 tarihli intizam prensipleri beyannamesi Md. 2 de:

"Ev. Ul. Mi. na ve O'nun vahyolunan iradesine inanç" koşulu. Cümlelerinden, Ev. Ul. Mi. kavramıyla anlatılmak istenen Tanrı; teizm anlamında ve kutsal kitaplarda açıklanan tanrı olduğu belirgin-dir.

3 - "Masonluk bütün dindarları, inanç sahiplerini, bir ülkü-

de -Ev. Ul. Mi.- diye Allah'ta birleştirir". (2)

- "Masonik açıdan Tanrı kavramının içerdđđi nitelendirmenin özet bir parçasını tekrar ediyoruz.... Masonluk, Allah'ı evrenin ulu yaratıcı olarak kabul ve buyruklarına ve ruhun varlığı farizesine uymayı kendi meşruluğunun temel ilkesi sayar. Yaratıcı bir Tanrı'ya ve ölümsüz ruh varlığına inancı içeren yukarıdaki ritüel ilkeler, Türk Mason Obediyansının da katıldığı 4.9.1929 tarihli İngiltere Birleşik Büyük Locasının İntizam Beyannamesi ile tahkim edilmiştir.3 (Naki Cevat Akkerman - Mimar Sinan 45/28)

4 - "Allah'a müphem bir kudret olarak değil, kutsal Kitaplarda anlatılan bir varlık olarak inanıyoruz" (3) (Nec. Ege-
ran K. - Ön. Bü. Üs.)

5 - "Mason vahiy yolu ile insanlara tebliğ olunan Allah'a inanç sayesinde bilgili olmak ve bu bilgiyi insanlara yaymak, onların da aynı bilgiden feyz almalarını sağlamak mecburiyetindedir." (Sahir Erman K. - TYŞ Şeref Başkanı - Yüksek Der. açıklamalarından)

6 - "Ev. Ul. Mi. Tábiri; bütün manevî kuvvetleri mündemiç olan ve kâinatın yönetimi ve sevki için bütün manevî, Ahlâki ve tabii yasaların kaynağı olan yaratıcı anlamına gelir." (Masonik temel yasa A.B.D. Güney Jür. Yüksek Şûrası)

7 - "Skoç Riti ve ona kaynak olan hür ve kabul edilmiş masonlar sembolik derecelerde, evreni yaratan ve yöneten Tanrı'nın varlığına inanan ve onu savunan (Teizm) Tanrıçılık felsefesi, Temel ve en önemli ilkedir." (Naki Cevat Akkerman - Mim. Sin. 48/51)

8 - "Anglo-Sakson Obediyansları ile onların muntazam kabul ettiği bütün diğer obediyanslar, artık teist telâkkileri bir tarafa bırakarak, mukaddes iktiplarda insanlara öğretilen Tanrı mefhumuna bağlanmışlar ve bunun dışında bir davranışın masonlukla telifi mümkün olmayacağını kesin olarak ilân etmişlerdir" (Fikret Çeltikçi - Mim. Si. 4/52)

9 - "Anglo-Sakson masonluğunda Ev. Ul. Mi. terimi, doğrudan teist dinlerdeki (Yahudilik, Hıristiyanlık, Müslümanlık) Tanrı anlayışının bir simgesel terimidir" (Mason Sözlüğü / 677 - M. Özgen Ayfer)

10 - "Düzenli Masonluk ilkelere Teizm'in esas alındığı bir gerçektir... Düzensiz masonluğun ise, deizm'i esas kabul ettiği görölüyor... Teizm ve deizm, masonlukları ayırmakta ve inançlarında bunlardan birini tercih etmelerine göre düzenli veya düzensiz masonluk haline gelmektedirler... Teist; evreni yaratan ve iradesiyle idare eden bir Tanrı'ya inanmaktadır. Bu Tanrı, Peygamberlerine vahiy yoluyla gön-

derdiği kutsal kitaplarda belirtilen Tanrı'dan başkası değildir. Deist ise; bir Tanrı'nın varlığını kabul eder, ancak akla dayanan bu inancı, vahyolunan bütün dinleri (Yahudilik, Hıristiyanlık, Müslümanlık) reddeder. Daha açık bir deyimle deistin Tanrısı aklın belirlediği mevhum bir kudretten ibarettir. Teistinki ise, kutsal kitaplarda vasıflandırılmış yüce bir varlıktır." (E. Necdet Egeran K... - Ön, Büyük Üstad) (18)

Muntazam masonlukta Ev. Ul. Mi. Tanrı anlayışı kısaca bundan ibarettir. Muntazam mason olarak kalınmak istendiği sürece, muntazam masonluğun düşünce ve felsefesine sadık ve bağlı kalmak en önemli masonik görevdir. Gayrimuntazam teşekküllerin bir kısmının ritüellerinde ve tüzüklerinde Ev. Ul. Mi. Kavramı yoktur. Diğer bir kısmında ise, bu kavram vardır; ancak Tanrı anlayışları deist, pan-teist ve agnostiktir.

Hiçbir kimsenin, masonluğu muza uymayan kişisel düşüncesiyle veya masonik felsefeye karşıt bir düşünce ve inançla yada gayrimuntazam masonluğun ağızıyla, Ev. Ul. Mi. Tanrı anlayışımızı zedelemesine ve muntazam masonluğumuzu tahrif etmesine müsaade olunamaz.

Bir tek kardeşimizin dahi, gayrimuntazam teşekküllerin müphem bir kudret olarak tanımlamaya çalıştıkları Ev. Ul. Mi. anlayışına itibar etmemesi,

sempati duymaması; masonluk tarihi içinde Ev. Ul. Mi. kavramı üzerine yapılan münakaşa ve çekişmeleri tazeleyerek ve gündeme getirerek obediyanımıza taşımaması gereğine inanıyoruz.

Masonluk ve Din

Konuya girmeden önce, önemli bir hususu belirtmeyi zaruri buluyoruz:

"Kutsal kitapların locada bulundurulması, sadece; masonluğun dinlere toleranslı olduğunu gösterir, masonun dinli olması gereğini göstermez, mason bir dine bağlı olabilir, olmayabilir"

"Gerek tahkikat sırasında ve gerekse tekris töreninde aday'a; "Siz Tanrı'ya inanıyormusunuz" diye sorulur, ancak "Siz bir dine inanıyormusunuz" sorusu tevcih olunmaz. Bu sebeple, Allah'a inanması şart olan masonun bir dine bağlı olması koşulu yoktur."

Şeklinde düşüncelere rastlanmaktadır.

Öncelikle söylemek gerekir ki, aday'a dinle ilgili bir sorunun tevcih olunmaması, masonun dilerse dinsiz de olabileceği anlamına gelmez. Masonun dilerse dinsiz de olabileceği düşüncesi; masonik nizam, tüzük, ritüel ve prensiplerde, yazılı olan ve olmayan kural ve geleneklerde içkin masonik düşünce ve felsefesinin ruhuna ve esasına aykırıdır.

Şimdi aşağıda, muntazam bir masonun dinsiz olamayacağı-

nı belirten vesikalara ve bunlara ilâveten dünya ana büyük locası olan İngiltere Birleşik Bü. Lo. nun, bizim büyük locamızın, dünya ana Yüksek Şûrasının ve Ön. Büyük Üstadlarımızın açıklamalarını veriyoruz.

1 - Masonik nizam, tüzük ve ritüellerdeki, Tanrı, Din, Kutsal kitaplar ve kutsal kitaplar üzerine yemin gibi koşul ve prensipler, öncelikle bir masonun asla ateist ve dinsiz olamayacağını gösterir.

Örneğin: **Anderson nizamının** "Allah ve din Hakkında" başlığını taşıyan mükellefiyet maddesi şöyle der: "Mason taahhüdü dolayısıyla Ahlâk kurallarına itaat etmekle mükelleftir ve eğer sanatı iyi anlıyorsa ne ahmak bir Tanrı tanımaz, ne de dinsiz bir kimse olacaktır..."

2 - İkinci otorite vesika; 4.9.1929 tarihli "intizam ve tanıma prensipleri beyannamesi"dir. İngiltere Birl. Bü. Lo. sınıca yayınlanan ve her muntazam obediyanın uymakla mükellef olduğu bu beyannamenin:

"Evrenin Ulu Mimarına ve O'nun vahyolunan iradesine inancın,

Üye kabulü için esas şartı teşkil etmesi"

şeklindeki ikinci maddesi de, her masonun hem Allah'a, hem de O'nun vahyolunan iradesine inanması yani dinli olması koşulunu içerir.

3 - "Masonluk, dinî itikadı olmayan kimseyi bünyesine kabul etmeyip, kabulden sonra da dinine icabet etmesini arar" (İngiltere birleşik büyük locası - Mimar Sinan 13/57)

4 - "Masonluk bütün dindarları, inanç sahiplerini, bir ülküde - Evrenin Ulu Mimarını - diye Allah'da birleştirir" (4)

5 - "Masonlar dinsiz değildirler... Masonların dinsiz telâkkisi bize çevrilmiş kötü bir isnaddir. Türk masonluğu dinsizlikle asla alâkadar değildir... Milliyet ve dini inkâr edenler aramıza giremezler" (Ön. Büyük Üstad Mim Kemal Öke) (5)

6 - "Masonluk müntesiplerinden bir dine sahip olmalarını, Allahtan korkmalarını, vicdanlarını temiz tutmalarını ister. Taahhüt ve yeminlerini mukaddes kitaplar üzerine yaptırır ve bunu yaptırırken âzadan, ancak bu sayede vicdanını yukarının iradesine bağladığına inanmasını ister. Masonluk, müntesiplerinden taahhütlerini ve çalışmalarını bu yaratıcının iradesinin tezahürü olan mukaddes kitabı göz önünde tutarak yapmalarını ister" (Ön. Bü. Üs. Nafiz Eke-men - Mi. Si. 5/8,9)

7 - "Masonluk hiç dini olmayana kabul etmez" (Almanya büyük locası - Mim. Sin. 20/16)

8 - "Skoç Riti masonu dindardır. Mutlak varlık'a yaradan'a, evrenin ulu mimarı (Ev. Ul. Mi.) Sembolü altında, gönülden ina-

nır ve her şeyden önce O'nun hizmetindedir" (Mukbil Gökdoğan - TYŞ. Ön. Şeref Bşk.) (6)

9 - "Biz dine hürmet eder, dinsizlikten nefret ederiz. **Buraya dinsiz giremez**, hepimizin kabul ettiği "Allah" denilen bir kudret vardır. O'na sadakatle inanırız" (Mim. Kemal Öke-Ön. Bü. Üs.) (7)

Bu arada bir hususu dile getirmek istiyoruz :

Masonluk, her üyesinin Allah'a inanmasını ve bir dine bağlı olmasını ister, ancak şu veya bu din demez, bunu kişinin özgür vicdanına bırakır.

Masonlukta din ve vicdan özgürlüğü ana prensiplerinden biridir. Ama bu özgürlük, bir masonun dilerse ateist ve dinsiz olabileceği kadar ileri gidemez. Masonluk bir dengeler sistemidir. Her özgürlükte olduğu gibi, aşırılık ve sınırsızlığın getireceği zararlardan kaçınarak din ve vicdan özgürlüğünde de dengeli olunması gereğini savunur. (8)

Masonluğa göre: Herkes dilediği din ve mezhebin mensubu olmakta hürdür. Bütün dinlere ve mezheplere toleranslı ve saygılı olunmalıdır. Dini ibadet ve vecibelerin yerine getirilip getirilmemesi kul ile Allah arasında bir meseledir. Bu konuda kişinin bizzat kendisi Allah'a karşı sorumludur. Bu sebeple, kimsenin müdahaleye, karışmaya, zorlamaya ve kınamaya hakkı yoktur.

Hangi din olursa olsun, din dediğimizde; boş ve bätül inançlardan, hurafelerden, taassup (Bağnazlık) tan, yobazca düşüncelerden ve dini saptıran safsatalardan uzak, arı ve saf halini kastediyoruz. Mason, böyle düşünür ve böyle inanır. Dini yozlaştıran, gerçek mecrandan çıkarıp saptıran ve çeşitli maksatlara âlet eden düşünce ve davranışları asla tasvip etmez.

Bir kimsenin bir dine inması ve bağlanması, onun taassuba kapılıp, gelişmeye karşı ve tutucu bir kimse olacağı anlamına gelmez. Bir masonun prensipleri ve din anlayışı; boş ve bätül inançlardan, hurafelerden ve bağnazlıktan uzak kalarak, bağlı olduğu dinin saptırılmamış ve dejenere edilmemiş gerçeklerine inanan, akla, bilime, gelişmeye, tekâmüle ve yücelmeye yönelik, gelişen çağa uyum sağlayan, laik ve demokratik niteliktedir.

Nasıl Bir Din?

Biraz önce belirtildiği gibi, masonluk hiçbir üyesine şu veya bu dine bağlı olacağını demez, bunu onun hür vicdanına bırakır. Ancak, yukarıda değinilen nizamname, koşul, prensip, gelenek ve yorumlardan anlaşıldığına göre masonun bağlı olduğu din; Tanrı'nın vahyini içeren, kutsal kitaplı, tek Tanrılı teist nitelikli dinlerden biridir.

1 - "Locaların çalışmaları sırasında kutsal kitap açık tutulur. Za-

ten asıl önemli olan, kutsal kitabın Tanrı'nın iradesinin açıklanmasının bir ifadesi olarak, kapalı olsa dahi orada bulunmasıdır.... İnançları ne olursa olsun bütün insanlar arasında bir bağ olmak gerektir ama, şu kesin şartla ki, bu insanlar bir dine sahip olsunlar ve bu din, tek Tanrıci olsun" (İngiltere Birleşik Büyük Locası) (6)

2 - "Görülüyor ki, Anderson kitabının yükümlülüklerle ilgili maddelerinin 1.sı, XVIII. Yüzyıl başında oldukça liberal bir görüş ürünü kabul edilirken, zaman ile bu görüş tümüyle değişmiş ve sonunda, madde içinde sözü edilen dinin kutsal kitaplarda belirtilen inzal edilmiş (Vahyedilmiş) dinler olduğu hususunda büyük çoğunluk mutabık kalmıştır. Bu anlayışla katılmayanlar masonik düzenin dışında bırakılmışlardır" (10) (Fikret Çeltikçi)

3 - "Masonluk, her yönelimi yada düşünceyi kabul eden bir felsefi hareket değildir... Aramıza kabul edilenin, üzerine el basarak masonluğa bağlılık andı içebileceği kutsal bir kitabı olan, tek Tanrıci bir dini olması gerekir" (11) (İngiltere Birleşik Büyük Locası)

4 - Bir kimsenin inzal edilmiş dinlerden birine mensup olması, mason olmak isteyen için şarttır.... İnanç değişik doktrinlere göre, çeşitli ideal tanımlamalarla belirtilebilir.

Ancak yüzyıllardan beri insan topluluklarını en çok ve en geniş anlamda tatmin etmiş olanı, inzal edilmiş dinlerin öngördüğü ve kutsal kitaplarda yer almış olan din kavramıdır" (12) (Fikret Çeltikçi)

İnzal edilmiş dinlere; vahiyli dinler, semitik dinler veya semavi (Göksel) Dinler de denilmektedir, ki bunlar yahudilik, hıristiyanlık ve müslümanlıktır.

Bu kitaplı dinlerin getirdiği din anlayışı, masonluktaki din anlayışının kemâl derecesidir. Zira masonluğun düşünce, felsefe ve prensiplerinde içkin olan din ve Tanrı anlayışı, bu inzal edilmiş dinlerin teistik anlayışıdır.

Ancak, yeryüzünde semavi dinlerden gayri, yine kitaplı fakat yersel ve töresel dinlerin de mevcudiyeti bir gerçektir. Bunların varlığını kabullenmemek veya görmezlikten gelmek, ne akıl mantığına ve ne de din ve inanç mantığına sığar.

Nitekim semavi dinlerin kutsal kitaplarında, bazı Peygamberlerin isimleri verilmiş ve bu Peygamberlerden başka yeryüzünde daha birçok Peygamberin gelip göçtüğü açıklanmıştır. Yani bu kitaplar, ne Peygamberliği Musa, İsa ve Muhammed ile, ne de Tanrısal vahyi kendi beyanlarıyla dondurmışlardır.

Bu sebeple örneğin Sokrat, Eflâtun, Tao, Buda, Hermes,

Konfüçyüs v.s. benzer kişilerin ihtimal birer Peygamber olabilecekleri ve keza buna dayanarak; brahmanizm, hinduizm, budizm, taoizm, konfüçyanizm, şintoizm ve mazdeizm gibi dinlerin ve onların kutsal kitaplarının veya kutsal metinlerinin de vahiy ürünü olabileceği tahmin olunmaktadır.

İşte masonluk da böyle düşünerek, bu dinlerin de binlerce yıldan bu yana akıp gelen insanlık mirasının kutsal birer parçası olduğunu kabul ederek ve toleransla karşılayarak, kitaplı olan bu yersel ve töresel dinlerin mensuplarının da mason derneklerine üye olabilmelerini ve kutsal kitaplarının da localarda bulundurulmasını kabul etmiştir. Şu şartla ki, tek olan Allah'a, ruhun ölümsüzlüğüne ve ölümden sonraki hayatın varlığına inansınlar.

Masonluk - Kutsal Kitaplar - Vahiy

- a- Kutsal kitapların locada bulundurulması. (1929 Tarihli İntizam Prensipleri beyannamesi Md. 6)
- b- "Evrenin Ulu Mimarına ve O'nun vahyolunan iradesine inancın, üye kabulü için esas şartı teşkil etmesi" (1929 beyannamesi Md. 2)
- c- "Bütün tekris edilenlerin vicdanen bağlı oldukları yüce vahyi ifade eden kutsal kanun kitabına el basarak, yada açık tutulan bu kitaba bakarak ye-

min etmeleri" (1929 intizam beyannamesi Md. 3)

- d- Locada çalışmalara başlamadan önce kutsal kitapların açılması.
- e- Kutsal kitapları açtıktan sonra üstadı muhteremin; "Hakkat'ın nuru çalışmalarımızı aydınlatıyor ondan feyz almaya koşalım." demesi.

Bütün bunlardan anlaşılacağı veçhile, masonluk sadece vahiy varlığını ve mukaddesatını kabul ile yetinmeyip, her Masonun vahye inanması ve vahyi içeren bir kutsal kitaba bağlı olması gereğini dile getirir.

Kutsal kitap ve vahiy hakkında, mason literatüründen bazı aktarmalar :

1 - "Bilginin iki kaynağı vardır; bunlardan biri beşeridir ve insan zekâsı ve çalışkanlığı ile elde edilir; ikincisi ise ilâhidir, bir Révélation, bir vahiydir. İnsan bu kaynaklardan sadece biri ile yetinirse, tam bilgili olamaz, tekemmül etmiş sayılamaz. Bu itibarla **tam ve kâmil mason**, akıl ve zekâsı ve çalışkanlığı ile beşeri bilgilere, vicdanının sesini dinleyerek de ilâhi bilgilere erişebilmiş olan kimsedir. **Bu iki kaynak birleşmedikçe tekemmüle erişilmez, hattâ bilgili olunmuş olmaz.** Bilginin sağlam temeller üzerinde yükselebilmesi için, ilâhi kaynaktan gelen vahiy'e yani imana ihtiyaç vardır." (Sahir Erman K.: - TYŞ. Şeref Bşk. -

Yüksek Derecelerle ilgili açıklamalarından)

2 - "Masonluk, kutsal kitapların, bütün yazıların en kutsalı, ahlâk yasası konusunda da insanın elindeki en yüksek otorite olduğunu kabul eder.

(A.B.D. Yüksek Şurası - "Masonik temel yasa" dan)

3 - "Biz, bütün insanları kardeş kabul ederiz. Sadece kutsal kitabı olmayanları içimize almazız" (Ön. Büyük Üstad Orhan Alsaç K.) (13)

4 - Kutsal kitaplar masonlukta büyük ışıktır, inançta ve amelde (Uygulamada) Kural ve rehberdir" (New - York Büyük Locası) (14)

5 - "Masonluk ahlâkıyatı dediğimiz nurlu âbidenin kaidesi, bütün haşmetiyle kişisel yüksek ahlâktır. Bunun gerçek kaynağı ise kutsal kitaplardır. Bu itibarla kutsal kitaplara oturtulmayan Âbide'nin hem nuru zayıf kalır ve hem de her an yıkılmaya mahkûmdur" (Ön. Büyük Üstad E. Necdet Egeran K.) (15)

6 - "Bir hür mason olarak önce sizden kutsal kitaplara saygı ile yönelmenizi isteriz. Bu kitaplar size hakikat'ın ve adaletin şaşmaz düzenini verecek ve davranışlarınızı ilâhi kaidelere uygun olarak düzenlemenizi sağlayacaktır. Onlarda Tanrı'ya, komşunuza ve kendinize karşı ödevlerinizi ve yükümlü olduğunuz sorumlulukları bulacaksınız." (Birinci Derece Ritüeli'nden)

7 - "Masonluğun yeri cemiyetin içidir, âzalarının kalbinde de kutsal kitabın bulunması lâzımdır" (16)

8 - "Kutsal Kitap; yaratıcının iradesinin tezahürüdür. Masonluk müntesiplerinden bir dine sahip olmalarını ister." (Ön. Büyük Üstat Nafiz Ekemen K.) (17)

Muntazam masonlukta, ruhun varlığına ve ölümsüzlüğüne ve dünya üstü bir hayatın varlığına inanılır :

9 - "Ruh da vardır, ölümsüzdür, ölümden sonra bir yaşamın varlığına inanmak gerekir." (Naki Cevat Akkerman K.: - Mimar Sinan 27/19)

10 - "Masonluk, kıyamet gününe ve ölümden sonraki hayata da inanır."

(Masonluk üzerine) (2)

11 - "Evrenin yaratıcısı olarak Tanrı'ya inanmak, ruhun varlığına ve sonsuzluğuna ve öldükten sonra var olan bir hayata iman etmek masonluğun temel ilkelidir" (Naki Cevat Akkerman K.: - Mim. Sin. 45/28)

Sonuç ve Özet :

Masonlukta inanç konusunu; masonik nizamata, tüzük, ritüel, gelenek ve prensiplere dayanarak, Büyük Locaların, Yüksek Şûranın, Önceki Büyük Üstadların (Mim Kemâl Öke, E. Necdet Egeran, Hayrullah Örs, Nafiz Ekemen, Orhan Alsaç), Türkiye Yüksek Şûrası başkanlarının (Mukbil Gökdoğan, Sahir Erman) ve Naki Cevat Akkerman,

Fikret Çeltikçi, Macit Erbudak-Ziya Umur, A. Mackey ve Paul Naudon'un açıklamalarını naklederek, masonik vesikalardan ve literatürden örnekler vererek izah etmeye çalıştık.

Bütün bunlara dayanarak oluşan mason düşüncesi ve felsefesine göre: "Evrenin Ulu Mimarı" kavramı ile dile getirilmek istenen yüce varlık; kutsal kitaplarda anlatılan Allah'tır. Allah'a, ruhun ölmezliğine, ölümden sonraki hayata ve vahiy'e inanan ve yüksek Ahlâkı edinme çabası içinde olan mason, tek Tanrı'lı ve kutsal kitaplı bir dine bağlı kimsedir.

Spekülâtif masonluk, üç asra yakın bir geçmişi içinde, büyük fikri

mücadeleler vererek bugünkü istikrarlı durumuna gelmiştir. Gerçek ve muntazam masonluk budur. Bu durumu korumak ve devam ettirmek her masonun görevi olmalıdır. Hiç bir kimsenin, bu konular üzerine tarih içinde yapılmış çekişmeleri ve münakaşaları tazeleyerek, yeniden gündeme getirmeye hakkı yoktur.

Çalışmamızı, masonlukta hocaların hocası olan Naki Cevat Akkerman Üstadın bir dördlüğünü vererek tamamlıyoruz :

*Tanrı'yı sev, saygılı ol dinlere
Bizde yer yok, münkir ile dinsize
Yardımcı ol muzdariple öksüze
Ruh huzuru böyle mümkün kardeşim.*

DİPNOTLAR : (ATIFLAR)

- (1) Daha fazla bilgi için "YÖNELİŞ" adlı kitabımızda "Bilim ve Din" başlıklı yazımıza baş vurulması.
- (2) "Masonluk Üzerine" Yazarlar: Macit ERBUDAK, Şahir ERMAN, Mukbil GÖKDOĞAN, Hayrullah ÖRS, Ziya UMUR). Büyük Locamızın kardeşlere önerdiği kitapçık.
- (3) "Gerçek Yüzüyle Masonluk" Sayfa : 36
- (4) 2 No.lu dipnota bakılması
- (5) Yeni Asır Gazetesine verdiği demeçten 8.2.1951
- (6) Washington'da yapılan masonik "XIII. Dünya Konferansına TYŞ. adına sunduğu tebliğden. 19-20. Mayıs. 1985
- (7) Ocak 1951 Kongresinden
- (8) "Masonlukta Vicdan Özgürlüğü" konusunda geniş bilgi için "ARAYIŞ" adlı kitabımızda aynı başlıklı yazımıza başvurulması.
- (9) "Masonluk" Sayfa : 161-Paul Naudon
- (10) "Hür Masonluk Tarihinden Notlar"
- (11) "Masonluk" Sayfa: 160-Paul Naudon
- (12) "Hür Masonluk Tarihinden Notlar" Sayfa: 14
- (13) Hürriyet Gazetesinde Emin Çölaşan'la yaptığı söyleşiden
- (14) "Masonluk" Sayfa: 162 - Paul Naudon
- (15) "Masonlukta Evrenin Ulu Mimarı Felsefesi" başlıklı yazısından
- (16) New-Age Temmuz 1965 - Mim. Sin. 4/40
- (17) Mimar Sinan: 5/8,9
- (18) "Evrenin Ulu Mimarı Felsefesi" başlıklı yazısından.

BİR LOKAL BİNASININ ALINMASI VE ÇIKARILAN TAHVİLÂT

İsmail İŞMEN

Mason Derneklerinin, toplantılarını yapmaları, sosyal faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için bir bina sahibi olmak istemeleri çok doğaldır.

Çeşitli devirlerde ve tarihlerde bu konuya şahit oluyoruz. Burada bir örnek verirken ilginç olan husus, Biraderlerin katkılarını sağlamak düşüncesiyle tahvilât çıkararak istikraz yoluna gidilmiş olmasıdır.

Bu maksatla Biraderler işbu davetiyeye uyararak İstanbulda toplantıya katılmışlardır :

S(ani-i) Â(zama-ı) K (âinatın) Ş(ânı) C(eliline)

Türkiye Maşrık-ı Âzamı

Maş. Dersaadet

Grand Orient de Turquie. Or. Constantinople

İttihat, Kuuvet, Terakki

Az. K.

Tü. Maş. Â.'i Heyet'i Umumiyesinin 5 Mayıs 927 Perşembe günü saat: 18'de mahall-i mâlumda aktedilecek fevkalâde celsesine behemmahal teşrifleri ricasiyle selâm-ı uhuvvetkâranemiz iblâg olunur.

Maş. Dersaadet, 27 Nisan 927

Kâ. U.

..... Rasim Ali

Ruzname-i müzaherat

1 - Satın alınacak lokal hakkında H. Da.'nın teklifi.

Bu toplantıdan sonra alınan kararlar ve bütçe bir broşür halinde basılmıştır. Bu broşürün önemli üç maddesi ile bütçeyi sunuyoruz:

"Yeni alınacak Lokal Binasının tefriğine ve bunun mütevakıf olduğu muamelâta müteallik T.:Maş.: Â.: H.: 5 Mayıs 1927 celsesinde ittihaz edilen mukarrerat:

Madde 1.- T.:Maş.:Â.: H.: , Taksimde Siraselvilerde, Amerikan Hastanesi karşısında kâin, Banker Velasteriye ait binanın altmış bin liraya kadar bedel mukabilinde T.: Maş.: Â.: H.: ya merbut olarak İstanbul Vâdisinde çalışan T.: Maş.: müessesatı namına mübayaası için Hey'eti Daimeye mezuniyet ve selâhiyeti kâmile ita eder.

Madde 2.- İşbu bina bedelinin yirmi bin lirası üç balo hasılatından elyevm mevcut mebalığden verilecek ve mütebakisi, şeraiti atiye dairesinde ihraç edilecek tahvilâta M.: BB.: den istikraz suretile tedarik ve noksan kalanı da yirmi bin liraya kadar mezkûr bina mukabilinde en münasip ve ehven şerait ile bir veya bir kaç bankadan istikraz suretile tedarik edilecektir.

Madde 6.- Beheri onar liralık lâakal (200) tahvilât ihraç ve Biraderlere tevzi edilecektir. Bunun için H.: Da.: ve Lokal Tefriğ Komisyonu delegeleri her Mahfili Muhteremenin üstad-ı muhteremi ile teşriki mesai ederek, mehafili masoniyede taahhüdâdın ve tahsilâtın en seri ve en emin bir surette icrası için münasip görecekleri her tedbire tevessül edebileceklerdir..

BB.: taahhüdatı imza altına aldırılacak ve kısmen tahsilât vuku buldukça dip koçanlı muvakkat makbuzlar verilecek ve taahhüdatın tamamen tediyesinde tahviller ita ve muvakkat makbuzlar istirdat olacaktır. Makbuzsuz tahsilât yapılmayacaktır.

Mehafili muhteremlere üstad-ı muhterem ve merkezleri Lokal Tefriği Komisyonu ile daima temas ve münasebette bulunarak taahhüdat ve tahsilât-ı vekaiden peyderpey malûmat vereceklerdir. BB.: lerin taahhüt edecekleri mebalîğin Temmuz 1927 gayesine kadar tamamen tesviyesi meşruttur.

B Ü T Ç E			
Varidat	TL.	Mesarifat	TL.
Lokalde çalışacak müessesatı		Sigorta	150
masoniyeden alınacak icar bedeli	4000	Vergi	500
Her sene verilecek büyük balonun			
hasilatı safiyesi	6000	Tamirat ve müteferrika	
Sokak üzerindeki iki hane ile		mesarifi	1000
garajın icar bedeli	1000	Bankalara verilecek faiz	1600
Tekrislerde ikinci ve üçüncü		Bankalardan alınacak	
dereceye terfilerden ve iadeyi		mebalîğin itfa hissesi	6650
intizam ve teberrülerden			
alınacak lokal resm-i munzamı	1350	BB... lerden alınacak	
Derecatı âliyedden alınması Şurâyı		mebalîğin itfa hissesi	400
Âliden rica edilecek lokal resm-i			
munzamı	1000		
Büfe icarı ve çay ziyafetleri			
hisseleri	1000		
Hasılatı saire	650	Mesarifi gayrı melhûze	1000
Yekûn	14900	Yekûn	14900

T.B.L. Agency

مردارک

صحنه انگ کا مشین

مقیمیشن : انگ : صنعتی مشینیں ، کلاسیک ، ۱۹۲۸

بہت سے وہ اطفا ایسٹک اور زرہ فرج ایسٹک

نورنگ برنگ آئیٹل

بلاکسٹم روبرز کلاسیک

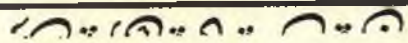
قیمتہ کورونہ

بلاکسٹم روبرز کلاسیک

۸۹۸۸

آئیٹل

محلہ - ٹیکس - ملیجس پیہ - دلاہرائیقا

ÇIKARILAN TAHVİLÂT

Alınan karar gereğince çıkarılan tahvilâttan bir örnek veriyoruz:

(Buraya tahvilin resmi konulacak)

S. A. K. Ş. C.

(Sani-i Âzam-ı Kâinatın Şân-ı Celiline)

Tü. Maş. A.'ı Heyet-i Umumiyesinin 5 Mayıs 1927 tarihli

fevkalâde içtimainda müttehad mukarrerata tevfikân

Beş senede itfa edilmek üzere ihraç edilmiş

ON TÜRK LİRASI

kıymetinde tahvilâttır

Mühür

(T. Maş. A., İstanbul)

(Lokal Tefriğ Komisyonu)

Pek Muhterem ve Aziz Kemal Salih B.e aittir. 15 Mayıs 1927

Veznedar Vekili
(İmza)

Muhasip
Alber Benezra

Kupon Numaraları :	1	2	3	4	5
Değeri : Türk Lirası :	2	2	2	2	2
Senesi :	1928	1929	1930	1931	1932

Not: Söz konusu tahvilât Galata'da Feniks Matbaası B.: Dela Gramatika tarafından basılmıştır.

Çeşitli nedenlerle Siraselvilerdeki binanın alınmasında bir anlaşmaya varılamadı ve başka bir yer arandı.

Nitekim iki yıl sonra Beyoğlunda o zamanki adıyla Polonya Sokakındaki 25 numaralı bina, elde mevcut paralarla satın alındı.

5 Nisan 1929 da 25 numaralı lokalimizde bir açılış yapıldı. O devirde, İstanbul Vali ve Belediye Başkanı Muhittin Üstündağ Biraderin za-

manında lokalimizin bulunduğu sokağın adı değiştirilerek Leh veya Polonya Sokağı yerine Nur ve Ziya anlamında Nur-u Ziya adı verildi ve levhası yerine konuldu.

Bilindiği gibi bu sokaktaki 19 numaralı binada "piyanocu" Commendiger K.: ikamet etmişti ve 1847 de İstanbul'a gelip sarayda Abdülmecit'in huzurunda konserler vermiş olan Franz Liszt K.: i misafir etmişti.

Lokal konusunda 21 numaralı binanın da ilginç bir öyküsü vardır, şöyle ki: Bu binada Odessa'dan gelmiş olan Mulatier adındaki bir pastacı oturmakta idi. Pastalar bu binanın bodrumundaki fırında yapılırdı ve halen köşe başında bulunan o zamanki Decoration Mağazası, bugünkü Ziraat Bankası yerindeki Pastanede satılırdı. Fırın geçen yıla kadar binamızın bodrum katında bulunuyordu; ancak sürdürülen ilâve inşaat esnasında, üzücü olan olay şudur ki, müteahhit, hafriyat işlerini yürütürken bu tarihi fırının muhafazası için gereken titizlik ve itina'yı gösterememiş; böylece tarihe mal olmuş bir değer ortadan kalkmıştır.

HATÂYI DÜZELTME VE İTİRAF

Türkhan SLEM

Evvelâ DOĞRULUK VE HATÂ nedir, bunların kısa bir tanımını yaparak konumuza girelim.

DOĞRULUK, bir insanın sözlerinde, düşüncelerinde, niyet, tutum ve davranışlarında ve hattâ sükûtunda bile doğru olması; yalan, hile ve riyaya sapsmadan usul ve kurallara uymasidir. Doğruluk, hiç şüphesiz bir insanın en değerli ve en büyük meziyetlerinden biridir. Unutmayalım'ki masonluk bir yerde DOĞRU YAŞAMA BİLİM VE SANATIDIR.

HATÂ (YANILGI), (YANLIŞLIK), bilmiyerek yapılan kusurdur; gerçek hakkında farkında olmadan yapılan yanlış davranıştır. Bilerek yapılır ahlâk, hak ve adalet kurallarını çiğnerse suç olarak nitelendirilir.

İnsanları hatâlı hareket etmeye sevk eden nedenleri belirtmeden önce, bir insanın doğru karar verip, doğru hareket etmesini sağlayan mekanizmaların neler olduğu üzerinde kısaca duralım.

Kararlarımızı doğru olarak nasıl vereceğiz, bunun sağlanması için işleyen mekanizmalar nelerdir, sırasıyla belirtelim:

BİLİNÇ; Doğru karar vermede ilk ve ön koşuldur.

Bilinç, İnsanın herhangi bir anda bütün ruhsal ve bedensel çalışmalarından haberdar olması; duyum, düşünce, heyecan veya başlıca bir ruh etkinliğiyle nitelenen haldir. Bilinç, aklın kullanışıdır; insanın kendini sezişi, kendinin farkına varışıdır.

Bilincimizin yeterliliği ölçüsünde, aşağıda belirteceğim mekanizmalar normal ve sağlıklı olarak çalışır; bunlar: (Algılama, bellek, Muhakeme, karar ve uygulamadır).

ALGILAMA: Doğru karar verebilmemiz için, doğru algulamamız gerekir. Bu algulamalarımızı işitme, görme, koku alma, tad alma ve temas etme gibi, bunları beş duyu organımızla sağlıyoruz.

BELLEK: Algulamalarımızla elde ettiğimiz ve öğrendiğimiz bilgileri akılda tutma yetisidir. Belleğimiz iki esas prensibe göre çalışır:

1- Algulamalarımızla elde ettiğimiz veri ve bilgileri, **KARAR** ve son olarak **UYGULAMA** aşamasına kadar belleğimizde tutmak,

2- O güne kadar hayatımız süresince öğrendiklerimizi ve deneyimlerimizi aklımızın bir köşesinde saklı tutup muhafaza etmek ve bunlarla ilgili durum ve olaylarla karşılaştığında bunları Muhakeme, Karar ve Uygulamalarımızda birer yol gösterici olarak kullanmak. Buna **KRİTER, UYGULAMA BİÇİMLERİ, ELDE EDİLMİŞ SONUÇ ÖZETLERİ** de diyebiliriz.

MUHAKEME: Bir olay karşısında algulamalarımızla sağladığımız bilgileri, yukarıda belirttiğim öğrenim ve deneyim sonucu elde ettiğimiz kriter ve Materyaller ile karşılaştırmak ve tartışmak,

KARAR: Yukarıda yaptığımız muhakemeden varacağımız sonuca karar diyoruz.

UYGULAMA: İşte bu çok karışık bir keyfiyettir. Çeşitli nedenler, çıkar hesapları, menfaat, kin, sevgi, nefret, huzur, kavga gibi daha birçok sebep ve etkenler devreye girebilir ve verilen kararın uygulanması:

a- Askıya alınarak uzun veya kısa bir süre için ertelenir ve uygun bir zaman ve zemin aranır.

b- Uygulamanın tekrar gözden geçirilmesi için **MUHAKEME-KARAR** komisyonuna havale edilir ve günün koşullarında birkez daha göz önüne alınması istenir.

c- Veya karar aynen uygulanır.

Yukarıda verdiğim ve belirttiğim bilgilerin ışığı altında şimdi'de HATÂLARIMIZIN NERELERDEN KAYNAKLANDIĞINI inceliyelim:

- Algılamalarımızda eksiklik, yetersizlik ve bozukluklar olursa vereceğimiz bütün kararlar da hiç şüphe yok ki hepsi hatâlı olacaktır.

- Algılamalarımız hepsi doğru, yeterli ve sağlam olduğu halde:

- Birçok bedensel ve ruhsal bozuklukların neden olduğu muhakeme kusur ve yetersizliklerinde ve yine bu durumlarda daha önce dimağı-mızda yer etmiş yanlış, eksik ve yetersiz verilerin kullanılmasıyla yapılan muhakemeler ve bunlardan çıkarılan yanlış ve olumsuz kararlar; hatâlara yol açar.

- Alışkanlıklar, fikri sabitlik ve şartlanmalar, doğru karar verme mekanizmasını menfi yönde etkiler, DİKKATSİZLİK, ORİYANTASYON ve İRADE NOKSANLIKLARI HATÂ oluşumunu artırır.

- Yorgunluk, uykusuzluk, açlık, korku, heyecan gibi durumlar karar verme ve uygulamada görev alan kompartımanlarda olumsuz etki yapar,

- ÇEVRESEL FAKTÖRLER: Görgü, gelenek, örf ve âdetler, dinsel akide ve inançlar yetiştirilme tarzı ve ortamı, aile, toplum, politika ve ekonomik koşullar kişiyi doğru karar vermede işin en başından yani algılama aşamasından tutunda sonuna kadar etkileyen faktörlerdir.

- KİŞİSEL FAKTÖRLER: Yaş, kültür ve eğitim noksanlığı-cahillik, içgüdü, bencillik, azamet, kibir, haset, öfke, kin, ihtiras, intikam hissi, menfaatperestlik ve sorumsuzluk.

Bunların üzerinde YANİ HATÂLARIN TÜR ve MAHİYETLERİ ÜZERİNDE fazla durmayacağım; bunlar zaten sizlerin çok iyi bildiği konulardır. Hasetlik, kin, öfke, kıskançlık, intikam hissi, bencillik, kibir bütün bunlar insan hayatını karartan çirkin duygulardır, insanlık ülküsüne ve sevgisine ulaşan yolu kapatır, yetkinliğe ve olgunluğa mani olur, gerçek karşısında yanılığın tutarak inat eder. Bütün bunlar doğruluğun sınırları dışındadır. Bilgisizlik, kültürsüzlük-cehalet bütün hoş olmayan huy ve kötü davranışların bir yerde sebep ve hattâ kaynağını oluşturur.

Daha güzel, daha huzurlu ve daha mutlu bir yaşamın yolu, iyice bilinmelidirki ancak az hatâ yapmaktan geçer ve insan, kendi mutluluğunun şüphesiz gerçek miyarıdır.

Yaşam, canlı varlığın sürekli olarak çevresine uyum sağlama çabasıdır. Uyum dinamik bir süreçtir ve bireyin çevresinde yer alan değişikliklere karşı geliştirdiği tepkilerle sağlanır. Uyum düzeyi iki temel etmen tarafından belirlenir. BİREYİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ ve ÇEVRESİNDE KARŞILAŞTIKLARI DURUMLAR. Diğer canlı varlıklardan önemli farklılıklar gösteren insanın uyum düzeyinin değerlendirilmesini yapmak oldukça zordur. Çünkü insanın başarı ve yenilgisi, yalnızca temel biyolojik varlığını sürdürebilmiş olması ile ölçülmez, dünya içindeki kendine özgü yeri ile değerlendirilir.

Çocukluk döneminde çevre koşullarının yarattığı bazı engellerle karşılaşan birey, yetişkin yaşam içinde gerekli yeteneklerini istenilen düzeyde geliştiremez ve zorlanma durumlarında, başedebilme yöntemleri yetersiz kalabilir.

İnsanın doğduğu andan itibaren yaşadığı olumlu ve olumsuz olaylar ve bunların izleri, varoluşlarının bir parçası haline gelebilir. Davranışa yön veren temel örüntülerin oluşumuna başından itibaren önem vermek gerekir. Çünkü yeni edinilecek davranışlar, sağlam temel üzerine kurulursa oluşacak kişilik üzerinde büyük ve müspet değer taşır.

Kişiliğin oluşmasında, biçimlenmesinde, tutum ve davranışı başlatan, açığa çıkaran, sürdüren, yönlendiren bilinçli ve bilinçsiz etkenlere GÜDÜ diyoruz. Yaş ilerledikçe, kişilik geliştikçe, başlangıçta ilgi duymadan, sevmeyen, saymadan, hiçbir sorumluluk duymadan, geleceğe ilişkin bir şey düşünmeden bu İÇ-GÜDÜ'ye bağlı davranışlar kati, kaba, saldırgan ve kural tanımaz niteliklerinden zaman içinde arınarak insancıl ve toplumsal bir hüviyet kazanır. İnsanlar bedensel gereksinimleri olan beslenme ve korunmayı sağladıktan sonra SEVGİ gereksinimine doyum aramağa başlarlar, zamanla ana, baba sevgisine aile, kardeş, arkadaş sevgisi eklenir bilâhare bunlara doğru, evren, tanrı, toplumsal insan sevgisi katalır. Sevgi nicelik ve nitelik yönünden gelişip yayıldıkça, renklenip biçimlendikçe kişiliği olgunlaştırır ve yücelterek insanda VİCDAN'ın temelini oluşturur.

Toplumlaşma sürecinde, insan doğasına uygun olarak çocukta gelişen insan sevgisi onda zamanla toplumsal bilincin, yani VİCDAN'ında temelini oluşturur. Temeli insan sevgisine ve saygısına dayanmayan hiçbir eğitim sistemi, hiçbir ahlâksal yargı, hattâ dinsel emirler ve çareler bile sürekli olamaz. Gerçekten de sevgi, sadakat ve güven duyguları içinde yetişmemiş kişilik bozuklukları gösteren kimselerin bencil, başkalarına zarar veren davranışta bulunmalarını, ne ceza yasaları, ne cehennem korkusu, ne'de toplum dışı bırakılma ve kınanma korkusu engelleyememiştir. Bu nedenle hatâli ve zararlı hareket edenler ge-

nelde toplumsal ilgileri çocukluk çağında kazaya uğramış kimselerdir.

İsviçreli Psikolog Alice Miller "Dünyanın hiçbir hapisanesinde çocukluğunda dövülmemiş veya hırpalanmamış tek bir kişi olabileceğine inanmıyorum" demiştir.

Görülüyor ki insanın daha başlangıçta, çocukluk çağındaki toplumsallaşma süreci içinde eğitimi sevgi, saygı, anlayış ve hoşgörüye dayandırılmalı, toplumsal bilinci yani VİCDANI iyi yönde oluşturulup geliştirilmeli ve onun dürüst iyi bir insan, iyi bir vatandaş olmasında en önemli olan bu temel örüntüler kurulmalıdır. Böyle bir kişi yetişkin bir insan olduğunda, davranışlarını düzenleyip denetliyebilecek, kendi haklarıyla başkalarının haklarının sınırlarını adalet duygusuyla belirliyebilecek, sorumluluklarını inanç, istek ve giderekte artan özveri ile yerine getirebilecektir.

Toplumsallaşma sürecindeki kilometre taşları, insanın oluşan karakterinin belirgin işaretleridir. Kişinin güvenilir, doğru, dürüst ve yaratıcı gibi iyi niyetlerini ve çalışmalarını insanlığın hizmetine ve istifadesine sürmesi, adaması ya da bencil, tutarsız, hilekâr, kötü nizaçlı gibi hoş olmayan olumsuz niteliklere sahip olmanın bir bölümü, hattâ çocuğun kişiliğinin bir parçası halini alması toplumsallaşma sürecinde oluşabilir. İnsan genelde çevresine ve kendisine zarar verecek hatâları çoğunlukla olgunlaşma çağından evvel işler. Şüphesiz HATÂ'NIN YAŞI YOKTUR, fakat kişiler olgunlaştıkça, şahsiyet ve karakterleri yetkinleştikçe hatâlar da azalır.

İnsan toplumsal bir varlıktır ve diğer insanlarla bütünleşerek varlığını sürdürür ve gerçekleştirir. Diğer insanlara gereksinimi vardır, onlarla uyum içinde olmak, onlar tarafından kabul edilmek, sevmek, sayılmak ister. Oluşturulacak insanlar arası bu sevgi ve saygı, kişiyi bencillikten elcillğe ve özveriye yöneltir, bu da insan vicdanının temelini oluşturur. Nedir Vicdan?

VİCDAN, nurlu bir duygu ve çok titiz ve hassas bir kalp terazisidir. İyinin, kötünün, doğrunun, yanlışın, güzelin, çirkinin ne olduğunu anlayabilme yolunda oluşan kanı ve yargı, iyiyi ve doğruyu yapabilme yükümlülüğünü idrak ve yerine getirebilme kabiliyet ve meziyetidir. Ayrıca insan eylemlerinin ve hareketlerinin ahlâki değerini takdir ve tayin etme yetkisidir. Psikolojik deyimle'de, bilinç'in olumlu içgüdüleri seçebilmesi yeteneğidir.

Açıklamalarımı, SOKRAT'ın KENDİNİ BİL sözü ile sürdürüyorum. Doğru düşünüp, doğru yapmak ve doğru hareket edebilmek için kendimizi iyice bilmeğe ve yakinen tanıyıp öğrenmeğe gayret edelim. Aslında herkes kendisi için önemli bir derstir, elverirki insan kendi dersinin

dikkatli ve azimli bir öğreticisi olabilsin. Bu yönde kendimize eğilmemek, aldırış etmemek, önem vermemek kendi özümüzü görmemize ve özvarlığımıza ulaşmamıza engel olur.

Öncelikle ruhumuzun bedenimize sahip çıkmasını sağlayalım. Ruh ve beden bütünlüğünden oluşan insan, PSİKO-BİOLOJİK koşullar altında hayatsal güç ve yeteneklerini, daima iyi ve mükemmeli arama çabası içinde bir aşamadan diğer bir aşamaya geçerek, hayat deneyimini sürdürmelidir.

İnsanın iç âlemi tıpkı dış âlem gibi sonsuz bir kâinattır. Nasıl insan dış âlemin sırlarını bilim sayesinde keşfedebilir öğrenmişse, bizde kendi iç âlemimizin sırlarını öğrenmeğe çalışalım. Yaşamı bulmak, sevgiyi bulmak istiyorsak içimize bakalım; sorunlarımıza yanıtlar arıyorsak bunlar dışımızda değil içimizdedir, gereksindiğimiz herşey içimizdedir. İçimizdeki bu öz; sınırsızdır ve insan büyük bir olanak kaynağıdır. İnsan aslında bilgi ve hakikatlerle doludur, esas maharet; mevcut bu bilgi ve hakikatleri bulup meydana çıkarabilmektir. FAZİLET'de bir bilgi olduğuna göre onu bulup öğrenmeliyiz.

Tanrının insana bahsettiği en büyük nimetlerden birisi de AKIL'dır. Biz insanlar düşünme konusunda, düşünebilen tek canlı türüz. Zihnimizde çözümler yapabiliyor, yenilikler yaratabiliyoruz. Akıl yapacaklarımızın en iyisini düşünmemizi, tasarlamamızı en güzel olanı seçmemizi sağlar; bizim iyiyi, doğruyu, güzeli ve hakikatleri bulmamıza yardımcı eder. Akıl bizi, kin, önyargı, egoizm ve katı yüreklilikten uzaklaştırır. Arzu, niyet ve hırslarımızı sınırlı tutmamıza yardımcı olur. Bu şekilde Akıl, kişiyi hem eğitir, hem yönetir, hem güçlendirir, hemde disipline eder. Bilgi temel kaynağını Akıl'dan alır, Erdemli olmak Akla uymaktır; Mutluluk Akıl ilkelerine göre yaşamakla sağlanır. MASONLUK, AKLIN EGEMEN olduğu Filozofik BİRİDE sistemidir. Demekki bütün incelemeler ve çalışmalar, önce kendimizi, sonra insanları öğrenmeye yönelik olmalıdır. Bu şekilde insan, akıl ve kalp arasında sıcak ve samimi bir dayanışma kurarak bilinç altından dünya üstü bilince kavuşarak kendi gerçeğine ulaşır; diğer bir deyimle önce manevi varlığını öğrenerek kendini, evreni ve insanları tanır.

RUH, şuurumuzun deruni ışığı ile kavradığımız BEN'dir. Hisseden, düşünen, fikir yürüten, inanan ve yaratan bu BEN'dir. Karşılaştığımız güçleri ve engelleri aşacak olan, yine bu BEN'dir.

İnsan içindeki BEN'i bilmek, tanımak amacı ile kendine baktığında, özvarlığını görür. Ancak bu sayede kişiye ait vasıfların geliştirilmesi, değiştirilmesi, denetlenmesi ve çözüm yolları bulunması sağlanabilir. KİŞİLİK, BEN'in sürüp giden iyi yoldaki değişikliği ve gelişimidir. Yaşamın gereğini ruhumuzun yüceltilmesi olarak benimsemeliyiz. Bü-

tün Ahlâk sisteminin amacı insanın kendi kendisini etüd etme esasına dayanır. Kendimizi, bizi kendimizden daha iyi hiç kimse tanıyamaz.

Bakın DEMOKRİT ne demiştir: "Yalnız başına olsan bile, kötü ve bayağı bir söz söyleme ve davranışta bulunma. Tersine, başkalarının önünde utanmaktansa önce kendi önünde utanmayı öğren". Gerçekten ilk ceza odur ki hiç bir hatâlı insan kendi öz yargıçlığından kurtulamaz. En güçlü tanık kendi VİCDANIMIZDIR. Bu nedenle'de Vicdanımızla hesaplaşmak ve uzlaşmak için sık sık gönül ziyareti yapmalıyız.

İnsan herşeyden önce ve ön önemli niteliğiyle AHLÂKSAL BİR VARLIKTIR. Ahlâksal varlık ise kişinin, olumlu akıl ve bilgeliğe uygun, âdil, doğru ve dürüst işlemlere erişebilmesidir.

PASCAL: "Ahlâkın temeli, DOĞRU VE İYİ DÜŞÜNMEKTİR" der.

Hepimiz insanız. Hiçbir insan noksansız ve hatâsız olamaz; burada bir Çin Ata sözünü hatırlatmak isterim: "DÜNYADA KUSURSUZ İKİ KİŞİ VARDIR, BİRİ ÖLMÜŞTÜR, DİĞERİ İSE DOĞMAMIŞTIR."

İnsan bir bütündür, kişiliğini oluşturan öğeler arasında İYİ-KÖTÜ ikilemi vardır. İnsan ne sırf HAYR, ne'de sırf ŞER üzerine yaratılmış olmayıp her iki tarafada meyle müsaittir. Diğer bir deyimle insan FAZİLETİ'de, REZALETİ'de bünyesinde meczetmiştir. Ne varki insan kötülükleri iyiye, yanlışları doğruya çevirebilme yeteneğine sahiptir. Zamanla hangi davranış yerleşmiş, kalıcı bir hal almış ve alışkanlık haline dönüşmüşse buna göre GÜZEL HUY ve ÇİRKİN HUY sahibi olunur.

HATÂYI ÖNCE KENDİMİZDE ARAMALIYIZ. Çünkü, bir insan içini yeterince arındırmadıkça, içindeki ikilemi çözüp gidermedikçe, eksiktir, yetersizdir. Bu hal o kişinin çevreyi eksik ve hatâlı görmesine de neden olur.

Hatâda katıyen ısrar edilmemelidir. Hatâyı kabullenmek ve onu düzeltmeye girişmek faziletli bir davranıştır.

Varlığımıza ve zihnimize yönelik menfi ve olumsuz bir uyarı, bazan kişiyi normal düşünme ve normal davranma dışına itebilir. Böyle bir durum, olgunlaşmış kişiliklerde bir ölçüde'de olsun kısıtlanabilir, yatıştırılabilir. Yaşamakta olduğumuz çağın, bunalım ve gerilim kaynakları, gün ve gün hızla çoğalmakta olup, bu durum kişilerin ruhsal huzursuzluklarını körüklemekte, psikolojik dengelerini sarsmakta,

zekâ ve davranışlarını olumlu, müspet ve etkin bir biçimde kullanabilme yeteneklerini maalesef zafa uğratmaktadır. Yine'de böyle durumlarda en az zararla sıyrılmaya çalışılmalıdır.

SEBEP VE BAHANE NE OLURSA OLSUN elimizden geldiği kadar **DOĞRU OLANDAN** ayrılmamağa gayret etmeliyiz.

Normal durumlarda bile şüphesiz bazan hatâlı davranışlarımız da **AKLİMİZİN ALDANDIĞI** haller de olacaktır. Yeterki bu durumlarda **VİCDANIMIZ**, art ve kötü niyetli olmadığımızı şahadet edebilsin. Yasamalara dayanan adli yargılamalardan daha **ULVİ** ve **YÜCE** bir yargılama vardır ki **BU HER KİŞİNİN KENDİ VİCDANIDIR**.

Yukarıda da belirttiğim gibi hepimiz insanız ve **HATÂSIZ İNSAN OLMAZ**. Mühim olan yapılan hatâlardan ders alınıp gerektiğinde pişmanlık duymalıdır. Ne yazık ki bazan pişmanlık duyulan bir hatânın üzerinden bir zaman geçince, o unutulur ve alınan ibret izlerini kaybeder ve **HATÂ** ayrı bir biçimde yeniden tekrarlanır, pişmanlık ve hatâ zinciri sürer gider. Şüphesiz hiç hoş olmayan bu durumun hoş görülecek bir tarafı yoktur. Hatâyı bile bile yapmak, tekrarlamak ve bunda direnmek çok kötü ve zararlıdır. Kimi üzmüş olursak olalım bir daha üzmezsek ve bunu öğrenirsek önemi yoktur. Nasıl hatâ yaparsak yapalım, aynı hatâyı bir daha tekrarlamazsak önemi yoktur; bunları öğrenip idrak edip, yerine getirmeğe gönülden istekli olduğumuz sürece önemi yoktur. Zira o zaman tekâmül ve olgunlaşma vardır, işte o zaman daha iyi bir insan olabilmenin bilincine varılmıştır.

Hatâ'lar, doğru gelişmeye imkân veren bir yoldur, bazan doğruya önderlik eder. Bir çok kere yanlış yola sapana bakarak, ibretle doğru yola yöneliriz. Genelde yanlış yolda olan, başkasına doğru yolu gösterir. Hatâlara bir bakıma saygı duymalıdır, onlar olmasaydı, **NE DOĞRU, NE'DE GERÇEK ORTAYA ÇIKARILAMAZDI**. Mühim olan **YANLIŞIN DOĞRULUĞUNDA İSRAR VE İNAT ETMEMEK**; işte o zaman asla gerçek doğruya kavuşamayız. Yapılmış hatâlar, insana yaşamda en değerli ve en ibret alınması gereken **GERÇEK** ve **YAŞANMIŞ** birer dersdir. Yeterki ders alınması bilinsin.

Hatâların azaltılması, düzeltilmesi ve giderilebilmesi ve aynı hatâlara bir daha düşülmemesi için bu konuda, gerektiğinde soru sormaktan, sorunları dile getirmekten, istişare ve danışmalarda bulunmaktan ve yetkililerden doğru bilgileri edinmekten asla kaçınılmamalıdır. Bu şekilde elde edilecek ve öğrenilecek **DOĞRU BİLGİLER**, kişinin hatâsını idrak etmesine, ikna olmasına ve doğru olan üzerinde olumlu kanaat ve bilinç oluşturmaya önemli ölçüde yardım sağlayabilir, önemli ölçüde bir çözüm getirebilir.

Raşit Temel kardeşimizin NEW AGE'den aldığı ve Mimar Sinan D.nin 26. ıncı sayısında neşredilen HATÂLAR başlıklı çevirisini sizlere ay-
nen naklediyorum:

- 1- Çaresi olmayan bir şey için kendimizi ve başkalarını üzmemek,
- 2- Kendi yapamayacağımız bir şeyi olanaksız saymamak,
- 3- Bütün mizaçları aynı kalıba sokmağa çalışmamak,
- 4- Budalaları ve tecrübesizleri müsamaha ile karşılayamamak,
- 5- Yaptığımız her iş için sempati, koruma ve kayırma beklemek,
- 6- Bu dünya üzerinde görüş birliği beklemek,
- 7- Başkalarının zayıflıklarına müsamaha ile bakmamak,
- 8- Kendi hak ve hatâ ölçülerimizin herkes tarafından kabulünü bek-
lemek,
- 9- Başkalarının sevinç ve kederlerini kendimizinkilerle tartmamak,
- 10- Vicdanımızın kabul etmediği şeyi yapmak,
- 11- Nerede ve nasıl olursa olsun bir kimseye yardımdan kaçınmamak,
- 12- Kendi hatâlarımızı, pişmanlık duyduğumuz halde düzeltmemek.

Raşit Temel kardeşimizden HATÂLAR ile ilgili bu deyimlere, ben de
izninizle bu görüşler paralelinde YETERSİZ VE HATALIYIZ diyerek
şu hususları da ilâve etmek isterim:

- 1- Arzularımıza ve ihtiraslarımıza hâkim olamıyorsak,
- 2- Sabırlı, iradeli ve itidalli hareket edemiyorsak,
- 3- Bencilliği ve Egoizmayı yok etmenin gerektirdiği çabayı veremi-
yorsak,
- 4- Haset, kin, ve kıskançlıktan vazgeçemiyorsak,
- 5- Kırgınlığı barışa, düşmanlığı dostluğa çevirmenin gayretini göste-
remiyorsak,
- 6- Azamet ve kibiri, Tevazu ile savuşturamıyorsak,
- 7- Nefsimizi arındırıp iyiye, doğruya ve güzele yönelemiyorsak,
- 8- Cahillik, gericilik ve taassup'la mücadele edemiyorsak,
- 9- İnsanlara sevgi, şefkat ve merhamet gösteremiyorsak,
- 10- Şahsi çıkarlarımızı daima toplum menfaatleri üstünde tutuyor-
sak,
- 11- İnsanlık ve Kardeşlik bağlarını, dayanışmasını ve sevgisini yete-
rince geliştirip yaygınlaştıramıyor ve pekiştiremiyorsak,
- 12- Konuşulacak yerde susuyor, susulacak yerde konuşuyorsak,
- 13- Başkalarını hatâlı, kendimizi hatâsız görüyor ve böyle farz edi-
yorsak,

14- Vicdanımızla baş başa kalacak zaman ve fırsatı kendimize tanı-
mıyorsak

YETERSİZ VE HATÂLİYİZ.

İ T İ R A F

Şu bir gerçektir'ki, genelde hepimiz için haklı olduğumuzu kabul etmek çok kolay, hatâlı olduğumuzu kabullenmek ise oldukça zordur.

Hatâlarımızı fark etmek ve onlarla yüreklice yüzleşebilmek için, öncelikle hatâlarımızın var olabileceğini düşünerek kabul etmek ve hatânın yalnız bize özgü olmayıp, var oluşumuzun bir parçası olduğunda hatırlamalıyız. Oysa pek çoğumuz hatâlardan uzak, kusursuz olduğunuzu kabul ettiğimiz, böyle olmasını istediğimiz ÜSTÜN BİR KİŞİLİK VE KİMLİK İDEALİ İLE YAŞARIZ. Kusursuzluk, göstermelik BİR GÜÇ ifadesi; hatâlı olmak ise, ZAYIFLIĞIN GÖSTERGESİDİR hep insan gözünde. ZAYIF OLMAK ise, hiç'te hoş sayılmayan ve kabul edilemeyen bir kimlik. Oysa gerçek benliğimize oldukça uzak olan bu ÜTOPYANIN peşinde yaşamamanın faturası bir hayli yüklü ödenir. Kusursuz bir kimlik uğrunda kişi, sürekli taviz vermek zorunda kalarak yaşar. Zira bu eğilim, hatâları devamlı bir biçimde inkâr etme çabasını da beraberinde getirir. Kusursuzluk uğrunda verilen en büyük taviz, kişinin kendine yabancılaşmasıdır. Zira bu ütopyanın peşinde koşan ve böyle yaşayan kişi, kendisini nasıl ise öyle kabul edip, olduğu gibi yaşamak yerine, kendisini sürekli gözetliyerek, hatâlarını örtmek ve saklamakla meşguldür. Bu arada doyurucu, sağlıklı ilişkiler kurma şansı'nda yitirilir. Çünkü anlamlı yakın ilişkiler, ancak tarafların birbirlerini oldukları gibi kabul ettiklerinde kurulur ve yaşanır. Kusurlu olduğu halde, kusursuz kimlik peşinde koşan kimse ise, başkalarının onu olduğu gibi tanıyıp, kabul edilebilme şansını da kaybeder. Başkalarından kabul görmeme tehlikesi uğruna, hatâları dile getirmekten kaçınmak, kişinin gerçek benliğine samimice yaklaşmamasından kaynaklanır. Bedeli ise KENDİMİZE YABANCILAŞMAK VE YAKIN, VERİMLİ İLİŞKİLERDEN YOKSUNLAŞAN YALNIZLIKLA ÖDENİR. Tüm bu olumsuzluklar ve sıkıntılar, öncelikle kişinin gerçek kimliğini olduğu gibi kabul edebilme bilincine varamaması ve bu yürükliliği gösterememesinden meydana gelir. O olduğu gibi değil, OLMASI GEREKTİĞİNİ düşündüğü gibi yaşamak mecburiyetindedir.

Kişi, doğru ya'da hatâlı, tüm varlığına olduğu gibi, samimice, tarafsızca ve yüreklice yaklaşabiliyor ve böyle kabul edebiliyorsa, kendisine ve yaşamın anlamına verdiği değer'de o ölçüde artacaktır. HATÂLARIN'DA BAŞARILARI KADAR DOĞAL KABUL EDİP Dİ-

LE GETİREBİLME CESARET VE OLGUNLUĞUNU GÖSTEREBİLEN KİMSE, YAŞAMA DAHA SORUMLU DAHA ANLAMLI YAKLAŞABİLEN BİR KİMSEDİR. Diğer bir deyimle **KENDİ GERÇEĞİNİ YÜREKLİCE AÇIKLIYABİLENİMİZDİR.** Kişi kendisini bu anlayışla ve bu doğrultuda açık yüreklilikle eleştirebiliyorsa, sorunlarını gerçekçi olarak çözebilir ve hatâlarını azaltabilir. Kaldı'ki hiç ve sürekli kusursuzluk bir ütopya'dan öteye gitmez. İnsanlık, hatâlarını kabul etmek ve onları düzeltmeye çalışmakla ölçülür. Kabul edilen bir hatâ, kazanılmış en değerli bir mazhariyettir.

HATÂLARIMIZIN BAŞKALARI TARAFINDAN DİLE GETİRİLİP, ÖNÜMÜZE SERİLMESİNE FIRSAT VERMEDEN ONLARI PEŞİN BİZ KABUL EDİP İTİRAF EDEBİLMELİYİZ.

İTİRAF: Yapılan bir hatâyı inkâr etmemek ve doğruyu açıklamaktır.

İTİRAF: Belli bir olgunluk düzeyine gelmiş kişinin, yapabileceği kendisiyle bir yüzleşme ve uzlaşmadır. **OLMAK İSTEDİĞİ KENDİSİNİ** gerçekleştirebilmek için yaşanmış geçmişinin gerçeğini kabullenmek ve bunu gerektiğinde açıkca söyleyebilmektir. Bu, Erdemli olmanın bir şartıdır.

İTİRAF: İnsanın kendisini tanıması, kendi kişiliğinin bilincine ulaşması, kendisini aşabilmesidir. Geri bildirimlerle ileriye dönük, kendini yeniden düzenlemesi ve geliştirmesidir.

İTİRAF, bir bakıma görmeyi öğrenmek anlamına gelir. İnsan görmeyi öğrendikçe olgunlaşır, olgunluğa ulaşmadan'da hiçbir şeyin değeri yerince anlaşılmaz. İtiraf edebilme olgunluğuna erişmiş bir kişi, başkalarının ona yapabileceklerinden değil, kendinin kendisine yapabileceklerinden korkan ve bunun izah ve idrakına varan kimsedir.

ERDEM, yalnız bilgili olmayı değil, insanın kendisini doğru tanımasını ve doğru tanıtmasını'da gerektirir. Doğru eylemler, böyle bir erdemin sonucudur. İtiraf etmeyen kişi, özverisiz, bağımlı, sorumluluktan korkan, özgürlüğünü kullanmayan kişilik özelliklerine sahiptir.

İtiraftan kaçınma, kendi yaşamının sorumluluğunu yüklenememektir. Olumsuz deneyimlerinden geççe geççe kendini ve başkalarını aldatmanın dışına çıkamamaktır.

Geçmişini ve iç dünyasını açabilen kimse, güvenilebilir bir insandır. **BEN KİMLİĞİ** ve **BENLİK BÜTÜNLÜĞÜ,** geçmişte yapılan hatâları kabul etmeyi içerir. İtiraf edebilecek olgunluğa erişen kimse, bu şekilde **ÖRNEK** olarak başkalarına da yol göstermekte ve Psiko Sosyal bütünleşmeye ve **GÜVEN OLUŞTURMASINA** katkıda bulunmaktadır.

İtiraf edebilmekte, İtirafı dinlemekte bir bilinçlilik düzeyi ile ilgilidir. Hatânın herkezin önünde açıklanabilmesi Ahlâkın yetkinliğidir.

İtiraf, her zaman ve her yerde yapılabilir. Fakat yine'de İtiraf için ortam önemli ve ibret alınması gereken etkileyici bir faktördür. Gerçeklerin rahatça aranması ve bulununca serbestçe söylenebilmesi ancak olgun bir ortamda yapılabilir.

KENDİSİNİ TANIYIP, GEÇMİŞTEKİ HATÂLARINI BİLEN, İDRAK EDEN BİR KİMSENİN BUNLARI BİR TOPLULUK ÖNÜNDE İTİRAF ETMESİNE İZİN VERMEMEK BELKİDE YERİNDE BİR HAREKET OLUR. BU İTİRAFA YÖNELEBİLECEK KADAR OLGUNLUK VE ERDEMLİK GÖSTEREN BİR KİŞİYİ BİZİM DEĞİL, ONUN KENDİSİNİ GERÇEKTEN TANIDIĞINI BILMEMİZ YETERLİDİR.

Sözü ve Özü doğru olmak, manevi ve sosyal yaşamımızda büyük bir önem taşır. Herkesin kendi hayatı **ÖĞRENİM, DENEYİM VE YAŞAM GERÇEKLERİYLE** dolu çok değerli bir zaman koleksiyonudur. İnsan yaşadıklarıyla değil, **YAŞADIKLARINDAN ALDIĞI DERS VE İBRETLE OLGUNLAŞIR.** Hatâ hangi şartlar altında yapılırsa yapılsın yapan **PİŞMANLIK DUYMALI** ve aynı hatâ'nın bir daha yapılması için kişi kendisiyle gayet samimi bir uzlaşma ve sözleşme içine girmelidir. Gerekliğinde ve yeri geldiğindede İtiraf etme cesaret ve yetkinliğini göstermelidir. **DİLERİZ ÖYLE OLUR...**

AMİNO ASİTTEN İNSANA

Hüseyin Avni ÖKTEM

Bu incelememiz, atomlardan başlayıp halen yeryüzünde en kompleks canlı türlerinden biri sayılan insana gelene kadar gözlenen evreleri, başka bir deyişle yaşamın oluşumu ve gelişimi ile ilgili açıklamalarımızı içerecektir.

Detaylara girmeden önce kanımca çok önemli bir soruya cevap bulmamız gerekmektedir. Bilmiyorum hiç kendi kendimize yaşamın ya da canlılığın ne anlama geldiğini düşündüğümüz oldu mu? Tek bir hücreye canlı ya da cansız diyebildiğimiz gibi aynı kelimeleri milyarlarca hücreden oluşan organizmalar için de kullanabiliyoruz. O halde ister tek

bir hücre olsun ister kompleks bir organizma, canlılığın ortak bir yönü olması gerekmektedir. Peki bu yapıları canlı olarak adlandırmamızı sağlayan nedir? Ya da bu yapılara canlılığı ne vermektedir? İşlevleri mi, görünüşleri mi, üreyebilmeleri mi yada belli bir fonksiyonu yerine getirebilmeleri mi? İşte cevaplanması gerçekten oldukça zor olan bu sorulara bir nebze de olsa cevap bulmaya çalışacağız. Bunu yaparken de canlılığın en küçük ünitesi sayılan bir hücre ve bunu oluşturan moleküller arasında ufak bir gezinti yapacağız.

İsterseniz işe önce canlıları, cansız saydığımız yapılardan ayıran

özelliklere kısaca bir göz atarak başlayalım. Fakat bundan önce bir noktaya açıklık getirmemizde fayda olacaktır. İleride de daha iyi anlaşılacağı gibi, tek hücre seviyesinde bahsedilen canlılık, temelde aynı olmasına rağmen, organizma seviyesinde bahsedilen canlılıktan anlamsal olarak farklılık göstermektedir. Kompleks bir organizmanın canlılığını sürdürebilmesi için gerekli işlevlerini farklı uzuvlar yerine getirirken tek hücreli canlılarda bu işlevlerin tümü aynı hücre tarafından sağlanmaktadır. Durum böyle olunca, organizma seviyesindeki canlılık düşünüldüğünde farklı uzuv ve organları meydana getiren hücrelerin tek tek gösterdikleri canlılık sonuçta tüm organizmanın canlı sayılmasını sağlamaktadır. Örneğin bir hayvan, bir uzvundaki hücrelerin tümünü kaybetse bile halen canlı sayılabilmektedir. Fakat tek bir hücreyi ele aldığımızda böyle birşey sözkonusu değildir. Yani bir hücrenin canlı sayılabilmesi için bütünlüğünü koruması gerekmektedir. Zaten bu nedenden dolayı da canlılığın en küçük ünitesi bir hücre olarak kabul edilmektedir.

Bu ufak noktayı açıklığa kavuşturduktan sonra isterseniz şimdi de canlıları cansızlardan ayıran özelliklere geçelim.

Canlılarda ilk göze çarpan, yapılarını oluştururken kullandıkları maddelerdeki benzerliktir. Hemen tüm canlılar ağırlıklı olarak carbon, hidrojen, oksijen,

azot, fosfat elementlerini içeren ve biomoleküller dediğimiz moleküller sayesinde yapılarını oluştururlar ve bu yapı, yüksek seviyede bir organizasyon gösterir. Ayrıca tüm biomoleküllerin yapıları ve işlevleri arasında büyük ilişki vardır. Yani tüm bu moleküller belli bir fonksiyonu yerine getirebilmek için çok özel üç boyutlu yapılara sahiptirler. İkinci olarak, canlı bir sistemde hiçbir olay rastgele olmamaktadır. Gözlenen her işlev sonuçta mutlaka fonksiyonel bir öneme sahiptir. Canlıların bir diğer belirlen özelliği ise, yapılarında gözlenen fonksiyonel iş bölümüdür. Bu noktayı ister tek bir hücre olsun ister kompleks bir organizma olsun gözleyebilmek mümkündür. Örneğin, bir ağaç kökleri ile topraktan su ve mineralleri sağlarken yaprakları sayesinde fotosentez yoluyla kendine gerekli enerjiyi üretmektedir. Benzeri şekilde vücudumuzda da kalbimizin, akciğerlerimizin ve böbreklerimiz çok farklı görevleri bulunmaktadır. Sinir sistemimiz ise, bu farklı işlevlerin çalışmasını koordine etmektedir ve bu integrasyon sayesinde de organizma canlılığını sürdürmektedir. Bu özelliği tek bir hücre için ele alacak olursak benzeri bir iş bölümü gözlenmektedir. Bir hücrenin enerji üretimi, absorbe edilen moleküllerin sindirimi, yeni moleküllerin sentezlenmesi ve benzeri hayati işlevleri organel dediğimiz ayrı ayrı bölümlerinde yapılmaktadır.

Canlıların çok önemli bir diğer özelliği de üreyebilmeleridir. Her hücrenin önceden programlanmış belli bir ömrü vardır. Bazı hücreler 24 saat canlılıklarını devam ettirebilirken bazıları aylarca canlı kalabilmektedirler. Bazı organizmalar ise, 100 senenin üstünde canlılıklarını devam ettirebilmektedirler. Eğer canlı bir organizma neslini devam ettiremezse canlılığın anlamı kalmamaktadır. Bu nedenden dolayı da üreme dürtüsü tüm canlılarda en kuvvetli dürtülerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Zaten tüm canlıların üç temel dürtüsü bulunmaktadır. Bu dürtüler birbirlerini belli bir sıra içerisinde takip ederler. İlk dürtü hayatını ya da canlılığını ne pahasına olursa olsun devam ettirebilme isteğidir. Canlılığını sürdüren bir yapının ikinci aklına gelen üremedir. Son olarak tüm canlılar mevcut olan durumdan daha iyi yaşamayı hedeflerler.

Yaşamı yada canlılığı mevcut kılan bu üç temel dürtü, tüm canlı türlerinde aynı sıra içerisinde gözlenebilir. Örneğin tek hücreli bir canlıyı ele alalım. Bu hücre çevresinde meydana gelen ve canlılığını tehlikeye sokabilecek ısı ve pH değişikliklerine duyarlıdır. Çevresindeki bu fiziksel faktörler canlılığını tehdit edici boyutlara ulaştığında, bu hücre elinden geldiğince bu ortamdan uzaklaşmaya çalışmaktadır. Aynı olayı daha yüksek organizmalarda da gözleyebiliriz. Örneğin bir orman yangını durumunda

hayvanların ilk dürtüleri ne pahasına olursa olsun hayatlarını kurtarmaktır.

Demince bahsettiğimiz gibi canlıların ikinci temel dürtüleri üremektir. Bir canlının çevresindeki herşey yolunda gidiyorsa, yeterli gıda ve ortam sağlandığında tüm canlılar üremek için harekete geçerler. Tek bir hücre bölünerek yeni hücreler oluşturmaya; daha yüksek organizmalar ise, kendilerine en uygun şekilde üremeye başlarlar.

Son dürtü olan, daha iyi yaşayabilme yine tüm canlıların ortak bir dürtüsüdür. Örneğin tek bir hücre, çevresinde kullanabileceği değişik gıda ortamlarında kendine en uygun olanına yönelmektedir. Aynı şekilde, bir hayvan çevresinde yaşamını en rahat sürdürebileceği ortamı seçmektedir. Eğer bundan daha rahat bir ortamla karşılaşırsa tercihini bu yeni ortam için kullanmaktadır.

Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi tüm canlıların temelde ortak noktaları bulunmaktadır. Peki canlılığın bu ortak noktasını sağlayan nedir? Bunu anlayabilmek için isterseniz işe canlı varlıkların yapılarını analiz ederek başlayalım.

Tek hücreli bir canlı olan bakteriyi ele alalım. Bu bakterinin yapısını incelediğimizde birçok farklı molekülden bahsedilebilecektir. Öncelikle, canlı bir hücrenin tümü ele alındığında, yapının % 70 ilâ 80 ini su oluşturmaktadır. Ay-

nı şekilde vücut ağırlığının da yaklaşık % 70'i sudan oluşmaktadır. Bu da bize suyun neden "biyolojik çözücü" olarak da adlandırıldığı hakkında bir fikir verebilir.

Hücrenin su dışında, içerdikleri başlıca proteinler, nükleik asitler dediğimiz DNA ve RNA molekülleri, lipidler, karbonhidratlar ve bu moleküllerin yapısal taşları olan amino asitler, nükleotitler, yağ asitleri, fosfolipidler, kolesterol, monosakaritler ve kalsiyum, sodyum, potasyum, manesiyum, klor vs gibi inorganik iyonlardır.

İşte, bu moleküllerin belli oran ve yapılarla oluşturdukları bütün yani bir hücre, belli fonksiyonları yerine getirebildiğinde biz buna canlılık diyebilmekteyiz. Başka bir deyişle canlılık, moleküllerin oluşturduğu düzene verilen isimdir diyebiliriz. Bahsettiğimiz bu düzeni daha iyi anlayabilmek için, şimdi de kısaca bu moleküllerin yapılarını ve görevlerini inceleyelim.

Proteinler, nükleik asitler (DNA ve RNA), lipidler ve karbonhidratlar topluca biomoleküller olarak adlandırılmaktadırlar. Canlı sistemlerde olduğu gibi tüm bu moleküllerin de ortak bazı yönleri bulunmaktadır. Bu moleküllere daha yakından bakmadan önce bu ortak noktalara kısaca göz atalım. Tüm bio-moleküller temel olarak karbon, hidrojen, oksijen, azot ve fosfat atomlarından oluşmuşlardır. Bu moleküllerin

tümü monomer dediğimiz daha küçük yapı taşlarından oluşan büyük moleküllerdir. Örneğin proteinlerin yapı taşları amino asitler; nükleik asitlerin yapı taşları ise, nükleotitlerdir. Bu küçük yapı taşları birbirlerine bağlanarak özel bir üç boyutlu yapısı bulunan polimerler oluşturmaktadırlar. Bio-moleküllerin yapılarını tek tek incelediğimizde bu ortak noktalar daha iyi anlaşılacaktır.

Proteinler: Polipeptidler olarak da adlandırılmaktadırlar. Temel yapı taşları aminoasitlerdir. Günümüzde 300'e yakın değişik amino asit tanımlanmıştır. Bu amino asitlerin bazıları sadece tek bir canlıda bulunurken bazıları da organizmaların değişik ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde modifiye edilmişlerdir. Bu 300'e yakın amino asitten sadece 20 tanesi tüm canlılar tarafından proteinlerin biosentezinde kullanılmaktadır. Her protein kendine has bir üç boyutlu yapı taşır ve bu yapısı sayesinde belli bir hücresel işlevi yerine getirebilir. Proteinlerde çok önemli olan bu üç boyutlu oluşumu, yapılarındaki amino asitlerin birbiri ardına sıralanmaları tayin etmektedir. Örneğin tüm canlılarda bulunan, 1000 amino asitten oluşan ve enerji üretiminde rol alan bir proteini düşünelim. Bu proteinin yapısı incelendiğinde baştan 355'inci amino asitin tüm bu canlılarda aynı olduğu gözlemlenebilir. Bazı durumlarda da bir proteinin yapısında bulunan

10,000 aminoasitten sadece bir tanesinin yerinin değişmesi bu proteinin fonksiyonunu kaybetmesine neden olabilmekte, bu da tüm hücrenin canlılığını yitirmesine kadar gidebilmektedir.

Proteinler çok büyük yapısal ve fonksiyonel farklılıklar gösterebilmektedirler. Örneğin bir protein yapısında 50 ila 100 amino asit bulundururken başka bir protein yüzbine yakın aminoasit bulundurabilmektedir.

Proteinleri temel olarak yapısal ve fonksiyonel olarak sınıflandırmak mümkündür. Yapısal proteinler, adlarından da anlaşılabilir gibi canlılarda belli hücrenel yapıların oluşumunda görev almaktadırlar. Örneğin hücrelerin iskeletini oluşturan ve cytoskeleton dediğimiz yapı, tubulin proteinlerinden oluşmuştur.

Proteinler ayrıca çok değişik hücrenel fonksiyonları yerine getirebilmektedirler. Fonksiyonel proteinler, bio-katalizör dediğimiz enzimleri içermektedirler ve canlı organizmalarda onbinden fazla kimyasal reaksiyonun tümü bu moleküller tarafından koordineli olarak kontrol edilip yürütülmektedir. Bir enzim molekülü akıllamaz derecede yüksek bir hızla reaksiyonları kataliz edebilmektedir. Örneğin bazı enzimler bir saniyeden az bir sürede onbinden fazla molekülün yıkımını gerçekleştirebilmektedirler.

Enzimlerin yanı sıra fonksiyonel proteinlerin diğer birçok hayati görevleri vardır. Örneğin vücudumuzun bağışıklık sisteminde önemli görevler yapan antikorlar protein yapısındadır. Yine metabolizmayı regüle eden insülin glukagon gibi bir çok hormonun yapısı da proteindir. Vücudumuzda oksijen ve karbondioksitin taşınması da hemoglobin olarak adlandırılan bir protein tarafından sağlanmaktadır. Hücrenel enerji olan ATP nin üretimini de proteinler sağlamaktadır.

Bazı durumlarda bir proteinin fonksiyonunu yerine getirememesi tüm hücrenin dolayısı ile organizmanın ölümüne neden olabilmektedir. Örneğin çok kuvvetli bir zehir olan siyanür hücrede enerji üretiminde görev alan bazı proteinleri bloke ederek etkisini göstermektedir. Pigmelerin zehiri ise, asetilkolines-teraz adlı enzimin aktivitesine son vererek ölüme neden olmaktadır. Bazı sinir gazları da benzeri etkiler göstermektedirler. Ölümcül bazı yılan, akrep ve böcek zehirlerinde de, sinir sisteminin çalışmasında önemli görevi olan bazı ion kanalı proteinlerini bloke edici moleküller bulunmaktadır. Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi proteinlerin canlı bir sistemde hayati görevleri bulunmaktadır.

Nükleik Asitler: Deoksiribonükleik asit ve ribonükleik asit dediğimiz DNA ve RNA molekülleri, kalıtımı sağlayan biomoleküller-

dir. Yapılarında baz dediğimiz ve azot içeren adenin, timin, guanin, sitojin ve urasil molekülleri ile fosfat ve beş karbonlu bir şeker olan riboz veya deokisriboz içerirler.

DNA'nın üstünde bir nevi şifre bulunmaktadır. RNA molekülü ise fotokopi makinasından alınan bir kopya gibi gerektiğinde bu şifreyi ilgili yerlere taşıyan moleküldür. Canlılar, DNA'nın üstünde bulunan ve genetik kod dediğimiz bu şifreyi yukarıda bahsettiğimiz değişik yapı ve fonksiyondaki proteinlerin sentezlenmesinde kullanılmaktadırlar. Yani belli bir proteinin sentezlenebilmesi için gerekli bilgi DNA molekülünün üstünde bulunmaktadır. Bu bilgiyi taşıyan canlı, o proteini sentezleyebilmekte ve dolayısı ile o proteinin gördüğü işlevi yerine getirebilmektedir. İşte bir proteinin sentezini olası kılan şifreye ya da DNA parçasına gen demekteyiz. Bu genlerin bütününe ise, genom denmektedir. Burada dikkat çekilmesi gereken bir diğer nokta da canlıların protein sentezinde kullandıkları genetik şifrenin evrensel olmasıdır. Başka bir deyişle tek hücreli bir canlıdan en kompleks bir organizmaya kadar protein sentezinde aynı şifre kullanılmaktadır. Yani canlılık için gereken bilgileri çözecek şifre tüm canlı organizmalar tarafından bilinmektedir. İşte bu sayede canlıorganizmalar arasında bilgi yada gen aktarımı yapılabilmektedir. Aslında

gen aktarımı dediğimiz olay, belli bir canlının fonksiyonel bir özelliğinin diğer bir canlıya aktarılması olayıdır. Canlı sayamayacağımız virüsler ise, bu şifrenin bir kısmını bizlerden almışlar ve bunları kendi varlıklarını sürdürürebilmek için kullanmaktadırlar.

Bir organizma ne kadar kompleks olursa, bu kompleksliği sağlayan genetik bilgiler yani DNA molekülü de o kadar büyük olacaktır. Örneğin bir insan hücresi içindeki DNA molekülleri uç uca eklendiğinde dünyanın çevresini birkaç kez dolaşabilirken bir bakterinin DNA molekülü metrelerle ifade edilebilmektedir.

Günümüzde canlıların kullandığı genetik şifre çözülmüş durumdadır. Başka bir deyişle hangi proteinin hangi şifre ile sentezlenebileceğini çözebilmekteyiz. Yakın bir tarihte ise, istediğimiz fonksiyonları yerine getirebilecek proteinlerin şifrelerini kendimiz oluşturarak bunları istediğimiz canlılara yaptırabilecek duruma gelinecektir.

Lipidler: Genel olarak lipidler olarak adlandırdığımız moleküller, doğal yağlar, yağ asitleri, fosfolipid ve kolestrol moleküllerini içermektedir. Kolestrol dışında bu moleküller karbon ve hidrojen ağırlıklı zincirli yapıdaki hidrokarbon moleküllerini içerirler. Lipidler, gıdasal ve yapısal açıdan çok önemli moleküllerdir. Hücre ve enerji olan ATP'nin üretiminde yağ asitleri kullanı-

labilmektedir. Ayrıca, harcanmayan ya da yakılamayan karbonhidratların bir bölümü de vücutta yağ olarak depolanmaktadır ve gerektiğinde enerjiye dönüştürülmektedir. Lipidlerin yapısal önemleri de çok büyüktür. Biomembran dediğimiz zarsı yapılar, canlı organizmalarda fosfolipidler tarafından oluşturulmaktadır. İleride de göreceğimiz gibi bu zarsı yapıların hücrelerin oluşumunda hayati görevleri vardır. Herşeyden önce hücreye bir sınır oluşturmaktadırlar. Bunun yanı sıra hücre içine giren ve dışına çıkan molekülleri kontrol etmektedirler. Ayrıca, hücre içinde girintiler yaparak kullanılacak alanı büyütülmektedirler. Buna ek olarak, hücre zarı bir hücrenin kimlik kartı gibidir. Bu zar üzerinde bulunan bazı moleküllerde aynı dokunun hücreleri birbirlerini tanıyabilmektedir. Kolestrolün ise, yine biomembran yapısında stabilize edici rolü bulunmaktadır ve zararların esnekliğini kontrol etmektedir.

Birçok lipid molekülleri, canlılar tarafından sentezlenebilmektedir. Bitkiler bu konuda bizden daha şanslıdır. Çünkü, yaşamları için gereken tüm lipidleri sentezleyebilirler. Hayvanlar ise, bazı lipidleri ve amino asitleri sentezleyemezler ve bunları gıda yoluyla alma durumundadırlar.

Karbonhidratlar: Karbonhidratlar aynı zamanda sakaritler olarak da adlandırılmaktadırlar.

Canlı organizmalar, karbonhidratları hem yapısal amaçla hem de enerji üretiminde kullanabilmektedirler. Yapısal olarak, karbonhidratlar proteinler ya da lipidlerle birleşerek glikoprotein ve glikolipidleri oluştururlar. Bu moleküller de hücre zarı yapısında önemli işlevler görmektedirler. Bu işlevlerin en önemlilerinden biri hemcins hücrelerin birbirlerini tanımaları ve birbirlerine tutunmalarıdır.

Karbonhidratlar metabolik reaksiyonlarda çok önemli rol oynarlar. Canlı organizmalar oksijenin varlığında glikozu CO₂ ve H₂O ya indirgeyerek hücresel enerji olan ATP'yi üretmektedirler.

Biomoleküllerin yapılarını kısaca inceledikten sonra sanırım canlılığın ne demek olduğunu daha rahat cevaplayabileceğiz.

Canlı bir hücrenin temel işlevlerine bir göz atalım. Bir hücre herşeyden önce enerjiyi üretebilmelidir. Bu enerjiyi üretebileceği hammaddeyi ya da molekülleri içine alabilmeli ve parçalamalı, ve artıkları da dışarı atabilmelidir. Oluşturduğu bu enerji ile de temel hücresel işlevi olan, kendine gerekli olan biomolekülleri sentezleyebilmeli ve üretebilmelidir. Bu işlemler tek tek ele alındığında ve incelendiğinde gözlenen en önemli nokta, tüm bu fonksiyonların biomoleküller tarafından yerine getirildiğidir. Canlı bir yapı bu biomolekülleri belli oran ve nitelikte bir araya

getirmekte ve belli bir noktaya gelindiğinde yukarıdaki işlevler yerine gelmektedir. Yani tek bir hücre ele alındığında aslında canlılığı sağlayan belki 1 ilâ 2 milyon molekülün koordineli olarak çalışmasıdır.

İsterseniz şimdi de bir diğer ilginç nokta olan canlılığın nasıl başladığına cevap bulmaya çalışalım. Konuşmamızın başında da belirtmeye çalıştığım gibi canlılığın sözkonusu olabilmesi için öncelikle biomoleküllerin oluşması gerekmektedir. Peki ilk biomoleküller nasıl oluşmuşlardır. Bunu anlayabilmek için dünyanın ilk zamanlarındaki yapısına bir göz atmak gerekmektedir. Yaygın olarak kabul gören fikir, dünyanın ilk oluşumu sırasında yüksek ısı, volkanik patlamalar, ozon tabakası olmadığından güneşten gelen ultraviyole ışınların varlığıdır. Bu durumu, kimyasal reaksiyonlar için oldukça uygun bir ortam oluşturmaktadır. Benzeri ortam laboratuvar koşullarında sağlandığında, su ve CO₂ varlığında bazı kimyasal reaksiyonlar meydana gelmekte ve sonuçta proteinlerin ve nükleik asitlerin temel yapı taşları olan aminoasitler ve nükleoasitler oluşabilmektedirler. Bu oluşumu takiben bu yapı taşları birbirleri ile bağlanarak biomoleküller oluşturabilmekte, biomoleküller de birleşerek ilk canlı yapılar olan prokaryotik hücreleri meydana getirmektedirler. Değinilmesi gereken bir diğer ilginç nokta ise, dünyada gözlenen ilk canlı

yapıların autotrophy dediğimiz hücre tipleri olmasıdır. Bu hücreler daha sonra fotosentez denilen ışık enerjisinden yararlanarak enerji üretimini başarmışlardır. Uzun yıllar sonucu fotosentezin bir yan ürünü olan oksijen atmosferde birikmiş ve şu anda bizim hücrelerimizde de ataları olan oksijeni kullanarak enerji üretebilen tek hücreli canlılar ortaya çıkmıştır Bir sonraki aşama ise, ekaryotik, yani hem yapıları hem de fonksiyonları daha kompleks hücrelerin oluşumlarıdır.

İsterseniz çok hücreli yapılara geçmeden, şimdi de tek bir hücrenin yapısını ve fonksiyonlarını inceleyelim. Bir hücreyi tanımlamanın kanımca en kolay yolu, karşınızdaki kişiye sebze çorbası dolu bir balonu hayal etmesini söylemeniz olacaktır. Prokaryotik hücreler gerçekten de böyledirler. Balon hücre zarını oluşturmaktadır. İçerideki sebze çorbası ise her türlü fonksiyonel işlevi yerine getiren değişik biomolekülleri kapsayan sitoplazmayı göstermektedir.

Ekaryotik ya da daha kompleks hücre türlerini ise, yine benzeri bir şekilde tanımlayabiliriz. Bu sefer, hücreyi çok daha büyük bir balon oluşturmaktadır. Bu büyük balonun içinde ise, yine benzeri bir sebze çorbası ve buna ek olarak içleri farklı çorbalarla dolu değişik balonlar bulunmaktadır. Bu küçük balonlar ise, hücrenin farklı temel işlevlerini yerine getiren organel dediğimiz yapılardır. Örneğin, enerji üreten ba-

lonumuz mitokondri, genetik materyali yani DNA moleküllerini taşıyan balonumuz nükleus, içeri alınan molekülleri sindiren organel lisosimler, lipid ve proteinleri sentezleyen organelle ise endoplazmik retikulum denilmektedir. Bu baloncuklar da farklı yapıda olabilmektedirler. Hayvan ve bitki hücreleri bu tip hücrelerdir. Yalnız bitki hücrelerinde hayvan hücrelerinden farklı olarak chloroplast denilen ve fotosentez işlevini yerine getiren diğer bir organel daha bulunmaktadır. Bu organel sayesinde de bitkiler ışık enerjisini tutabilmekte ve bunu kimyasal enerjiye çevirebilmektedirler.

Okaryotik hücreler hem yapısal olarak hem de işlev olarak tek hücreli canlılar olan prokaryotik hücrelerden çok daha kompleks hücrelerdir.

İncelememizin son bölümü olan organizma seviyesine geçmeden önce prokaryotik hücrelerden okaryotik hücrelere nasıl geldiğinin irdelenmesinin de faydalı olacağı görüşündeyim.

Aslında bu konu oldukça basittir. İki tane prokaryotik hücre ya da balon düşünelim. Her iki balon da canlılık için gerekli temel işlevlerini yerine getirebilmektedirler. Yalnız hücrelerden biri daha küçük ve çok daha verimli bir şekilde enerji üretebilmektedir. Diğer hücre ise, buna nazaran çok daha büyük bir hücredir. Büyük olan bu hücre zamanla yapısını ve işlevlerini devam etti-

rebilecek yeterli enerjiyi üretmeye başlayacaktır. Bu noktada kendisine enerji üretmesi için küçük hücreyi içine alacaktır. Yani bir büyük balon içinde daha küçük bir balon. İşte zaman içinde bu büyük hücre çevresinde belli temel işlevleri çok daha verimli bir şekilde yerine getiren küçük hücreleri içine alarak günümüzün enkaryotik hücrelerini oluşturmuş olacaktır.

Zamanla meydana gelen bu enkaryotik hücrelerin belli fonksiyonlar açısından özelleşmeye başlamaları kaçınılmazdır. İşte, bu özel fonksiyonları yerine getiren hücrelerin kümeleşmesi ile de çok hücreli organizmalara geçilmektedir. Bu kümeleşmeler sayesinde öncelikle dokular oluşmuş; dokular birleşerek organları; organlar ise, organizmayı meydana getirmişlerdir.

Çok hücreli bir organizma ele alındığında milyarlarca hücrenin akıl almaz bir ahenk ve bütünlük içinde çalıştığı gözlenecektir. Bu hücrelerin çok özel görevler için özelleştikleri ve yapılarını da buna göre oluşturdukları gözlenmektedir. Örneğin bir kan hücresi ve sinir hücresi hem yapıları hem de işlevleri açısından oldukça farklıdır. Kan hücresi en ince kılcal damarlara sığabilmesi için disk şeklinde küçük ve esnek bir yapıdır. Sınır hücresi çevresindeki 10.000 diğer hücreyle iletişim sağlayabilmek için dendrit dediğimiz uzun kolcuklar oluşturmuş ve bazen kendinden oldukça uzak-

lıktaki bir kas hücresinin kasılmasını sağlayabilmek için 1 metre uzunluğunda akson dediğimiz yapılar geliştirmiştir. Sinir hücresinin diğer hücreleri uyarmak için oluşturduğu ve aksonda saatte 400 km. hız ile ilerleyen aksiyon potansiyel denilen elektriksel değişiklikleri kan hücresi hiç bir zaman yerine getirmemektedir. Fakat sinir hücresi de kan hücresi gibi basınca duyarlı olarak dokulara geldiğinde taşıdığı O₂ yi bırakıp Co₂ üzerine bağlayamamaktadır.

Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi organizma seviyesine gelindiğinde canlılık çok daha başka bir boyut almaktadır. Burada canlılığı sağlayan milyonlarca hücrenin gösterdiği bireysel fonksiyonların integrasyonudur. Tek hücredeki canlılık ise, mil-

yonlarca molekülün bir araya gelerek oluşturdukları bütünün gösterdiği performanstır.

Bu ikisi birleştirildiğinde aslında canlılık trilyonlarca molekül ve milyonlarca hücrenin bir arada ve ahenk içinde bizim yaşam dediğimiz olayları ortaya koymasından başka birşey değildir.

Bahsettiğimiz yaşam sistemi başlıca karbon, oksijen, nitrojen, hidrojen ve fosfattan oluşan moleküllerin ortaya çıkardığı bir sistemdir ya da başka bir deyişle canlılıktır. Belki şu anda hemen yanıbaşımızda diğer atomlardan kurulu bir yaşam sistemi ya da canlılık da devam etmektedir. Fakat mevcut bilgi ve duyu sistemlerimiz bu değişik yaşam sistemini algılayamamakta ve biz de bunun bilincinde olamamaktayız.

KADER ve KARMA

Özkan ARAS

Kader hiç birimize yabancı olmayan bir inanç. Bu inancı Masonluk il-kelerindeki DOGMA kavramının ışığında ele aldığımızda, daha deği-şik bir kader kavramı çıkacağı doğaldır. Bu arada bir Brahman ve Bu-dist düşüncesi olan KARMA'nın da yazgıya yaklaşımı çok ilginçtir.

Bütün bunları düşünürken bir kitapçı dükkanında KADER ve KAR-MA ve TEKRAR DOĞUŞ adlı kitabı görünce Kader ve Karma hakkın-daki düşüncelerim daha netleşti. Bunları birlikte ele almayı, yazgıyı açıklamak yönünden daha yararlı ve anlamlı olacağına inanıyorum.

Konuya başlarken, açıkça belirtmek gerekirse Kader kavramı Tanrı anlayışına bağlı olduğundan çok değişkendir. Bu yüzden farklı düşü-nüş ve yaklaşımların olması doğaldır.

Kader inancı insanın düşüncelerini yazıya dökmeden önce bile söylen-ce halindeki destanlarında ve efsanelerinde vardı. En eski olarak Sü-merlerde Kader iplerini, Tanrıça TIAMAT yönetir, torunları olan tan-rılarla savaşmak için canavarlardan bir ordu kuran Tiamat, bu ordu-nun başına geçirdiği dev KİNGU'ya kader iplerini verir. İlkin bu dev-ler ve canavarlar ordusuna yenilen tanrılar sonunda MARDUK'un ko-mutanlığını kabul ederler. Tanrı Marduk da komutanlık görevi karşı-

lığında kader iplerinin kendisine verilmesini ister. Savaş sırasında Kingu'yu öldüren Marduk, onun göğsüne takılan kader iplerini alıp kendi göğsüne takar ve böylelikle evrenin kaderine hakim olur.

Gilgamesh destanında Utnapiştım, Gilgamesh'e şunları söyler 4000 yıl önce:

Hiçbir zaman hiç bir şey kalıcı olmamıştır.

Biribirine ne kadar benzer uyuyanlarla ölüler.

Yoksullarla soylu, kaderin isteğine yaklaştıkça

Bir-örnek olurlar, değil mi?

Antikçağ Yunan inançlarında "Tanrılar bile kaderlerine bağlı olmak-tan kendilerini kurtaramazlar." Tanrılar tanrısı ZEUS'ün söz geçire-meyeceği ve karşı gelemeyeceği tek tanrıça, kader tanrıçası MO-RİA'dır. Antik çağ Yunan felsefesi kadar anlayışı güden bir felsefedir. Nitekim Sophocles Antigon'undaki toplumun sesi olan koro şöyle bağırır. "İnsanlar alınlarına yazılmış olan felâketlerden asla kaçıp kurtu-lamazlar."

Tanrıbilimsel bütün felsefeler, Hristiyanlık ve İslâm disiplinleri için-de kadercidirler. Kader düşüncesi daha çok İslâmiyette kurumlaşmış-tır, Amentü'nün altı inancından biridir. Bu tıpkı Musevilerin on emri gibi kesindir. Amentü 1-Tanrının varlığına ve birliğine 2-Tanrının meleklerine 3- Tanrı tarafından peygamberlere gönderilen kitaplara 4-Tanrının peygamberlerine 5-Ahret gününün varlığına 6-Kadere, hayır ve şerrin tanrıdan olduğuna" inanmaktadır.

Felsefe sözlüğüne göre KADER, arapça kökenli bir kelime ve ölçme, tahmin etme, ölçerek takdir etmek anlamındadır. Latincesi fatum, fa-ri, fatodur. "İtiraz edilmez bir surette emir vermek" demektir. West-mer'in aktardığına göre bir Pehlevi metinde "Başlangıçtan itibaren emredilmiş olandır. Tanrıbilimde ise "Tanrının kendi iradesini uygu-lamasından önce takdir ve hükmetmesi"dir.

Cemil Sona'ya göre "Günümüzün insanı girişimlerinin sonucunda ya da kendi iradesi dışında oluşan olayların yorumunda hep, görmedikle-ri, bilmedikleri mistik bir kuvvet ve varlığın eseri zannetmişlerdir. Bunların kendi yeterli ya da yetersiz akıl ve iradelerinin ürünü olabi-leceğini düşünmek istememişlerdir. Sebep aramak, doğal ve sosyal et-kenlerin insan üzerindeki etkenlerini çözümlenmek, mutluluk ve felâketlerin gerçek kaynağını araştırmak ve bulmak, ancak pozitif an-layışın geliştirdiği zekâlara nasip olmaktadır. Fakat insanlığın büyük çoğunluğu, çağımızda bile, türlü din, sosyal ve hattâ biyolojik sebeple-ri kökleştirdiği bir gelenek ve alışkanlık olarak, doğanın olduğu ka-dar da insanın daha önceden çizilmiş bir plâna göre işleyip hareket et-

tiğine inanmakla kendilerini teselli ederler ve hattâ öyle zannetmekten özel bir zevk alırlar.

İşte, bu nedenle kader problemini daha iyi anlamak ve çoğu zaman birbirine karıştırılan bazı terimlerin açıklanmasında yarar vardır.

Tesadüf: (Raslantı) Önceden bilinmesi olanaksız sonuç, demektir. Nedenini bilmediğimiz sonuçlara tesadüf yani raslantı diyoruz. Bu sonuçların nedeni çok veya karışık olduğu için bilemeyiz. Fakat sebepleri ne manevi ne de mistiktir. Eğer raslantı insanın mutluluk veya felâketi ile ilgiliyse buna talih, baht, kismet denir.

Mucize: Doğanın, düzen ve yasalarının dışında meydana gelen veya getirildiği söylenen şeylerdir. Bu gibi olaylar, din kitaplarında ve onların peygamberlerinde görüldüğü öne sürülür. Oysa mucize bir yerde imanın hipnotize ettiği saf ruhlarda görülen yanılmasıdır. (Anlık yanılma, serap)

Keramet: Olacak bir şeyi oluşundan önce haber vermektir. Evliya ve kâhinlerin şöhret ve başarıları, kerametlerindeki isabetlerle orantılıdır.

İnayet: Bir insana lâyük olsun olmasın, tanrının bağışladığı lütuf ve yardımdır.

Kader: Tanrıbilimsel olarak, tanrının kendi iradesini uygulamadan önce, yani icra etmeden önce takdir ve hükmetmesi demektir. Bu bakımdan Tanrı, yapılması gerekeni önceden takdir eder, sonra icra eder veya ettirir. Bu ikinci safhaya KAZA denir.

İlkçağ Filozofları kaderi anlaşılmaz ve sebep kabul etmez bir güç saymışlardır. Fisagor, onu, eşyanın birliği, ölçü, bütün varlıkları kaplayan zorunluk ve bütün bunları, eşyanın tözüne (cevherine) nüfuz ettiren akıl diye tarif eder. İskenderiye okulundan Proklüs, kader madde ve ruh âleminin kanunudur" der.

İlkçağ filozoflarından sonra tektanrıcılık başlayınca Saint Augustin, tanrısal irade ve özgürlüğü yücelterek insanın özgürlüğünü yok etti. Descartes ve Leibniz VESİLE, NEDENLER ve ÖNCEL AHENG teorilerini getirmek suretiyle insan özgürlüğünü kurtarmaya çalıştılar. Fakat Spinoza, tanrısal iradenin bile zorunluluklara itaat ettiğini ileri sürerek fatalizmi (cebriye) savunur. Bilindiği gibi fatalizm, âlemde olup biten şeyleri, zihni bir sebebin değil, kör bir tesadüfün eseri sayarak özgürlüğü tamamen red eden bir doktrindir. Bu görüş, tanrıtanımazlığa ve Panteizme yol açar. Bu doktrine göre insan, eserlerinin yaratıcısı değildir. İrademizde asla özgürlük yoktur, biz pasif ve eylemsiz yaratıklarız inancını savunur.

Luther ve Calvin gibi reformcular da insan özgürlüğünü inkâr ederler. J.J.Rousseau ve Voltaire, özgürlüğü savunarak kaderi inkâr ederler. Talmutculara göre Tanrı, her şeyi önceden görür; fakat bize seçme özgürlüğü vermiştir: yani insan gitmek istediği yola sevk edilmiştir.

Yine Cemil Sena'nın İslâm mezheplerindeki kader düşüncesini şöyle özetleyebiliriz: Hz. Muhammet'in ve dolayısıyla İslâm dininin öncül şartlarından biri de kader'in, hayrın ve şerrin Tanrıdan geldiğine iman etmektir. İslâm bilgin, filozof ve mezhep sahipleri de bu konu üzerine düşünmüşlerdir: sonuçta birbirinden farklı doktrinler ortaya çıkmıştır.

Öne sürülen fikirlere göre, eğer insanlar, Tanrının önceden çizmiş olduğu bir plân dairesinde hareket etmeye, düşünmeye ve inanmaya mecbur iseler, onları uyandırmak ve aydınlatmak için Yüce Tanrının hem peygamberler ve kitap göndermesine hem de cennet ve cehennem vaitleriyle sevindirip gocundurmasına lüzum yoktur. Şüphesiz ki, bu takdirde de, dinlerin dayanmış olduğu göksel saltanat ve onun vücuda getirdiği dünya ve ahiret teşkilâtının bir anlamı kalmaz. Esasen böyle bir inanç Tanrının tümel gücü kadar mutlak özgürlüğünü tehlikeye düşürür. Ahzap 26, Fatı 43, Araf 40, Ali İmran 145 sureleri, Tanrısal irade ve kader ve onun yazgısı hakkında bilgiler içermektedir.

Kader'i inkâr ettikleri için âdil ve Tanrı sıfatlarını reddettikleri için tevhit erbabı sayılan Mütezile, insan iradesine değer verir. Bu sistemde, Tanrının tümel güç ve iradesinden çok bilgeliğine önem verilir. Bunlara göre Tanrı, yalnız hayır yaratır, şerri yaratmaz (Hayrihi hayrihi min Allahütaala) İnsansal aksiyonlar, insanların hür iradelerinin ürünüdür.

Sunni'lerse, bir cüz'i iradeye sahip olduğumuza, hangi işi yapmak istersek Tanrının o işi vücuda getirdiğini savunurlar. Hem Cebriye hem de Kaderiye'nin bâtil ve kâfir olduğuna inanırlar.

Şii kelâmcılarla İmami'ler, daha geniş ve pervasız düşüncelerle dolmuşlardır. Onlar tanrısal iradenin sabit olmadığını, yeni şart ve imkânlara göre bu iradenin de değişebileceğini öne sürerler. Kuran'dan türlü âyetlere dayanarak, günahların cezalarının değişebileceğini savunurlar. Buna örnek olarak Hz. İbrahim'e verilmiş olan emrin geri alındığını, Yunus kavminin mahvedilmesine karşı, tanrının göstermiş olduğu merhameti, bazı sevaplarla meselâ evlâdın ebeveyne karşı göstereceği saygı dolayısıyla ömürlerinin uzayacağı ve hayır işlerinin insan kaderini değiştireceğini bildiren Hadislerle, bazı âyetlerin kaldırılmış olmasını iddialarına birer delil olarak ileri sürerler. Nitekim zamanın değişmesiyle ahkâmın da değişmesini bildiren hükümlerinin yanında Hz. Muhammedin hadisleri de örnek gösterilir.

Bize göre de eğer kader, değişmez ve öncel bir plân olsaydı, evvelâ duanın ve tövbenin, hattâ ibadetin bir değeri olmazdı. Zira Tanrının çizmiş olduğu alın yazısından kurtulma imkânı olmadıktan sonra, O'nun lütfuna, merhametine, peygamberin şefetine sığınmak faydasız olurdu. Tövbe etmekle günahlarımızdan kurtulmayacak olduktan sonra, niçin tövbe ederek, yalvarıp yakararak tanrıyı tedirgin etmelidir. İbadet yalnız borç değil, aynı zamanda ruhu arıtmak, tanrısal lütf ve inayete lâyık bir hale getirmek için yapılan kutsal bir aksiyondur. Kaderimiz değişmez bir surette LEVH-İ MAHFUZ'da yazılıysa, kulun bunu değiştirmek için uğraşıp durması boş ve verimsiz bir gayrettir. Kadere körü körüne bağlanmak da, ilerlemeyi durduran, yetkinleşmeyi baltalayan, miskin ve eylemsiz ruhları üretmek ve insani sefaleti artırmaktan başka bir işe yaramaz.

İslâm toplumlarının geleneksel inancı, alinyazısı lehindedir. Geleceğin nasıl olacağını yalnız Tanrının bildiğine inanıldığına göre, istihareye yatmak, evlialardan kehanet ummak, falcılardan gelecek hakkında faydalanmaya kalkışmak, düşündürücüdür.

İnsanların kader inancına bağlayan nedenleri, yalnız dinlerin tekelinde aramamalıdır. Bir toplumda sosyal adalet bulunmazsa, fertler kendi haklarını mistik kuvvetlerin koruyacağına inanırlar. Anarşi, isdibdat ve derebeylik dönemlerinde insanın akibetini tesadüfler tayin eder. Acizliğin, felâketler karşısında bulacağı tek teselli, kadere teslim olmaktır."

Bütün bu düşüncelerin ışığında ve onlardanda yararlanarak Kader düşüncesine değişik bir yorum getirilebilir.

İnsan, akli, mekânı ve ömrüyle sınırlı. Aynı zamanda görme, işitme ve hareketleri de belirli sınırlar içinde. Bunların yanında, kendisi hakkında da sınırlı bilgisi var.

İnsan bu sınırlanmışlığı yüzünden kendinde ve etrafında olanlar karşısında yetersiz kaldıkça şaşkına dönmekte ve kavrayamadığı nedenlerin gücünü kendi dışında aramaktadır. Bu yüzden başına gelen ve gelebilecek her şeyi, büyük bir gücü, biliciye ve karar vericiye yormaktadır. Bu düşünce bilinebilen tarihten, yani Sümerler'den beri süregelen gelmektedir. Kader, soyut bir kavram olması nedeniyle, insan ve inanç farklılığı kadar göreceli bir kimlik kazanmaktadır. Ya da öyle olması gerekmektedir. Bütün bunların yanında insan kendisini tanıdıkça, beyin yapısındaki o karmaşıklık, anlaşılması çok zor ve üstün yaratıcı potansiyeli, az da olsa kavradıkça, ister istemez kader'e bakış açısı değişiyor. Bu düşünceler sonucu beynin henüz tam olmasa bile gelişme ve bilinebilen düzeyi insanı araştırmacı ve güçlü kılmaktadır. Bu yüzden beynimizdeki bu gelişmişliğin bir nedeni olması doğaldır. Fakat kader açısından düşündüğümüzde, herşeyi kararlaştıran, bildiren ve dileyen Tanrı'nın, araştıran, eleştiren, şüphelenen ve hesap soran bu bey-

ni insana neden verdiği akla gelmektedir. Bu sadece bizim değil insanlık tarihi boyunca düşünen her insanın zihnini kurcalamıştır.

İnsan bu bilinmezliği, ya da ilk bakışta nedeni fark edilmeyen sonuçların kader'e yani yazgıya yüklemeyi pratik ve huzur verici bulduğu için fazla irdilemeden benimsemiştir. O eşsiz evrensel bilinç ve gücün "Hiç bir canlı tarafından kavranamayacağı" bir gerçektir. Yine de o eşsiz güç ve bilinç'i daha açık bir deyimle Tanrı kavramını çok basite indirgemekte ısrar etmek, bilgisizlik kadar, insanları istenildiği gibi yönlendirebilmek için yaratılan duygu sömürsünden kaynaklanmaktadır.

Mevcut düşünsel, ruhsal ve fiziksel potansiyelimizi yeterince bilemediğimiz bir gerçek, daha açık bir deyimle kendimizi bilemiyoruz. Bu böyle iken bütün evren hakkında bağlayıcı fikirler ileri sürmekten de kendimizi alıkoymuyoruz. Bütün evren yasalarının kendi gezegenimiz ve güneş sistemimizin yasaları ile aynı olduğu yanılığına düşüyoruz. Özel ve Genel Relativite yasalarının geçerliliği, kendi sistemimizin yani galaksimizin dışında ne olur ne olmaz bilemeyiz. O nedenle evrenbilim konusunda ve ona paralel Tanrıbilim konusunda insanın pek fazla söyleyecek şeyi olmaması gerekir. Tabiki tanrıbilim, bir yerde kader'in yani Yazgının (Levhi Mahfuz)da açıklamasını da yapar. İnsanın bu kadar bilinmiyene bu kadar yük ve sorumluluk yüklemesi, düşünce tembelliği ve sorumsuzluğunun örneğidir.

İnsanın kendi hakkında yanılığara düşmesindeki en büyük neden de başka örneğinin olmamasındandır. Görecelik ölçüsü olmadığından, insan bütün evren'e ahkâm kesmektedir. Halbuki bir düşünse, kendisini kıyaslayacağı obje kendinden çok düşük düzeydeki maymun'dur. Kıyaslama ölçüsü bu olunca, insanın kendisini evrenin tek ve akıllı yarattığı zannetmesi bu yanılığalarının kaynağını oluşturmaktadır.

Bu düşüncelerin ışığında Levhi Mahfuz, yani saklı, yazılı levhada herkesin ve herşeyin, bütün olup olacağı yazılmıştır, düşüncesine yorumlar arama ihtiyacı duymaktayız. Genetik bilgimiz arttıkça bir DNA molekülünün içerdiği bilgi birikimi bizi şaşkına çevirmektedir. Bu bilgilerin milyarlarca yıllık evrimsel bilgiler içerdiğini ve aynı zamanda bu bilgilerin dört harfli bir alfabeye yazılıp okunduğunu yeni yeni öğreniyoruz. İnsan beynindeki 15 milyar sinir hücresi 15 trilyon sinaps dediğimiz sinir iplikcikleriyle biri birine bağlı. Bu eşsiz bağlantı ve bilgi birikimi, ister istemez Levhi Mahfuz'un (Alın yazısının) acaba beynimiz mi? sorusunu akla getiriyor. Diğer taraftan genlerimizin çok azı kontrol altına alınmış olsa bile, onlarda bir takım değişiklikler yapılmaktadır. Tarım alanında ise, daha ileri adımlar atılmıştır. İnsan genetik olarak bitkinin ve hayvanın verimlilik ya da istenilen amaca yönlendirmesini yapabilmektedir. Bir anlamda o bitki ve hayvanın yazgısını değiştirmektedir. Zaten doğa şartları da canlılarda ve bitki-

lerde varlığı korumak ve devam ettirmek için uzun bir süreç içinde olduğundan fark edilemeyen değişiklikler yapmaktadır. Bir de mütasyonlar sonucu değişik türler ortaya çıkmaktadır ki, bütün bunlar KADER'in genel anlayışını zorlamaktadır.

Karma ya da Karman, Sankritçe EYLEM anlamında, insanın bütün dünyaya gelişlerinde bir çeşit alinyazısı olarak gerçekleştirdiği eylemi. Brahmanizm'in Atman "evrenin özü" Sansara "ruhun göçü" kavramlarıyla birlikte üç temel kavramdan biridir. Ruhgöçünü yaratan da eylemdir. Buda'nın olduğu gibi kabul ettiği karma öğretisine göre EYLEM ya da devinim, evrensel bir neden-etki yasasıdır.

Buda, varolan herşeyin nedenselliğin bir zorunluluğu olarak var olduğunu, hiçlikten, boşluktan, yokluktan oluşan bir evrende nedenselliğin döngüsüne takılan yokluğun varlığa dönüştüğünü, her nedenin bir sonucu, her etkinin bir tepkiyi zorladığını belirtir. Eğer dünyada yüzde yüz mutlak bir şey arayacak olursak, bulacağımız şey nedenselliğin zorunluluğudur." der. Ne başlangıcı ne de sonu olan evrende, egemen olan yalnız doğa yasalarıdır. "Ne gökyüzünde, ne deniz ortasında, ne de dağlar yarılrsa, sen de içine saklansan da yaptığın kötü işlerin sonuçlarından kaçıp kurtulamazsın. Süt nasıl yavaş yavaş kesilirse, kötü işler de meyvelerini yavaş yavaş verir. Tıpkı küllerin altında gizlenen korlara basan akılsızın ayağını yaktığı gibi yakar.

İşte bu karma anlayışı tanrıların elini kolunu bağlamaktadır. İnsanların eylemlerinin sonuçlarından kurtulmak, onları bağışlamak, nedenleri sonuç bağlantılarından koparmak demek olacaktı ki böyle bir şeyi yapmaya tanrıların bile gücü yetmezdi.

Eylemlerimizin sonucundan bizi kurtaracak ne tanrı, ne de başka bir güç olmayacağına göre eylemlerimizin sorumluluğunu üstlenmekten başka bir çözüm kalmıyor.

Buda'ya göre istekleri, tutkuları, özlemleri kıskırtan yanılgıdır (Maya). Ama yanılgıyı besleyen de gene istekler, tutkular, özlemlerdir. Kökünü yanılgıdan alan düşünceler, karar ve eylemlere dönüşür. Düşüncelerimiz kararlarımızı, kararlarımız eylemlerimizi belirlerken, eylemlerimiz de düşüncelerimizi ve kararlarımızı etkileyip zorluyor. Budizm öğretisini açıklayan Dhammapada adlı yapıt şu cümleyle başlar: "Şu anda ne olduğunuzu belirliyen dünkü düşüncelerimizdir. Bu gün kafamızdan geçen düşüncelerse yarınki yaşamımızı biçimliyor. Yaşamımız kesinlikle zihnimizin yaratısıdır."

Yanılgı düşüncelerimizi, güdülerimizi, eğilimlerimizi, karakter özelliklerimizi yoğurup biçimleyerek bizi özgürlüğümüzden ediyor. Artık ne düşünüp, ne karara varacağımız, daha baştan bellidir. Başkaları

bile bir olay karşısında ne tepki göstereceğimiz, ne yolda davranacağımız konusunda evvelki davranışlarımızı örnek tutarak doğruya yakın bir tahmin yürütebilirler. Ön koşullara böylesine tutsak olduğumuz belligen yine de özgürce düşünüp kararlara vardığımız sanısını sürdürmemiz gerçekten bize dört bir yandan kuşatan yanılığın başka bir yönü.

Gözünü açıpta yanıldığını anlayan kimse için yanlış tutumunu değiştirme olanağı doğmuş olur. Yanlış olduğunu, yanlış olduğunu bile bile eski tutum ve davranışlarını sürdürmekte direktse de gene de durumda önemli bir değişiklik olmuştur. O güne dek sahip olmadığını kazanmış ama ya tenbellik, ya korkaklıktan ya da alışkanlıklara bağıllıktan özgürlüğünden yararlanamamıştır.

Gözlerini açan, yanılıyı fark eden, sezen, ayırında olan kimse, kuşkusuz karma'nın elinde bir oyuncak olmaktan, tutsaklıktan kendini kurtarmış olur. Bunun için yalnızca uyanmak yeterli değil, özgürlüğüne sahip çıkmak, uyanıklığını sürdürmek için sürekli çaba içinde olmak da gereklidir. Yoksa uyanıklık dediğimiz şey bir başka çeşit uyku ya dönüşür.

Karma öğretisinin bir başka yönü de eylemlerimizin tepkilerinin er geç bize döneceğidir. Eden Bulur değimi bunu en yalın bir biçimde dile getirir. Nasıl ki havuza ya da suya atılan bir taşın yarattığı dalgalar kıyıya çarpıp geri dönerse, bizim eylemlerimiz de önünde sonunda bize yansır. Eğer biz bu dönüşten önce ölürsek, onunla bir sonraki yaşamımızda karşılaşırız. Genedoğum SAMARA, nedeniyle Karma'dan yani eylemlerimizin sonucundan asla kaçamayız.

Buda'ya göre bir yaşamdan ötekine aktarılan BEN ya da RUH değil yalnızca eylemlerimizin zorladığı nedensel sonuçlardır. Eylemlerimizin etkileri ve bu etkilerin oluşturduğu tepkiler yalnız bizim yaşamımızı biçimlemekle kalmıyor, bizden sonra geleceklerin yaşamlarını da biçimlemeyi sürdürüyor.

Karma, var oluşun dinamiğidir. Koşullar ne olursa olsun zaman ve uzay içinde etkinliğini sürdürür. Onun kurallarını öğrenip de uygulayabilen kimse bilimsel kurallar kullanmış olur. Çünkü bilimsel görüşle Karma Yasası arasında hiç bir çelişki yoktur.

Karma'nın üç anlamı vardır. Birinci anlamı eylem veya etkidir. Her eylem bir karşı eylem, her etki bir tepki doğuracağından eylemin sonuçları ile birlikte bütünlük oluşturduğunu, neden sonuç bağımlılığını anlatır. İkinci olarak bu neden sonuç bağımlılığını yöneten yasa anlamındadır. Üçüncü olarak her eylemin yaratmış olabileceği tepkiler, sonuçlar anlamındadır. İyi Karma yaratmak ya da kötü karma yaratmaktan söz edildiği zaman bu anlamda kullanılır. Böylece evvelce ya-

pılmış bir eylemin, bu gün ya da ilerdeki zamanlarda verebileceği, iyi ya da kötü sonuçlar konu edilmiş olur.

Karma'yı çok yalın bir biçimde özetlersek:

Ne ekersen onu biçersin, öyleyse

Düşünce eken davranış biçer,

Davranış eken alışkanlık biçer,

Alışkanlık eken huy biçer

Huy eken yazgı biçer.

(Christmas Humphreys. Buddhisma)

Karma yasasını bütün sonuçları ile kabul etmek kolay bir şey değildir. Yürekli olmak, dünyanın keyfimize göre, olmadığını yüreklilikle kabullenmek gerekli. Çünkü milyarlarca karşılıklı etkilerin oluşturduğu neden-sonuç bağımlılığının değişmez, değiştirilemez zorunluluğu açık gönüllülikle kabullenilirse, raslantı, yazgı, şans dediğimiz bütün bunlar o zaman anlamsız sözcükler olur.

Gördük ki KADER ve KARMA, 3500 yıl gerilere giden iki düşünce. Kader fatalist, Karma ise determinist. Her iki düşünceye Masonik görüş açısından baktığımızda, doğmayı ve bâtılı red eden, akli ile deneyimi kendine rehber edinen bir düşüncenin fatalist olamayacağı matematiksel bir doğru kadar ortada. Önemli olan ve bu konuyu seçmeme etki olan neden, hem mason hem de kaderci olmanın mümkün olamayacağını kardeşlerime hatırlatma görevinden doğmaktadır. Mason, çağının bile ilerisinde düşünmek, düşünceleri ile de yetinmeyip, yaşama uygulamak zorundadır. Mason kendini yenilemek zorundadır. O, kendini yeniledikçe aydınlanır, aydınlandıkça özgür olur. Özgürlük ise sonsuzluğa açılan kapıdır. Bu nedenle Hintlilerin MAYA, Müslümanların ŞEYTAN dedikleri yanılgıdan kurtulmanın yolu aydınlanmadır. Masonun görevi hem kendini, hem de insanlığı aydınlatmak için beynindeki ışığı yol gösterici kılmaktır.

Bütün bu anlatılanları bir tek cümlede özetlemek istersek Herakleitos'a baş vurmamız gerekecek:

İNSANIN KARAKTERİ KADERİDİR.

Kaynak kitaplar

1. Haz. Muhammedin Felsefesi	Cemil Sena
2. Buda ve Budizm	İ. Güngören
3. Zen-Budizm	İ. Güngören
4. Kader ve Karma	E. Konyalıoğlu
C. Aksoylu	
5. Felsefe ansiklopedisi	O. Haçerlioğlu
6. BUDA	Doğan Kardeş
7. Mimar Sinan 54 sayısı	Bedrettin Güven

AKASYA

Üstad derecesinin sembolizmi, Hiram. Efsanesine dayanmaktadır. Bu efsanenin kısaca teması şöyledir: Üç yapı işçisi, Üstad imtiyazlarına hakları olmadan sahip olmak isterler. Üstad Hiram'ı yalnız yakalıyarak sırları kendilerine vermesi için tehdit ederler. Boyun eğmeyen Hiram'ı sırayla yaralarlar. Sonuncusu ise öldürür. Cesedi gömerler ve belli olmasın diye toprağın üstüne bir AKASYA dalı dikerler. Kaybolan Hiram'ı her tarafta arayan ustalardan bir tanesi, bitkin düştüğünü ve Akasya dalına tutunmak isterken bu dalın elinde kaldığını, zira altındaki toprağın yumuşak olduğunu belirtir. Şüpheye düşüp araştırırlar, böylece Hi-

Oktay GÖK

ram'ın cesedi AKASYA sayesinde bulunur.

AKASYA, Mimosza familyasından olan bir ağaç veya ağaççıktır. Yaprakları hafif ve güzel görünüşlüdür... Saplari ve dallari genellikle sert dikenlerle ve iğnelerle kaplıdır. Çiçekleri çok küçük ve genellikle sarı renkte ve yuvarlak çiçek açan cinstendir. Yaprakları gece eğilerek, gündüz göğe doğru açılan, odunu çürümeyen her mevsimde yeşil olan bir ağaçtır. AKASYA'nın öyküsü Kral Süleyman'ın Hükümdarlığında, Kudüs Tapınağının inşasında geçtiğine göre bizde o devirlerde oralarda yetişen cinsine itibar edeceğiz. Bu da sert ve kuru iklimi seven sağlam ve daya-

nıklı yaprakları olan cinsidir. Avrupa cinsi olan ve bahçelerimizde yetişen Akasya (Robinia) denen bitki ile karıştırmamak gerekmektedir.

AKASYA'nın Masonlukta sembolik yorumuna geçmeden önce başka toplumlardaki anlamlarından da bahsetmek istiyorum.

Eski Mısırlılara ait duvar resimlerinde dört rahip tarafından taşınan bir sandıktan Akasya dalı çıkmakta ve altındaki ibarede (Osiris hamle yapıyor, yükseliyor) diye yazmaktadır. Osiris Mit'i ile Hiram öyküsü arasında çarpıcı bir benzerlik vardır. Eski Mısırlılar ölümlerini uzun mesafelerden getirip Abidos'a gömerlerdi. Osirisin tekrar doğacağına inanırlardı. Çünkü iyilik ve doğruluk yokedilemez. Hiram öyküsü gibi burada da Akasya yeniden doğuşun sembolidir.

Akasya'yı kutsamak Hazreti Muhammet'ten evvel Araplarda da görüldü. Onlarda da güneşin sembolü olarak kabul edildi. Akasya'nın yaprakları tan ışınları ile açılır, güneşin batışı ile kapanır. Sarı renkte tüylerle kaplı çiçeği güneşin halesini taklit eder gibidir.

Tevrat'ın çıkış (Exode) bölümünde Tanrı, Musa Peygambere Kutusal sandığı Akasya ağacından yapmasını emreder. Yine Tevrat'ta; Kurtuluş gününde bütün kötülüklerin sonu gelecek ve her tarafa barış ve doğruluk hükmedecek; işte, o günde bütün Akas-

ya'lar çiçek açacaktır, denilmektedir.

Eski Çin yazılarında ölüleri gömmek için kullandıkları sarı çiçekli bir bitkiden bahsedilir.

AKASYA'nın Masonlukta yeri nedir? Neyi simgelemektedir?...

Masonlukta Akasya'nın simgesel anlamı üzerine dört ayrı görüş vardır :

1. - Bir Masonun günah işlemekten sakınması gerektiğini anımsatır; suçsuzluk yada günahsızlık anlamına gelir.

2. - Akasya, çok güçlü ve dayanıklı bir ağaç olup ölümsüzlük kavramını, özellikle ruhun ölümsüzlüğünü simgeler.

3. - Tüm özellikleri ile Akasya, Masonlukta her şeyin üstünde tutulan Evrensel Adaleti simgeler.

4. - Masonlukta Üstad derecesinin sembolü Akasyadır. Hiram efsanesinde yer alır.

Hiram'ın katilleri niye Akasya dalı dikmişlerdir?... Hiram'ı arayan ve çaresizlikten bunalan üstad niye Akasya dalına tutunmuştur?... Acaba katiller suçlarının ortaya çıkmasını mı istemişlerdir?...

Her insanın özünde ve benliğinde iyi duygular vardır. Kötülük yaparsa bile insan onu dışarıya vurma, ondan kurtulmak ister ve kendini ifşa edebilir. Öyleyse Akasya dalı gerçeğin doğuşunu simgelemektedir. Huzuru simge-

lemektedir. Yeniden doğuşu simgelemektedir.

Osiris'in, İsa'nın ve diğer Peygamberlerin ölümü gibi Hiram'ın ölümü bir son değil yeni bir başlangıçtır. Yaşayacak olanlara yeni kavramlar, iyi bir dünya için takip edecekleri bazı yolları öğretir. Ölüm burada bir diriliştir. Dirilen tabutla simgelenen, karanlıklardan ve kaoston kurtulmaktır. Havaya, ışığa ve güneşe doğru hamle etmektir. Bu güneş ve ışık ise altın sarısı çiçekli AKASYA ile belirtilmektedir. Aynı zamanda da Güneş gibi gücün ve gözkamaştırıcı güzelliğin sembolüdür.

Masonlar Akasya ağacını Üstad derecesinde kullanmışlardır. Çünkü Üstad derecesine ulaşmış kişi, artık Loca'nın barış ve eşitliğin hüküm sürdüğü, erdemlerin barındığı çok aydınlık bir yer olduğunu anlamıştır.

Bu yazımın derlenmesinde faydalandığım Rıfat Bahar Üstadın yazıları ve Mason Lügatı ile birlikte 1846 da basılmış (Manuel du Franc-Maçon) adlı kitapta AKASYA; Gizli anlamları yalnızca Üstadlar tarafından bilinen bir ağaç olarak tarif edilmektedir.

ZİYAFET

İsmail Hakkı MOLTAY

Masonlukta ziyafet, mason kardeşlerin kendi aralarında birbirlerine ikramda bulunmaya olanak sağlamak amacıyla verilir ve bu toplantılar genellikle ritüelikle çalışmaların öncesinde ya da sonrasında kardeşler arasında tertiplenen eğlencelerdir. Bu eğlenceler, bazen yalnız bir yeme-içme toplantısı olarak bazen de ritüelikle bir şölen olarak düzenlenirler. Masonlukta kardeşler arasında tertip edilen ziyafetler 'agap' olarak da isimlendirilirler. İlk Türkçe Masonik Sözlüğü hazırlayan A. Zoletti Kardeş (1965), agap terimini "toplantıdan sonra ritüel dışı kardeşçe yenen yemek" olarak açıklamakta ve "ritüelikle resmi şölene Türkçede agap deniyorsa da bunun aslında banquet olduğu'nu söylemektedir. Agapların mutlaka toplantılardan sonra da tertip edilmesi gerekmez. Pek Muhterem C. Layıktez kardeşimizin Asya'da locaları ziyaret için yayınladığı rehber yazılarından Güney Doğu Asya'daki bazı localarda agapların ritüelikle toplantılardan önce yapıldığını öğreniyoruz.

Agap kelimesi eski Yunancadır ve tam karşılığı aşktır. Webster sözlüklerinde, bugün kullanılan İngiliz dilinde "agape" için iki uayrı anlam açıklaması yapılır; birinci açıklama "ilk Hristiyanların beraber yediği yemek" biçimindedir ve eş anlamlı olarak da "love feast" terimi-

nin kullanılabilmesi ifade edilir ve bu terimin açıklamasında da "ilk Hristiyanların sevgi ve kardeşlik sembolü olarak yedikleri yemek" anlatılır. Adı geçen sözlükte "agape"nin ikinci anlam açıklaması olarak da "Hristiyan ilâhiyatında tanrının insan sevgisi ya da spontane ve fedakârca bir aşk "tanımları getirilir.

Buraya kadar yaptığımız açıklamalar çerçevesinde kardeşler arasında tertip edilen ziyafetlere agap adı verilmesinin bu ziyafetlerin ritueli ya da uygulanacak nezaket kuralları açısından bakıldığında gayet anlamlı olduğu açıktır. Ancak agaplarda uyulacak kurallar ya da agap geleneğinin daha derinlemesine araştırılmasının bu ziyafetlerde ortaya konulan Mason ahlâkını çözümlemede ve resmi agapların sembolizmasını daha iyi kavramada bize yardımcı olacağını düşündüm ve bu nedenle Masonlukta ziyafet geleneğinde ritüelimizin biçimini belirleyen bazı noktaları daha kapsamlı bir biçimde araştırmaya karar verdim.

Mason ziyafetlerinde amaç eğlenmektir ve bu ana amaç çerçevesinde iki ayrı kişisel eylem birlikte ya da ardışık olarak yer alırlar ve bu eylemler toplu eğlence ile de masonik ziyafetin esasını oluştururlar. Eğlenmenin nezaket kurallarını ise, masonik ahlâk belirler. Mason ahlâkı içinde zevk ahlâkı kavramı önemli bir yer tutar ve bu ahlâkın 1723'te kabul edilmiş olan Anderson Nizamnamesinde belirlenmiş olan ilkeleri şöyledir:

"Loca toplantısı nihayetlenip kardeşler dağılmadan önce birbirlerine inkânları hududu içinde ikramda bulunarak masum eğlencelerden faydalanabilirler. Ama her türlü aşırıktan sakınmak şartıyla... Bir kardeş kendi isteğinden fazla yiyip içmeye zorlanmamalı ve işleri dolayısıyla gitmek isteyen kardeşe engel olunmamalı ve ona tarizde bulunulmamalı... Rahatça ve özgürce yapılan bir konuşmayı önlememlidir. Zira böyle bir tutum, bizim ahengimizi tahrip eder ve kutsal amaçlarımızı zedeler..."

Yeme-içme eylemlerinde uygulanacak nezaket kuralları için de Mason ahlâkı geleneğine güzel bir örnek olarak gösterilen reglus adlı şiirin aşağıdaki mısralarını okumak yararlı olacaktır. Şiirin çevirisi Pek Muhterem Sahir Erman kardeşimiz tarafından yapılmıştır:

" "

*Yemeğe oturduğun zaman,
bunu hoş ve sevimli bir tarzda yap;
Bunu hoş ve sevimli bir tarzda yap;
Önce ellerinin temiz olmasına dikkat et
Sonra da bıçağının bilenmiş ve sivri olmasına
Ve ekmeğini ve yemeğini*

*O yere uygun gelecek tarzda kes.
Senden daha önemli birinin yanına oturmuşsan
Sen almazdan önce
Onun eti almasına müsaade et.
İçinden gelse bile
En iyi lokmayı alma;
Ellerini edepli tut
Ve peçeteyi kirletecek tarzda temizlemekten kaçın.
(Peçete ile) burnunu temizleme
Ve masada dişlerini karıştırma.
İçmek istediğin zaman
Yüzünü kupaya fazla eğme.
Gözlerin suya çok yakın olursa
Bu nezaketsiz bir davranış olur.
İçerken veya konuşurken
Ağzında yemek olmamasına dikkat et.
Birinin içtiğini görünce
Konuşmana dikkat et:
O şarap ve bira içiyorsa
Hemen konuşmanı kes.*

....

Bugünkü Masonik ahlâkımız içinde kardeşlerimiz arasındaki eğlen-celerimize örnek olan en önemli ritüelimiz resmi agap ritüelidir. yeme-içme kültürü ile ilgili tarihi incelediğimizde bu ritüelin kaynağına an-tik çağlardaki bir ziyafet geleneğinde rastlıyoruz. Her ne kadar A. Zo-letti kardeş Türkçe Masonik Sözlük'te agap isminin ilk hristiyanlarca kullanıldığına dikkat çekip, bu geleneğin oradan gelebileceğini anlat-maya çalışıyorsa da, ben bu rituele esas teşkil eden geleneğin eski Yu-nan'a dayandığını ve ilk Hristiyan agaplarının da bu gelenekten kay-naklanmış olabileceğini ve bu geleneği tarihsel geçmişi içinde tanıdığımız zaman resmi agap ritüelimizin sembolizmasının da daha iyi kavranabileceğini düşünüyorum. Bu gelenek L'Express gazetesi edi-törü ve politika analizleri ile ün yapmış Fransız yazarı Jean-François Revel'nin "Kültür ve Mutluk" adlı Gastronomi tarihi ile ilgili kitabında derlediği ziyafet gelenekleri ile ilgili bölümlerde en önemli ziyafet gele-neklerinden biri olarak anlatılır.

Revel, adı geçen kitabının "Ekmeğin ve Şarapın" başlığını koyduğu üçüncü bölümünde antikitede şarabın ortaya çıkışını Suriye'den başlatır ve Anadolu yoluyla Ege adaları ve Eski Yunan dünyası ve oradan da Ro-malılarca öğrenildiğini, ancak antik çağlarda şarabın kahvaltı dışın-da, asla bugünkü gibi yemekle birlikte içilmediğini ve insanların bir şölen geleneği içinde yalnız şarap içmek için bir arada toplandıklarını

yazar. Antik Yunan kültürünün en önemli oluşumlarından biri olan Symposion bu tür şölenlerin adıdır.

Eflatun'un meşhur diyaloglarından birinin adı da Symposion'dur, ya da Türkçeye tercümesinin adıyla Şölemdir. Bugün bilimsel amaçlı bazı toplantıların da Sempozyum adını alması Eflatun'un Şölede anlattığı beyin fırtınasını andıran toplantı biçimini çağrıştıır olmasındandır. Eflatun'un kitabında anlattığı şölenin, gerek Revel ve gerekse de Şölen'in Sabahattin Eyüboğlu ile birlikte Türkçeye çevirisini yapan Azra Erhat tarafından çevirinin başında yaptığı açıklamalarından öğrendiğimize göre, bizim resmi agap rituelimiz ile temel benzerliklerinin olduğunu görüyoruz.

Revel'ye göre Symposion yalnız yeme-içme ve masadaki konuşmalardan oluşmaz, ayrıca bugünkü kabarelerdeki gösterileri andıran bazı eğlendirici ekler, arka plan performanslarını da içerir. Xenophon'un aynı adlı kitabında Şöleni veren ev sahibi biri kız diğeri erkek iki artist ve emprozaryolarını şölene getirir ve artistler dans eder, akrobatik, maharetli ve hileli gösteriler ile katılanları eğlendirirler ve symposion'un finalinde Dionisus ile Ariande'nin aşkını temsil eden bir balepandomim gösterisi yaparlar. Revel bu tip eğlencelerin Symposion'lara katılan bekârları evliliğe teşvik ettiğini; evli erkeklerin ise, toplantı bitiminde evlerine karılarının yanlarına koşmalarına neden olduğunu söyler.

Revel'nin anlattığına göre Symposion eski Yunanlılar için kuralları koyulmuş bir yeme-içme seremonisi idi ve önce yemek yenir, masonik anlatımla gece yarısından sonra da yalnız içki içilir ve eğlenilirdi. Bu gelenek Romalılarda da aynen sürmüş ve muhtemelen ilk Hristiyan agapalarının da temel biçimini oluşturmuştur. Ayrıca günümüzde İngiliz kolejlerinde ve hattâ Türkiyedeki Fransız liselerinde akşam yemeğinden sonra yapılagelen port ya da şarap içme seremonilerinin de aynı geleneğin südürülmesi olduğunu düşünmek Revel'ye göre doğru olacaktır. Azra Erhat, Eflatun'un Symposion'unda Türkçe karşılık olarak Şölen adını kullanmalarını "toplantıların kutsal yönünü de açıklıyor" diye seçtiklerini ifade eder ve Şöleni şöyle anlatır:

"Hep birlikte içki içme anlamına gelen Symposion, her hangi bir içkili akşam yemeği değil, Atina'da bir çok özel koşullara geleneklere göre kurulan bir toplantıdır... Akşam üstü başlayıp, geç vakte kadar sürerdi bu çeşit toplantılar. Hem de iki kısımdı; birine deipnon, ötekine symposion denir. Misafirler ellerini ayaklarını kölelere yıkatıp, çepeçevre dizilmiş sedirlere uzandıktan sonra yemek başlar. Deipnon denilen bu yemek faslı ne kadar sürerse sürsün, önemli değildir. Çünkü yemekte içki içilmez, fazla konuşulmaz. Yemek bitince tanrılara dua edilir, şarap sunuları dökülür, şölenin asıl kutsal kısmı, yani Symposion başlar, Symposion bir törendir. Belki her Symposion'da Eflatun'un-

kinde olduğu gibi yüce konular ele alınmazdı, ama burada nasıl tanrı Eros'a övgüler söyleniyorsa, her Symposion'da bir ya da bir kaç tanrıya "Skolion" denilen şiirler okunurdu. İçki içmenin de şiir okumanın da töreleri vardı. Bir başkan seçilir, nasıl ve ne kadar şarap içileceğini ne-ler üstüne kimlerin hangi sıraya göre söz alacağını, ya da şiir okuyacağını o krarlaştırırdı. Symposion'larda hazır bulunn çalgıcı kadınlar da şiir okunurken kaval çalmakla ödevliyidiler. Eflatun'un anlattığı Symposion zengin bir evde geçer. Agathon'un bir sürü uşağı var, misafirlerle çeşitli yemekler, bol bol şarap çıkarırlar. İki üç kişinin uzanacağı geniş sedirler atnalı şeklinde dizilmiştir...."

Agap rituelimizdeki bir dip notunda "aslında agapların tuz ve ekmeğin paylaşılmasından ibaret olduğu" söylenmektedir. Bu ifadenin Mason zevk ahlâkının ritüelik bir tezahürü olabileceğini, aslında tuz ve ekmeğin burada ayrıca bir geleneksel sembolizma olduğunu, ve ilk Hristiyan Agap'larında ortaya çıktığını düşünüyorum. Tuz insanlara dinamizm verir ve hayatın tadını çıkarttırır. Bir çok eski uygarlıkta tuz sembolik olarak da kardeşlik ve misafirperverliği simgeler. Ekmek ise Batı medeniyetlerinde yirminci yüzyıla kadar şaraplı birlikte en çok tüketilen üründür. Yirminci yüzyıla kadar et çok pahalı bir yiyecek olduğundan bütün toplum sınıfları için ekmek ana yemek olarak kalmıştır. Bu nedenle rituelimizdeki tuz ve ekmeğin paylaşılması ifadesinin Symposion'lardaki deipnon sırasında yenilen yemeği temsil ettiği ve ekmekle şarabın birlikte yenip içilmemesi geleneğinin de bir tesadüf olmayıp, eski kutsal ziyafetlerin ana öğelerinden birini teşkil etmeleri nedeniyle oluştuğunu söyleyebiliriz.

Yukarıda Symposion ile ilgili olarak aktardığımız her iki yazarın açıklamaları, resmi agap rituelimizde; agapta yalnız kırmızı şarap içilmesi; at nalı şeklinde tertiplenen sofraya; birinci yemek (tuz ve ekmek) bittikten sonra agap'ın başlaması; temenniler ve hatip kardeşimizin hitabeti; Üstadı Muhterem'in dileği ile kardeşlerin yapacağı seviyeli konuşmalar diye sıralanan ardışık olayların yer alması Symposion'un biçiminden çok etkilenmiş bir geleneğin sürdürülmesinin ifadesinden başka ne olabilirdi ki?

Buraya kadar anlattıklarım ile dikkatinize sunmak istediği bir önemli husus toplantı sonundaki normal agaplarımızda da içki içerek eğlenme geleneğine uygun ziyafet tertibi gereğidir. Yemek yemek içki içmek, konuşmak ve eğlencede resmi agap ritüelimiz bana göre de eski çağlardan beri uygulanagelen bir köklü geleneğin temsilcisi olarak önemlidir ve bu ritüelden esinlenerek hareket edilmesi normal agapları da masonik zevk ahlâkına daha uygun hale getirebilecektir. Operatif masonlarda bedeni çalışmalarından sonra yemeğe oturulmasındaki mantığı anlamak mümkündür, ancak spekülatif masonluğa geçildiğinde agapların yalnız kişisel yemek eylemi ile sınırlı olabileceğini dü-

şünmek yalnızdır. Aşağıdaki bilgileri de spekülatif masonlukta masonik ziyafetlerde içki içmenin geleneğini daha iyi açıklayabilmek için derledim:

Spekülatif masonların ilk toplantı yerlerinin İngiltere'de taverna ve birahaneler, bir diğer adları ile meyhaneler olduğunu görüyoruz. Londra Büyük Locasını kuran dört eski locanın toplantı yerleri:

1. Kaz ve Izgara Birahanesi,
2. Taç Birahanesi,
3. Elma Ağacı Tavernası,
4. Kupa ve Üzümler Tavernasıdır,

ve bu locaların daha sonraki yıllarda isimleri değişmişse de ilk adları bu meyhanelerin adlarıdır.

Paul Naudon Fransa'da ilk loca olan Saint-Thomas locasının Louis d'Argent adlı bir lokantada kurulduğundan söz eder. Ancak Gastronomi tarihi yazarımız Revel'nin açıklamaları günümüzde restoran karşılığı olarak kullanılan lokanta vasfının doğru olamayacağını, çünkü Paris'te ilk lokantanın 1760'larda açıldığını gösteriyor. Bu nedenle 1720'lerde Paris'te Louis d'Argent adlı bir meyhane ya da kafeteryanın bulunması ve ilk locanın burada toplanmış olması çok daha muhtemeldir. Belki bu meyhane ya da kafeterya sonraki yıllarda lokanta sınıfına girmiş olabilir.

Gene İngiltere'de klüp geleneğinin başlaması ve Paris'te ilk meşhur Fransız kahvelerinin açılması da Mason localarının yaygın olarak kurulduğu 18. yüzyılın başına rastlar ve Aydınlanma çağıının propagandası için bu mekânlarda yapılan içkili toplantılar (kahve, punch, bira, sigara içmek vb.) yalnız dedikodu için değil daha çok bu çağın filozoflarının fikirlerini öğrenmek ve tartışmak için yapıldı. Bu mekânlarda umuma açık toplantılara paralel olarak mason localarının gizli toplantıları da oluyordu. 1740'larda bu toplantılar öylesine yoğunlaşmıştır ki, devrin önde gelen büyükleri de bu toplantılara katılır olmuş ve gene Naudon'a göre merakı gıcıklanan halk Mason şöenleriyle alay eder ve o zamanın ahlâk normlarının dışında hareket eden şarkıcı, destancı gibi insanlar da:

"Farmasonlar

Çok yakışıklı çocuklar bunlar

Yalnız kafayı çekmek için toplanıyorlar"

gibi şarkılar yazmışlardır.

Mason zevk ahlâkında yukarıda sözü edilen Regius şiiri ve Anderson Nizamnamesi'nde de açıklandığı üzere içme ile ilgili nezaket kuralları vardır, bu kurallar çerçevesinde içkinin nasıl içileceği konusunda da gelenekler oluşmuştur. Rituelik Agaplarda içilen içkinin kırmızı şarap olması anlamlıdır. Rituelin bu kuralının hangi geleneklere day-

nabileceğini araştırdığımızda karşımıza şarapla sarhoş olmama geleneği çıkar. Revel"ye göre şarap kutsal Babil'den bu yana vardır. Mısırlılar da daha çok bira içicileri oldukları halde şarabı da yüceltmişlerdir. Eski Yunan medeniyetinde de şarap en çok beğenilen içki haline gelir. Eski Yunanda şarapla aşk ya da aşksız yaşamaya mahkûm olanlar arasında ilgi kurulur; şarap hem mutlu olma hemde üzülmelere, hem başarı hem de hatâlara eşlik eder; aklın serüvenlerine, ticari başarılarına, savaş ve barışa, emekçilerin masum eğlencelerine katılır; şarap içenler şarapla sarhoş olmazlar, ancak mutlu olurlar. Örneğin bugün bile İtalya da herkes şarap içer, ancak hemen hemen sarhoş olana hiç rastlayamazsınız. Eski Yunan dilinde şarabın ad ganos'dur ve anlamı "gülen ve eğlenceli bir görünüm"dür. Bu anlam Dionysus'a atfedilen görünüşten gelir ve Euripides'e göre Dionysus, Zeus'un oğlu olarak hem zengin hem fakire barış dolu şarap mutluluğu sunar.

18. yüzyılın başlarında meyhanelerde toplandığını öğrendiğimiz ilk localarda da şarap içiliyor olması büyük bir olasılıktır. Çünkü o yıllarda İngiltere'de Hükümetlerin en çok yasaklamaya uğraştıkları sarhoşlukmuş ve sarhoş olmanın nedenlerinin başında da bira ve gin içmek geliyormuş ve bütün distile içkilerin de sarhoşluğun kaynağını teşkil ettiği konusunda herkes hemfikirmiş. 1750 yılında bu türden içkilerin satılması konusunda yasaklar dahi getirilmiş. bu açıklamalar Aydınlanma çağı masonlarının şölenlerinde şaraptan başka içki içmeyeceklerinin de izahıdır. Ayrıca gene bu çağd Fransız şarapları ilk defa şöhet kazanırlar ve Gastronomi tarihi yazarları da bu çağın Fransız şarap ve peynirlerinin üne kavuşma çağı olduğunu yazarlar. Sonuç olarak masonik ziyafetlerde şarap içerek eğlenmek geleneksel tutum olmalıdır ve ritüelik ziyafetimiz olan resmi agap, her ziyafet için de örnek alınması gereken bir ziyafet rehberi olarak değerlendirilmelidir. Temenniler dışında yeme-içme toplantılarımızın resmi agap ritüelindeki esasları rehber kabul eden bir çerçevede yapılması, kardeş sofralarına hem zenginlik getirecek, hem de masonların bazı haricilerce çatal kaşık masonları diye adlandırılabilmesinin de önüne geçilebilecektir. Ayrıca Eflatun'un Şölen'inde içki seremonisinden sonra yapılan söyleşinin sevgi üzerine olduğunu ve bu şölen sonunda Sokrates'in en yüce sevginin felsefe sevgisi olduğu tezi ile bütün sevgi üzerine konuşmaları aşması ve çürütmesini de masonluğun idealleri ile benzerlikler açısından ilginize sunuyorum. Masonik ziyafetlerimizde Üstadı Muhterem aynen Symposion'larda ev sahibinin rolünde olduğu gibi ziyafetin tamamında hem söz veren hem de saygıda kusur edilmeyecek yönetmendir. Üstadı Muhterem oturmadan masaya oturulmamalıdır. O yemeğe başlamadan yemeğe başlanmamalı, kadeh kaldırmadan içki içmeye başlanmamalı, ve söz vermeden de yemekte kalıp konuşulmamalıdır. Konuşmalar kardeşlere sevgi ve saygı çerçevesinde sürdürülmelidir.

İŞIKLI YOLUN GİRİŞ KAPISI EŞİKTE (*)

(M..luk nuruna yeni kavuşan Kardeşlere kılavuz)

Koparal ÇERMAN

*Sana altın ipin ucunu veriyorum bak,
Düğünleri kendi ellerinde göz uğraşarak
Ve azimle yürüyerek bu yolda,
Altın ipten, altın bir yumak yap.
Göreceksin sonunda şaşarak
Sen... altın şehrin altın kapısında
Duruyorsun, elinde altın bir kalp
Ve... cennettesin, tüm gülükleri aşarak*

(William Blake'den esinlenerek)

Tekrisi yapılan her kardeş, masonik sırlara erişmek için ciddi bir gayret göstermezse de, büyük bir kısmı bunu yapar. Bu yazı, yüzeyin altındaki sezme çabasındaki bu yeni çırak kardeşlere

yardımcı olacaktır. Gerçeklere yaklaşım; sürekli bir birikim neticesinde yavaş yavaş önce insanın iç dünyasında oluşur, sonra olgunluk, hoşgörü, doğruluk ve sevgi gelişmiş bir karakter yapısı

(*) LONDRA'da: "DORMER MASONIC STUDY CIRCLE" tarafından yayınlanan bir bültenden, bir takım değişiklikler yapılarak alındı. Kendimize uyarlandı.

K.Ç.

olarak birdenbire yaşamdaki davranışlarımıza yansır.

İlk nura kavuşulduğu gün, daha merasimin ortalarında, adayın kafasına bir soru takılır. Siz de kendi kendinize; "bütün bunlar niçin?" diye sormuşsunuzdur. Bu alışılmamış davranışlar, yabancı olduğunuz işaretler, cisimler, kelimeler, nedir bütün bunlar? Her şeyin bir anda size açıklanıp vermesini ne kadar isterdiniz değil mi? Nedir acaba bu Masonluk denilen şey? Bizlere, Hür Masonluğun, allegori ve sembollerle açıklanan özel bir ahlâk sistemi olduğu söylenmiştir. Ama, takdir edersiniz ki; allegorilerin altında yatan anlamlar aynen kutsal kitaplardaki alegorik hikâyeler gibi, kolayca açıklanıp ortaya konulamazlar. Bunları anlayabilmek için sürekli ve sistemli bir gayret ve çalışma gerekir. Sembollerin anlamları ise, allegorilere kıyasla biraz daha belirgindir. Bunlar zihnimize sanki bir resim veya bir şema gibi tesir ederek bazı çağrışımlar yaparlar. Onlardan kendimize göre değişik anlamlar çıkarabiliriz. Semboller, içimizde zaten var olan sisli kavramlara, bir çeşit güzellik ve yorumu getiren özelliğe sahiptirler. Masonik sembollerin bu etkiyi nasıl yaptığını ileriki sahifelerde daha iyi anlayacağız.

Önce çırak kardeşime masonlukta neyi bulmak istediğini sormak isterim? Evet aradığınız nedir? Buradaki seçkin ve saygın kişiler arasında çıkar aramak, dünyasal bazı avantajlar sağlamak

istiyorsanız, size kısa sürede düş kırıklığına uğrayacağınızı söyleyebilirim. Eğer bir dostlar kulübüne katılmak, karşılıklı sevgi ve anlayışın tadına varmak başkalarının aleyhine olmadan birileri ile yardımlaşmak istiyorsanız, bunu kolayca bulabileceğinizi söylemeliyim. Zaten, bundan fazlasını aramayan çok kimse vardır aramızda. Ancak, bu takdirde işin bütün özünü, bütün ruhunu kaçırmış olursunuz. Lâkin, bunların dışındaki ve meselâ; niçin hayattayım? Benim misyonum nedir? Ne olmalıdır? Hayatımı nasıl daha anlamlı kılabilirim? gibi suallere cevap ya da daha çok çok derinlerde birşeyler arıyorsanız; İşte o zaman tarihin karanlıklarından gelip, geleceğin sisli ufuklarına uzanan insanla ve insan aklıyla ilgili tüm gizli felsefelerin en mükemmel okuluna gelmiş bulunduğunuzu size müjdeleyebilirim.

Masonluğun bir din olmadığı sürekli olarak tekrarlanır durur. Bu, şunun içindir ki; dinler, insanlar arasına ayrılıklar getirirler. Aynı dindeki tarikat ve mezhep bölünmeleri bile insanlar arasına aşılması zor duvarlar örer. Oysa Hür masonluk, bütün duvarları kaldırıp insanları birbirine sevdirmek ve birleştirmek ister. Bu birleşmede "Evrenin ulu mimarı" her şeyin üzerinde yüce bir semboldür. Onda tüm insanlığa ait farklı inançları kavrayıp kapsayan bir ruh birliğine ulaşılabilir. Ama ilk önce içimizde ve bilinç altımızda yaşadığımız

kendi tanrımıza ulaşmaya çalışmalıyız. Tanrıya giden yola tarikat denir. Çok dar bir açıdan bakarak ilk nazarda, Masonluğu da bir tarikat gibi görmek belki mümkündür ama, onun tüm inançları içeren geniş kapsamlı yönü, ve özünde mevcut dinamizmi sebebiyle tarikat kelimesinin ifade ettiği şeyden çok daha ayrı bir yeri ve yapısı olduğunu anlamakta gecikmeyeceksiniz. Böylece de bir mason olarak, kendi dini inancınız ne olursa olsun o inançlar yönünde daha geniş bir bilgilendirme ve mevcut bilgilerinizde daha derinleşme fırsatı bulabileceksiniz.

Herşeyin bakış açımıza göre değişik bir görünümü vardır. Elbet Allegori ve sembollerin de öyle. Önce bir allegoriyi yalın şekliyle ele alalım. Hepimizin, bir hikâyenin teyatral temsili ile ilgili bilgisi vardır. İşte, masonik seremonilere de bu gözle bakılabilir. Oyunu, meslekten bir aktörü kadar mükemmel oynayamamış olabiliriz. Ama çocuk oyunu oynar gibi, basit bir temsilde fiilen rol almakla onu yaşamış ve içeriğini benliğimize geçirmiş oluruz. Bizler buradaki oyunumuzda, Süleyman tapınağının işçileri oluyoruz ve bir ülkü mâbedi kurmak üzere sembolik anlamda temsilimizi sürdürüyoruz. Bu seremonilerin psikolojik etkisi bizim sandığımızdan çok daha fazladır. Bilinç altına şu veya bu şekilde ekilenler, günlük hayattaki hareketlerimize rehber olur, dünya görüşümüzde filizlenirler.

Bilinç altında yatanları bilmek zordur, çünkü o kaçan, yakalanması zor, kaypak birşeydir. Ona ancak dolaylı bir yolla ulaşmak mümkün olabilir ki bu da işte burada uygulanan yöntemler, törenler, töreler, ritüeller, semboller ve alegoriler sayesinde ve bunlar üzerinde çok düşünüp kafa yormakla mümkün olabilir. Böylece masonik seremoniler, bir yandan önemli yaşam prensiplerine ait ruhsal ve fiziksel konsept ve davranışları bilinç altına ekerken, diğer yandan ilgili bilinç altı odaklarını harekete getirme amacı taşır. Herhalde bu yöntemin vaaz vererek öğretmekten daha etkin ve faydalı bir yol olduğunda şüphe yoktur. Ancak, seremoni ve sembollerdeki bu ruhsal etkinin varlığını kimileri kabul ederken, kimileri de bunu reddederler. Fakat biz, burada yaptıklarımızın ve gördüklerimizin ötesinde ve duygularımızın derinliklerinde birşeyler hissedebiliyorsak, ve diğer kardeşlerde de aynı etkinin varlığını hissedip onlarla bu duygularda birleşebiliyorsak, o takdirde buradaki toplantılarımızdaki bilinçaltımızla ilgili ruhsal etkinin varlığını gözardı edemeyiz sanıyorum.

Yaptıklarımızın tarihi akışa dayalı bir nedeni de vardır. Bunların birçoğu geçmiş çağlardan estetik bir bağlantıyla günümüze kadar ulaşmış çok sanatkârane halkalar oluştururlar. Teyatral sahneler, ve ritüellede bahsi geçen allegorik hikâyelerin takdim şekli, tarihten bize ulaşan ve

özünden uzaklaşmadan zamanımıza uyarlanmış ve mükemmelleştirilmiş şeylerdir. Semboller de böyledir, onların özelliği de izahat için ayrıntıya girildiğinde kişinin anlayışına göre farklı anlamlar taşıyabilmesidir. Ama herşeye rağmen semboller ve allegoriler orijinal manâ ve ruhunu hiç kaybetmezler. Bundan sonra siz de bazı sembollerin ve allegorilerin kendinize göre değişik izahlarını yapabilirsiniz. Herkesin kendine göre bir fikir birikimi vardır, elbet sonuca değişik yollardan ulaşılabilir, yalnız şimdilik bu yorumlarınızda uç ve sivri fikirlere taşınarak ortada ve bu yöndeki diğer fikirlerle balasta kalmaya özen göstermeniz doğruları bulmakta size daha çok yardımcı olacaktır.

HAZIRLIK :

Buraya gelirken, herşeyden önce, içinizde ve yüreğinizde hazırlık yapmış olmalısınız. Sizi önen kimse masonluğu iyi anlamış bir kardeş ise o zaman iyi hazırlandığınıza şüphe kalmaz. Yapılacak merasimde locanız size kucak açmaya hazırlanırken siz de loca dışında hazırlanırsınız. Bu işde koruyucu size yardım eder. Bu isim bize locanın çok eski çağlarda, bir kulübecik olduğu zamanı hatırlatır. Bu kulübeciğin kapısından bacasına, duvarından tavanına kadar yabancı gözlerden gizlenebilmesi için her şey yapılmıştı. Loca içten ve dıştan korunuyordu. Locaya girmemesi

gerekli herkes ve herşey kontrol altında idi. İşte şimdi sizin de locaya girişiniz onun denetiminde olacaktır.

Hatırlayacağınız gibi, gerekli şekilde soyundunuz ve korumasız bir hale sokuldunuz. Kıymetli herşeyinizi bir kenara bırakmanız, belleğinizde iyice yer etmiştir herhalde. Madenler eskiden sihirli şeylermiş gibi görülürdü. Dikkat ederseniz, tarihte bronz ve demir büyük medeniyet farkı yaratan şeylerdir. En eski insanın hayatında maden yoktu. Sonraları, maden işçileri ve demirciler sanki mistik güçler gibi görüldüler. Çünkü, at nalları, bıçak ve kılıçlar, çiviler ve güzler, hep insana yönelik şeylerdi. İşte bu yüzden üzerinizdeki bütün madenler alındı, ve locaya yeni doğmuş bir çocuk gibi girdiniz. Bu halde savaşamaz, savunamaz, satamaz, satınalamaz, elinde hiçbir âleti bulunmadığı için çalışamaz, ve hediye behiye veremez duruma girdiniz. Böylece, locaya takdim edebileceğiniz şey sadece cisminiz ve ruhunuz, yani öz varlığınıza başka birşey değildi. Diğer taraftan, locanız da sizi, sanki bir annenin yeni doğacak bebeğini bekler gibi sevinçle ve bağrına basarken duyduğu şefkatle kabule hazırды. Geriye dönüp, diğer sembolik hazırlıkları ve bunların takdim şekline bakışınızı hatırlarsanız, zihninizdeki bazı sualleri açıklığa kavuşturabilirsiniz. Sanki iki ayrı dünyada yaşar gibiydiniz değilmi? Üzerinizde korkunç kölelik bağları

var, gözleriniz kapalı, birşey göremiyordunuz. "Yüreğim, gözle-rimden önce görüyordu." cümlesi eski masonik bir deyiştir. İşte sizi de buraya getiren şey yüreğinizdir. Bunu hissedebiliyor musunuz? Burada, sizin için hazırlanmış farklı bir hava var ve siz de bu havaya girdiniz. Şimdi unutmamanız gereken şey şudur; bütün hazırlıklar sizin için, sizin hür iradenizle vermiş olduğunuz mason olma kararı üzerine hazırlanmış şeylerdir. Herşey sizin bir işaretinizi bekledi ve siz o işareti verince de; koruyucu sizin yeni bir dünyaya doğabilmeniz için geçerli raporu verdi. Bu rapor veriş, nitelikli bir işçinin yeni malzemeye bakışını simgeler.

KABUL :

Locaya başınızı eğerek dar bir kapıdan girdiniz. Bu sizin doğumunuzu temsil ediyordu. Bu sembolik doğum, yeni bir yaşam tarzına doğuştur. Bu yaşam biçimi daha çok, insanın ruhsal yönü ve his hayatı ile ilgilidir. Hayata bakış açınızı gerçekler yönünde değiştirecek, sevgiye ve dostluğa, barışa ve mutluluğa yöneltecektir. Hayat mutluluk ve mutsuzluğun sevinç ve kederin, acı ve tatlının iç içe birlikte bulunduğu bir yerdir. Bu fikir, locada yerdeki siyah beyaz karelerle ifade edilmiştir. Bu kareler zıtların birliğini, zıtların çarpışması ile varılacak yeni sentezleri işaret ve sembolize eder. İşte, bu sentezlerle hayata bakışımızı müspetler doğrultusunda değiştirmeye gay-

ret edeceğiz. İşte, bu kareler üzerinde yürürken bazı engellere takıldınız, ama henüz tanımadığınız kardeş eller size yardım etti ve engelleri aşarak ilerlemenizi sağladı. Aslında, müspet yolda ilerlemenizi sağlayacak en büyük güç yine kendiniz, ve içinizde yaşatıp inandığınız tanrınızdır. Locanın kapı eşiğinde biraz da ona saygıdan eğildiniz. Onun için ilk önce, sanki siz locaya dua ya gelmişcesine size tanrıya inanıp inanmadığınız soruldu. Evet tanrıya inanmayan hiç kimse mason olamaz. Ancak sizdeki tanrı imajı mensub olduğunuz dine ya da kendi düşüncelerinize göre değişik birşey olabilir. Bu size aittir. Ama herşeyin üzerinde büyük ve yüce bir gücün varlığına inanmayan kimsenin hür masonlukta yeri yoktur. Masonlukta ilerledikçe de tanrınıza ulaşmanın yolunu, ve tanrınızın evrenle olan bağına daha iyi kavramış olacaksınız. Dilerim buraya gelişinizin ana sebebi de işte bu araştırmacı yönünüz olmuş olsun.

Üs. Muh. ve NÂZIRLAR

Artık sanki tanrı yolunda yürüyor gibisiniz. İkinci ve birinci nazırlar karşısındaki sorgulamada doğru cevaplar verdiniz. Kabulünüz için gerekli bu sualleri aslında yine siz kendiniz yönlendirmiş ve kendiniz cevaplamış oldunuz. Üs. Muh. ve Nazırlara gelince; bunlar evrensel birer semboldürler. Onları, tarih boyu ortaya çıkıp izleri bize kadar uzanan bütün dinlerde mevcut üçlemenin

üç sembolü olarak görebilirsiniz. Veya meselâ; bilinçaltı-bilinçüstü şeklinde düşünür ya da "Vücut-ruh- ve evrensel ruh" olarak görebilirsiniz. Takdir edersiniz ki ruh kelimesinin tarifi oldukça zordur. Çok değişik anlamlarda kullanılabilir. Ruh, bazı filozoflarca olduğundan daha basit şekilde sunulurken, teosofistler ve şark düşünürleri, insanın ruhsal yönünü yedi kısma bölmüşler ve locadaki yedi görevliden herbirinin bunu temsil ettiğini ifade etmişlerdir. Bu zorluklar yüzünden gelin şimdilik biz de onları şöyle bir üçlemede ele alalım: Hisler-Mantık ve Yüce gerçeklik. Böyle dersek, ikinci nâzır, Yüreği, duygusal istek ve içgüdüleri; birinci nâzır, aklı, yani bir kültür üzerine oturmuş mantıksal istekleri, yani kısaca kafayı; Üs... Muh... ise, zaman zaman zihinde çakıveren ilâhî sezgi gücünü, ve onun aslı olan yüce gerçek gücü temsil etmiş olur. Bu izahatı bir çalışma hipotezi olarak ele alır ve bu üç görevliyi bu gözlerle görüp düşünürsek doğru ve tatmin edici yönde bir çalışmaya başlamış oluruz.

Böylece, önce kalbe takdim edildiniz. Locanın hisleri duyguları denedi sizi. Sizin duygu ve hisleriniz de bu birliği onayladı. Sonra kafaya, akıl ve mantığa takdim edildiniz. Böylece mantığı ve bilimsel düşünüş tarzını kendinize önder seçtiğinizi onaylamış oldunuz. Son olarak da ilham kaynağını temsil eden Üs.: Mu.: e uygun kimse olarak takdim edildi-

niz. O da yolunuzda ilerlemeniz işaretini verdi.

BİR ADIM İLERİ :

Yolun sonunda muhakkik sizi iki sütun arasına götürerek adım attırdı. Adım atış, her zaman bir karar meselesidir. Ama şimdi atacağınız adımın sizi nerele götüreceğini tam olarak bilemiyorsunuz. Bu ilk adımı hangi yönde ve ne şekilde atmış olduğunuzu şöyle bir hatırlayıp düşünün. Ayağınızın durumunu hatırlamaya çalışın. Bu, zihninizdeki birçok suale ışık tutacaktır. Meselâ, yatay düzlemde adım atıyorsunuz, yere bağlısınız. Yönünüz yemin kürsüsüne dönüktür. Şu anda düşey düzlemle ilginiz yok. Ama burada ilerleyip geliştikçe, düşey düzlemlerin ve şakülün farkına varacaksınız. Bu iki düzlem bir dik açı ile birleşirler. Dik açılar, kareler oluştururlar. Bunların önemini ileride kavrayacaksınız.

Denilebilirki hür masonluğun temeli, bu gizemli dik açı gerçeği üzerine kurulmuştur. Bu esrarlı şey kendi içinde bir bütünlük arzeder ve evrenseldir. Kendinden başka hiçbir şeye benzemez. Akıl ve hikmetin var olduğu her yerde bulunur. Astronomide kullanılır. Bir daireyi dört eşit parçaya bölen tek şey dik açıdır. Bir daireye teğet olan doğruya, değme noktasında dik olan doğru o dairenin merkezinden geçer. Kürede de bu böyledir, kürevi olan göksel cisimlerde de. Sonuçta düşünürsek, tüm mimari san'atının teme-

linde yatan şeyin de bu olduğunu anlayabiliriz. Yeryüzünde insan eli ile yapılmış her şeyde dik açığı bulabiliriz. İleriki masonik yaşantınızda dik açı ile ilgili başka değerler, farklı kıymetler bulacaksınız. Şimdi hemen görebileceğiniz birşey şudur ki; dik açı iki şeyin tam ve doğru bir sembolüdür. Yatay düzlem, insanla insan arasındaki ilişkilerde eşitlik ilkesini sembolize eder. Buna dik açı yapan ve yukarıdan gelen şakul ise dinsel inançlarımızın, ilâhi adalet, doğruluk ve dürüstlüğün bu dünya ile birleşmesinin sembolüdür. El terazisinin sapı nasıl terazi kollarına dik olduğu zaman terazi kefelere eşit ve bir hizada duruyorsa, şakul de bu dünyadaki ufukumuzla dik açı teşkil ederken bize ilâhi adalet vicdan ve eşitlik ilkelerini hatırlatır durur. Geometride milyonlarca açı vardır. Ama dik açı evrende bir tanedir. Masonluk temelinde bir denge san'atıdır. bir sanatkâr bütün açıları kullanmasını bilir, fakat herşeyden önce dik açığı kullanma disiplini ve san'atını öğrenmelidir.

YÜKÜMLÜLÜKLER :

Bir hür mason olarak, yeni hayatınızdaki temel öğeleri benimserken, tekrise nasıl hazırlandığınızı düşünün; sonra tekristeki tüm vücut hareketlerinizi hatırlayın. Gözünüz açıldığı zaman gördüklerinizi nasıl karşılayıp, neler düşündüğünüzü anımsayın. Unutmayın ki masonluğa giriş ve masonik dokunuşa siz serbest irade-

nizle karar verdiniz. Yükümlülükleriniz, Evrenin Ulu Mimarının varlığına inanmakla başlar. Tanrının bu yüce ismi, dış âlemde de bilinir. Herhalde buraya gelmeden de bu ismi duymuş olmalısınız. Bu tâbiri hür masonlar kullanırlar. Bundan başka tanrının daha birçok gizli ismi vardır. Bunları araştırıp bulup bir sentezle içinizde duymak, artık bundan sonra sizin göreviniz olmaktadır. Şimdilik şunu kabul ediyoruz ki; Evrenin Ulu Mimarı hakkında bazı bilgileriniz var, ve daha fazlasını öğrenmek için onun işçileri arasına girdiniz.

Bu aşamada, çok şey için söz vermenizi sizden istenmedi. İşin başlangıcında bir kimse olarak, şimdilik gördüklerinizi duyduklarınızı ve hissettiklerinizi kendiniz için özümsememiz yeter. Bunları hiç kimseye, yazılı sözlü ya da şekillerle açıklamamaya özen göstermeniz, size kıymetini ileride anlayacağınız sayısız faydalar sağlayacaktır. Kuşkusuz bundan sonra her gün etrafınızda göreceğiniz masonik çizgiler, semboller, amblemler, çeşitli dekorasyon ve tümüyle olmasa bile çok şeyi açıklayan kitaplar ortada dolaşıp dururken size bunları gizleyeceğinize dair ettirilen yemin.... Bütün bunlar bu yeminin her zaman bozulmakta olduğu imajını sizde uyandırmış olabilir. Ama gerçekte bütün bunlar masonik eğitimin devamı ihtiyacından doğmaktadır. Yazılan ve basılan kitaplar, semboller ve bunlara ait izahlar, hülâsa sırrı açık-

lar gibi olan herşey unutulmamalıdır ki çıraklar tarafından ortaya konulmamaktadırlar. Usta masonlar, kime, neyin, ne kadar açıklanması gerektiğini iyi bilirler. Bir çıraktan şimdilik istenen, herşeyi iyice bilip, kavrayıp anladığından emin oluncaya kadar susması ve masonluğa olan saygısını bu şekilde göstermesidir.

CEZA :

Yeminden sonra, sıra ceza açıklamasına gelince bu bazı adaylar üzerinde çok etkisi yaratabilir. Bazı adaylar, aydınlığa doğru atılan bu ilk törende "Yemininizden dönerseniz" şartına bağlı ceza ifadesini yersiz ve kaba bulabilirler. Ancak, merasimle yapılan bir yemin töreninde kabul edilen mecburiyetler, ruhumuzda tahminlerin ötesinde derin bir iz bırakmaktadır. Verilen sözlerin, şuur altına iyice yerleşebilmesi için, yemin çiğnendiği anda başa gelecekleri böyle çok bir ifade ile güçlendirerek söylemeye herhalde gerek vardır. Esasen bizi bu yemine bağlanmaya zorlayan daha güçlü başka birşey de yoktur. Yalnız şu var ki; yeminini çiğneyen bir insan her toplumda itibarını kaybeder, kimse onu ciddiye alıp dinlemez. Yeminini çiğneyen bir kimseden kardeşlerin öc aldığı hiç görülmemiştir. Zaten içimizdeki vicdan gerekli cezayı verir. Vicdan azabı, insan'a rahat vermeyen, ve gelişmeyi köstekleyen bir duygudur. Umarım; "sırlarımızı en emin yer olan kalbimizde saklayalım" sö-

zü de sizi şaşırtmamıştır. Bu zaten kutsal bir yasa, yıllardır dikkatimizi vermeden uyguladığımız bir gerçektir. Bu merasimle bunu tekrarladık ve dikkatimizi tekrar aynı noktada toplamış olduk. Bunları unutmamak sizi da-ima yüceltecektir.

KUTSAL KİTAPLAR :

Acaba masonluk, kutsal kitaplarda yazılanları yeni bir vecd içerisinde mi sunuyor? diye sorabilirsiniz. Eğer öyleyse, bütün bunlar niye... Evet, belkide böyle fakat şu andan itibaren kutsal kitaplarda yazılan yasaları, alegorik hikâyeleri, verilen dersleri, yeni ve apayrı bir yöntem ve ummadığınız bir yaklaşımla inceleyeceksiniz. Bu tarihi allegoriler içerisindeki öze, yepyeni bir gözle yaklaşıacaksınız. Bu yaklaşım sadece mensubu bulduğunuz din istikametinde değil, herşeyin üzerinde yüce bir güce inanan bütün dinlere doğru yani; Tevrat'ın, İncil'in, Kuran'ın hattâ zerdüş, hindu ve Buddhist dinlerinin de içerdiği kutsal gerçeklere doğru bir yaklaşım olacaktır. Bazı ülkelerde bu altı kitabın yemin kürsüsü üzerinde bulunduğu localar vardır. Bütün din kitapları, ruhsal değerleri yüceltmeye yönelik rehber kitaplardır. Bunun için de çok önemlidirler. Kare, daha önce belirttiğim gibi, sembolik olarak üzerinde yürüdüğünüz kesin doğruları bünyesinde toplayan bir dik açılar gurubudur. Gerçekleri, prensipleri sembolize eder. Buna mukabil

daire sınırsızlık ifade eder. Düşünce ile kavranabilen ve izafi değerler içeren bir sınırsızlık sembolüdür daire. Her iki sembol iç içe ve birlikte öyle bir bütün teşkil ederler ki, elbet bunun çok geniş izahları olabilir. Burada bunlardan söz etmiyeceğim. Ancak karenin, bu dünyayı ve bu dünya ile ilgili yasaları, dairenin de ruhsal dünyayı, düşünce ve inanç dünyasını ifade ettiğini şimdilik söyleyebiliriz. Kare, katı kesin ve tamdır. Buna mukabil daire, sonsuzluğa açılır, ve her ikisi birlikte yaratılışın uyum ve ahengini simgelerler.

ESAS GÖREVLİLER :

Üs.: Muh.: 'in söz ve hareketlerinden kardeşliğe kabul edildiğinizi anladınız. O size üç görevlinin temsil ettiği üç prensibi, yolculuklarınız esnasında özel bir şekilde anlattı. Üs.: Muh.: ve nâzırlar locanın esas görevlileridirler. Locada kürsüleri işgal eden bu kardeşlerin kişiliklerinden çok bu kürsülerin yeri ve görev prensipleri önemlidir. Bu çalışma noktalarındaki kardeşler, soyut bazı prensiplerin bize aktarılması ile görevlidirler. En eski masonik yazılarda bir masonun gerçek üstadının pusula olduğu yazılı idi. Sorarlardı: "Son gördüğünüzde üstadınız ne giymişti?" cevap. "Sarı üstüne mavi çoraplar." olurdu. Bununla sarı pusula kartı üzerindeki mavi çelik ibre anlatılmak istenirdi. Şöhret ve dış itibarı ne olursa olsun sonuçta, hür masonluk dünyası içeri-

sinde her kardeş, kendi amblemi ile temsil edilen locasına ve onun temsil ettiği prensipler toplamına pusula ibresinin coğrafi yönlerine olduğu gibi sıkı sıkıya bağlıdır. Üç görevli de konumları icabı, size hayattaki yolunuzu saptayabilmeniz için pusula başı vermektedirler. Elbet, her şeyin bir başlangıcı, devamı ve sonu vardır. Üs... Muh.. güneşin doğuşunu haber vererek, biz hür masonları çalışmaya çağırır. Çünkü onun yeri doğuda olduğu için ışığı ve aydınlığı ilk defa o görebilecektir. Bu bir başlangıçtır. Tanrının yaratıcı gücünün, ve enerjisinin üstümüze akışının başladığını işaret eder. Ne var ki her başlangıç daima bir son ile dengelebilir. Diğer önemli olan şey de günü sona erdiren kuvvettir. Bu kuvvet böylece yaratıcı güce bir sınır koyar. Bunun temsil ise birinci nâzırın görevidir. Günü bitiren bu güç aslında bir sonu işaret etmekten ve noktalamaktan çok tabiatın gereği olan bir şekil değişikliğini, bir yenilenme ihtiyacını simgelemektedir. Bir gün biter, bir diğeri başlar, kuvvetler tazelenir. Eskiyen yenilenir. Hayatı dengede tutan şey doğum, yaşam ve ölümdür. Bunlar durmadan birbirini takip eden öğelerdir. Öğle güneşini haber vermekse ikinci nâzırın görevidir. Öğle güneşi, gölgelerin en küçüldüğü, ışığın en çok yayıldığı andır. Hayatın tatlı ve sağlıklı andır. Bu andaki çalışmalar daima başarılı olur. İşte ikinci nâzır bu çalışma anının geldiğini bize hatırlatmaktadır.

Bunları söylerken bir noktaya da dikkatinizi çekmek isterim; görüldüğü gibi masonluk güneş sistemi ile ilgili ve ona bağlı bir seyir izlemektedir.

MIKROKOSMOS

MAKROKOSMOS :

Şimdi üç görevlinin fonksiyonlarını tekrar hatırlayalım; İkinci nâzır duygusal yönümüzü, kalbimizin sıcak ve koruyucu tarafını, yani güneyi; Birinci nâzır aklı, herşeyin zamanı gelince ulaşacağı sonu, yani batıyı; ve Ü. Muh. de güneşin ilk ışıklarını yaydığı doğuyu, ve ilham kaynağını işaret ettiğine göre; Locanın Mikrokosmos ile makrokosmosu birleştiren bir yer olduğunu söyleyebiliriz. Bu mistik terimleri anlatabilmek için diyelim ki; makrokosmos tüm denge ve düzeniyle içinde bulunduğumuz evrendir. Ama bu koskoca evrendeki denge ve düzenin üzerinde yaşadığımız dünyaya olduğu kadar, dünyadaki insana ve insanın iç dünyasına yansıdığı da bir gerçektir. Böylece, iç dünyamıza da mikrokosmos diyebiliriz. İç ve dış dünyamızdaki faaliyetleri temsil eden loca görevlileri aynı zamanda evrensel oluşum ve kanunlarla nasıl özdeş olduğumuzu da bize göstermektedirler. İç dünyamız makrokosmosun küçültülmüş bir plânıdır, ve aynı yasalarla çalışır. Böyle düşünersek, o zaman evrensel gerçekleri ölçmek ve anlamak daha kolaylaşır. Evrensel gerçeklerden yola çıkarak da iç dünyamızı, duygularımızı ölçüp kolay-

ca anlayabiliriz. Bunu başarmak için nasıl bir yol takip edileceği sorulabilir. Çok eski geleneklere dayanarak biliyoruz ki; dış dünyamız gibi içimiz de bir ışık dünyasıdır. Merak, aydınlığa koşuş ve idrak dünyayı anlama ihtiyacı insanın ruh dünyasına kuvvetle yerleşmiş duygulardır. O zaman bilmeye ve öğrenmeye yönelebiliriz. Bildiğimiz diğer birşey de makrokosmosta mevcut olan denge, düzen, ölçü ve uyumun aynen insanın iç dünyasına da yansıdığı gerçeğidir. Yine çok eski geleneklere dayanarak biliyoruz ki denge ve düzen her yerde mistik sayılar ahengi içerisinde kaynaşmışlardır. Evren nasıl bir ahenk ve disiplin içerisinde kendi ekseninde dönüyor ve başlayan ve bitiren bir döngü içerisinde yürüyüp gidiyorsa biz de onu taklit edip, aynen yıldızların kendi yörüngelerinde akıp gittiği gibi, bir yandan kendimizi geliştirirken diğer taraftan çevremizle birlikte bir ölçü ve uyum içerisinde yol almaya çalışabiliriz." Yukarıda nasılsa, aşağıda da böyle" der ihtiyar falcı. Burada locamızda bizler de sanki çift taraflı bir ayna yaparak göksel dünyayı ve ondaki huzuru içimize yansıtırmak, içimizi de yukarıya göksel dünyaya aktararak ikisini birleştirip, böylece insanla tanrısı arasında uyumu kurmuş oluruz. Yine kutsal kitaplarda yazan şu gerçeği de vurgulamış oluyoruz ki; "Tanrı, bizim kendi içimizdedir."

NE ÇOK HIZLI NE ÇOK YAVAŞ :

Pusula başlarımız da tayin edildiğine göre şimdi bizi bekleyen tehlikelerden söz etmemiz gerekiyor. Buraya kadar bahsettiğimiz şeylerden de anlaşılacağı gibi ruhsal ve düşünsel konularda yol almak için zaman gerekir. Gereğinden süratli bir gelişme sıhhatli sayılmaz. Çünkü özümleme süresi söz konusudur. Ama geri kalıp gelişmemek de aynı şekilde zararlı olur. Her iki halde de bütünü kavrayamayız. Herşeyin başı dengedir. Şimdi siz de şu andan itibaren bu denge kavramı üzerinde düşünmelisiniz. Okuyup öğrenmelisiniz ve bunları hayatınıza aktarmaya çalışmalısınız. Masonik gelişmede denge esastır. Çünkü aslında o bir denge sanatıdır da diyebilirsiniz.

SIRLAR :

Artık sırların çoğu size emanet edilmiş oldu. Bu söz, sizin için bir sürpriz mi oldu yoksa düş kırıklığı mı yarattı doğrusu bilmek isterdim. Her ne ise, unutmamalısınız ki bu üç derecenin henüz birincisidir. Bunun için fazla şey beklememelisiniz. Bu karmaşık ve birbirine bağlı vâsi bir bilimcenin henüz başlangıcıdır. Buraya kadar öğrendiklerinizi içinize yerleştirin ve bilimcenin bütününe çözene dek itina ile orada saklayın. Belki de buraya kadar edindiğiniz bilgilerden hareket ederek çok şeyi veya çok önemli noktaları çözmüş olabilirsiniz. Unutmayın ki yemininiz sizi bağ-

layan ve itaatini gösteren bir faktördür. Duymayı fakat susmayı öğütler. Hürmasonların parolası: "Duy, İşit, gör, anla ve sus." olarak özetlenebilir.

Merasimde size bir geçiş kelimesi verildi. Bu kelimeye aşına olabilirsiniz. Kutsal kitaplarda bunu bulmak herkes için mümkün olabilir. Bunu ordudaki nöbetçinin parolası olarak ele alınız. Parolanın basit sade ve anlamlı olması gerekir. Unutmamalıdır ki gizlilik için özel bir kelime seçilmiştir. Baştan umduğunuz gibi bu kelime, size büyük sırları anlamada bir ipucu da olabilir. O zaman bu parola ismi kimin taşıdığı konusuna eğiliniz. En iyi başlangıç, atalarımızın neyi niçin yaptığını bilerek yapılan başlangıçtır. O zaman belirli bir çizgi üzerinde ve kaybolmadan yol takibi yapabilirsiniz. "Cihan titrer erbabı sebat-ı azmü metanetten" Evet azim ve sebat, sizi neticelere ulaştıracaktır yoksa sadece akıl ve zekâ yetmez. Zorlandığınız yerde en yüce mâbed olan tabiatı düşünün ve onun yüce mimarından kuvvet alın. Sırların açılacağı kapıya doğru gidiyorsunuz, yol henüz sisli, kapının bir tokmağını yakaladınız, ama ikincisi mutlaka var olmalı. İşte her ikisini tutabildiğiniz an içeriye girebileceksiniz. Fakat henüz erken.

TESVİYEDE :

Şimdi dikkatinizi eşitlik ilkesine çekmek istiyorum. Hepimiz aynı şekilde tekris olduk. Dış dünyadaki mevki ve itibarımız ne olur-

sa olsun, hepimiz mâbede en aciz halimizde ve saygı ile başımızı öne eğerek girdik. Takip edeceğimiz yeni hayat yolunda, öğrenmek ve gelişmek için eşit şanslara sahibiz. Yağmur, farklı bitkiler üzerine eşit olarak yağar ama her bitki ondan nasibi kadarını alır. Masonluk, bir ruhsal yücelme yoludur. Bu yolda fırsat eşitliğine sahip olduğumuzu söylemek herhalde yanlış olmaz. Sonuçta, Evrenin Üs... Mu... 1 önünde de de hepimiz eşitiz. Eşitlik insanlığı son yüzyılda çok uğraştıran konulardan biridir. Bu konu genelde, çıkarıcılık ve hasetle çerçevelenmiş, politik maksatlarla çarpıtılmış karmaşık bir haldedir. Ama masonlukta biz bunu hakıyla anlayabilecek durumdayız. Bir mason eşitlik fikrini sadece kardeşleri için benimsemez, onu ırk dil din ve milliyeti ne olursa olsun bütün insanlar için duyar ve benimser. Çünkü yüzeyde görülen bütün eşitsizliklerin altında yatan büyük gerçek; insan olarak hepimizin tanrının en büyük hediyesi olan aklı ortak paylaşıyor olmamızdır. Tanrıya ulaştıran akıl merdiveninde kimin hangi basamakta olduğunu da elbet ancak tanrı bilebilir.

SİZE UZANAN EL :

Tokalaşmayı düşünün, acaba tüm masonları birbirine bağlayan bu gizemli dokunuş mudur? Bu candan sarılış mıdır? Labirentin karanlıklarında yolunu bulabilmesi için ARIADNE'nın THESSEUS'a uzattığı ipi hatırlayın :

*Sana altın ucunu veriyorum bak
Düğümleri kendi ellerinle çöz,*

uğraşarak

Ve... Azimle yürüyerek bu yolda,

*Altın ipten altın bir yumak yap,
Göreceksin sonunda şaşarak...*

*Sen... altın şehrin altın kapısında
Duruyorsun. İçinde altın bir kalp,*

Ve... cennettesin, tüm güçlükleri aşarak.

İşte siz de size uzanan bu eli, nura ulaşmak üzere çıktığımız yolda ilerleyebilmeniz için çok insani bir davet, bir ip ucu olarak kabul edebilirsiniz.

İSPAT VE LİYAKAT :

Şimdi artık bir loca kapısına vardığınızda, kendinizi nasıl tanıtacağımızı öğrendiniz. Mason olduğunuzu ölçecek suallere nasıl cevap vereceğinizi de biliyorsunuz. Mason olduğunuzu düşündüğünüz kimselere sizin soracaklarınızı da tabii. Ama, takdir edersiniz ki bu kadarla iş bitmiyor. Esas olan, sizin bizzat kendi bilgilerinizin tamlığı hakkındaki düşüncelerinizdir. Şimdi sahip olduğunuz bilgilerle kendinizi bir mason olarak görmeyebilirsiniz. Gerçekte, içinizdeki güç odakları Masonluğa elyak olup olmadığını, ve ne mesafe katettiğinizi ölçüp duruyorlar. Asil ve yüce duygularınızı daha ileriye taşıyabilecek misiniz? İçinizde bu güç var mı? Daha önemlisi, bu iş için yeterli azim ve isteği içinizde duyuyor musunuz? İşte yüreğiniz, duygusal tarafınız size bunları sorup duruyor. Buna karşılık kafanız, yani aklınız (Us) bunun nedenini

sorup açıklamasını istiyor. Sonuçta, derinlerden gelen bir ilhamla, masonluktaki derecenizi yine siz kendiniz tayin etmiş oluyorsunuz.

ÖNLÜK :

Ana çizgileri dış âlemce de bilinen mason önlüğü çok gizli birşey değildir artık. Şimdilik, bu konuda şunları bilmeniz gerekiyor. Önlüğünüz, tertemiz ve bir defter sahifesi kadar beyazdır; çalışmalarımızın etkilerini hemen kapabilmesi için. Dikdörtgendir; Bir rozet gibi üzerimize kapanması ve bizden bir parça olması için. Üzerinde bir üçgen kapak vardır. Dikdörtgen dört adet dik açısı olan bir şekildir. Dünyevi şeyleri, maddeyi, eşyayı, vücudu, dört ana yönü, eskilerin dünya ile ilgili dört elemanını vs. simgeler. Buna mukabil üçgenin ruhsal bir anlamı vardır. İlâhi konuları simgeler. Bu yüzden üçgen aslında maddeye indirgenemez ama, siz onu yakından ve lâıykıyla tanıyabilesiniz diye önlüğünüze kadar inmiş olsun.

SEVECENLİK - YARDIMSEVERLİK :

Herhalde hiçbir aday, tekris esnasında Üs.: Muh.:ın bu konudaki uyarılarını anlamadan geçemez. Loca içerisinde kardeşlerin birbirleri ile uyuşmazlığa düşmemesi, mükemmellik yolunda alınan mesafeyi gösterir. Elbette, insan olarak herkesten aynı şekilde hoşlanamayabiliriz. Ama, locanın ahengi herşeyin

üzerindedir, aksi halde burada bulunmamızın hiçbir anlamı kalmaz. Birlik ruhunu korumak için duygularımızı, gururumuzu, kişisel önemimizi, ve ilgilerimizi bazen haklı olsak bile, geri plâna atabilmeliyiz. Aksi halde, hepimize ait olan locadaki hassas hava zedelenir, bundan da uğruna çalıştığımız gaye zarar görmüş olur. Bu konudaki titizliğiniz sevecenlikteki derecenizi gösterir.

Çırac olarak locadaki yeriniz günün ilk ışıklarını daha erken gören bir yer olan kuzey doğudur. Lâkin burası inşaat halindeki bir binanın hava etkilerine karşı en hassas olan tarafını da simgeler. Onun için kuvvetli olmanız gerekiyor, ama bundan etkilenmeyin. Şimdiye kadar sizden istenenleri yerine getirdiniz. Bundan sonra da sizden ancak yine kendinizden verebilecekleriniz istenecek. Yüreğinizi, aklınızı ve elinizi verirseniz, en değerli şeyleri vermiş olacaksınız. Bu noktada sevecenlikle, yardımseverliği karıştırmamanız gerekiyor. Yardım, genelde eller cebe girerek yapılabilir, ama sevecenlik yüreктen gelir, farklı şeylerdir, Sevecenlikte, bir başkası için yorulup, bunu hissettirmeyecek kadar kibar kalmak, çıkar kollamamak gibi öğeler vardır. Oysa, bütün ceplerini boşaltacak, mallarını dağıtacak kadar yardımsever olsa insan, fakat sevecen olmasa, herhalde asıl değeri yitirmiş, kendini bulamamış olurdu.

AVADANLIKLAR :

Artık acemi bir işçi olarak, âletleri elinize aldınız. Bilenin emirlerine uyarak çalışmayı amaç ediniz. Eski bir taş ustası şöyle derdi: "Taşını doğru bir çizgi üzerinde ve tam 18 inç uzunlukta yont. Sonra dur, ve benim emrimi bekle. Her keski ile her pürüz yontulamaz. Hangi pürüzün önce yontulması gerektiğine de kendi başına karar vermemek gerekir?" Bütün bunlar sırası geldikçe öğrenilecektir. Şimdilik bir çırak olarak avadanlıklarınızla siz de düz bir çizgide belli bir mesafeyi yontmaya çalışınız. Ritüellerimizde; "Vicdan ve erdem, pürüzleri düzleyen çekiçtir. Akıl ve bilgi kalem gibi yontar ve düzeltir." der. Avadanlıklarınız üzerinde siz de düşünüp kafa yorarsanız, değişik anlamlar bulabilirsiniz. Avadanlıklar herşeye bir denge, düzen ve bir ölçü ve uyum getirmek için kullanılırlar. Onlar içimizdeki nispet, yani orantı duygusunu geliştirirler. Buradan, potansiyel enerjinin, kuvvete ve kuvvetin belli oranlar içerisinde uygulamalara yönelmesi, ya da başka bir deyişle; yaşam enerjimizi belirli noktalara yönelterek, kendi kendimizi inşa anlamları da çıkar. Şimdi, enerjimizi masonik eğitim ve öğretime aktarabilirsiniz. Bundan amaç sivri taraflarınızı yontarak ham taşınızı düzlemek, ve locadaki diğer taşlarla aradan su sızdırmayacak şekilde birleştirebilmek, yani kardeşlerinizle yekvücut olabilmektir. Masonik eğitimin

bu yönünü, tüm kardeşler, bu ruha tam yatkın olmayan çok az bir kısmı bile yaşamlarına aktarabilmişlerdir. Ama, bir çırak isterse, eline verilmiş şu mükemmel avadanlıkları kullanarak, bu konuda engin yücelik ve inceliklere ulaşabilir.

YETKİ :

Artık istekler, âletler, önlük, avadanlıklar ve tutacağınız yön belirlendi. Şimdi Üs.: Muh.: size beratına dayanarak masonluğun yasal isteklerini hatırlatıyor. Burada sözü edilen konular bir düşünme âlemi ile değil, hayatın ve yaşam sırlarının her zerresine ait pratik bilgilerle ilgilidir. Üs.: Muh.:in kürsüsü üzerindeki berat olmadan bir Loca varolamaz. Her isteyen de bir Loca kuramaz. Bugünden sonra, masonlukta izleyeceğimiz yolu size gösteren tüzüklerle ritüel kitabını aldınız. Bunları dikkatle okuyunuz. Şimdilik önemle bilmeniz gereken şey masonluğun demokratik bir çizgide koştugudur. Gerçekten, Masonluğun damgasını vurduğu ve sahibi bulunduğu demokratik kuruluş yasası, modern dünyada artık en küçük bir kulüp komitesinden, milletlerin parlamentolarına kadar yayılmıştır. Bu anlayış, artık dünya çapında insanlığın ve insanca yaşamın temelini oluşturmuştur.

ESKİ VE TARİHİ YÜKÜMLÜLÜKLER :

Tören burada bitti. Şimdi sıra tarihi yükümlülüklerimizi hatırlama

latmaya ve sonra locayı kapatmaya geldi. Tarihi yükümlülüklerden kasıt nedir? Bunu her çirak Masonun yakından incelemesi gerekir. Bunlar, bir Masonun yaşamını anlamlı kılacak değerli prensiplerdir. Bu prensiplere uymak için yemin etmediniz. Kimse de sizden böyle birşey istemiyecektir. Ancak siz, yine kendiniz, gerçekten hayatınıza bir anlam kazandırmak istiyorsanız, bu prensipleri günlük hayatınıza geçirmek, ve kendinize benimsetmek için devamlı çaba sarfetmeniz gerekiyor. Bu prensipler şöyle özetlenebilir :

1. Kutsal kitapların gösterdiği yolları öğrenin, bu yolları kendinize rehber edinin.

2. Tanrınıza, ailenize, komşunuza ve kendinize karşı görevlerinizi hiç ihmal etmeyin.

3. Şu dört fazilet ögesi hiç aklınızdan çıkmasın :

a. İHTİYAT; daima dikkat ve tedbiri elden bırakmayın;

b. HOŞGÖRÜ; Yumuşak, serinkanlı ve çevrenizle uyum içerisinde olun;

c. CESARET; Metin olun, sabırlı ve tahammüllü olun;

d. ADALET; Şakul gibi doğru, hakbilir ve dürüst olun.

4. Ülkenizde olduğu kadar bulunduğunuz diğer ülkelerde de kanunlara uyun, vatandaşlık görevlerini yerine getirin.

5. Herşeyin üzerinde, yardımse-

ver olunuz. Karşılıksız veren olunuz. Neş'enizden, sevincinizden, bilginizden, dostluğunuzdan, gerekirse paranızdan, malınızdan veriniz. Böylece çok varlıklı olmasanız bile, anlamı sadece vermek demek olan gerçek zenginliğe ulaşmaya ve bunun değerini ruhunuzda tatmaya çalışınız.

6. Masonik kaliteniz, şu üç noktaya dayanır. Bunu unutmayınız :

a. SIR SAKLAMAK;

b. SADAKAT;

c. İTAAT.

7. Masonik bilgilerde gelişme, günlük gayeniz olsun.

Bu moral değerler üzerinde düşününüz. Bunların karakteri etkileyebileceği özellikler, Mason mührünü taşır. Bu tipe uyan kimseler, ileri görüşlü olurlar, davranış ve sözlerinin nereye varabileceğini önceden kestirebilirler. Yani ihtiyatlıdırlar. İhtiyatlı davranış, sahibine incelik ve zerafet kazandırır. Bu gözlerle dünya güzelliklerini görebilen kimseler bunlara kendi neş'esini katmakla kalmaz, bu güzellikleri düşünce ve ifadelerine de aktarırlar. Yani hoşgörülü olurlar. İhtiyat ve hoşgörü, hayatta karşılaşılacak açmazlar karşısında bile neş'e ve güleryüzü kaybetmemeyi sağlar. Onun için bu kimseler aynı zamanda metin, sabırlı ve cesur olurlar ve tabii ki bu vasıflar, eşitliği anlayan insanların harcı olabilir.

KAPANIŞ :

Merاسim bitti. İlk defa sütünlardan locanın çalışmasını izliyorsunuz. Ritmik, sakin, gayeyi aksettiren bir çalışma, tekris tecrübe ve anlamının içinizde yer etmesini sağlar. Loca, Evrenin Ulu Mimarına dua ederek çalışmasını bitirir. Kardeşler tesviyede buluşurlar.

Böylece ilk Masonik merasiminiz tamamlanmış oldu. Şimdi siz, sadece Masonik zincire dahil olmakla kalmadınız, iç derinliklerinizde hissedebileceğiniz önemli bir adım da atmış oldunuz. Şu anda farkında olsanız da olmasanız da bu adımınız gerçeklere doğru atılmış ve dönüşü olmayan bir adımdır. Bunun ne demek olduğunu iyice anlamanız için biraz zaman geçmesi gerekecek. Zamanı gelince siz bunu yine kendi ölçüleriniz içerisinde anlayıp farkedeceksiniz. Tekris merasimle-

rinde verilen bilgilerle ilgili olarak çırağın reaksiyonları farklıdır. Bazıları bu kadarını fazla bulur ve bir kabul için bu kadar merasimi anlama çabasında isteksiz kalır. Ama büyük kısmı, ve belkide masonluğu araştırıp biraz ön bilgi ile gelmiş olanlar, ilk merasimde bu kadar az şey ortaya konmuş olmasına şaşır kalırlar. Ama başlangıç için bu, yapılan en doğrusudur. Tekrarlırsak bu, henüz ilk adımdır. Bu seviyede bu kadarı verilir. Siz hazır oldukça da daha fazlası verilecektir. Onun için Mozart'ın sihirli fülütündeki yol gösteren ilham gibi, sessiz ve sabırla bekleyin. Kısa zaman sonra yeni adımlar atacaksınız. Çırağlığı iyi yapınız. Avadanlıklarınızı yerinde ve iyi kullanınız. Bunu yapınız ki; sonraki adımlarınız, sağlam ve başarılı olsun.

Yolunuz açık olsun.

Localarda Verilen Konferanslar

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH	
İSTANBUL	İdeal	Faruk Şaşar	İdeal Muh. . L. : 'sı 57 Yaşında	15.01.1996
		Başar Nuhoğlu	Taleplerimiz ve Taahhütlerimiz	15.01.1996
		Sedat Toydemir	Gotik Sanat ve Masonluk	29.01.1996
		Enver Necdet Egeran	Batı Medeniyeti ve Masonluk	12.02.1996
		Bozkurt Güvenç	Mason Kimliği	26.02.1996
		Uğur Tuzlacı	Tolerans	11.03.1996
	Kültür	Neşet Sırman	Operatif Masonluğun Doğuşu	01.12.1995
		Mehmet Adalı	Vefa	15.12.1995
		Erdin Canyoran	Durdurulması Elimizde Olmayan	
			Tek Kavram; ZAMAN	26.01.1996
Ükü	Atilla Büyüktuncay	Yaradılmışı Hoşgördük	09.02.1996	
	Koparal Çerman	Mason karşılığı Üzerine	08.03.1996	
	Nejat Eralp	II. Dünya Savaşı Sonrası		
		Boğazlar Sorunu	28.12.1995	
Kardeşlik	Yüksel Öcal	Landmarklar	11.01.1996	
	Tamer Ayan	Eski Misterlerden Hür M. : 'luğa	08.02.1996	
	Celil Layıktez	Royal Arch		
	Şükrü Alpaslan	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve		
Hürriyet		Uygulaması	15.02.1996	
	Ayhan Gökçen	Bilgi Toplumu ve Masonluk	19.12.1995	
	Vital Saporta	2. N. : ve Sütunlar	16.01.1996	
	Salim Rıza Kırkpınar	M. : 'luk ve Edebiyat	30.02.1996	
	Necati Böke	Üç Harften Bir Söz Oluşur	13.02.1996	
Atlas		Cumhuriyet Döneminde		
		Türk M. : 'luğu	27.02.1996	
	Aron Kaston	Niçin Buradayız	28.02.1996	
	Hüsnü Göksel	Aydınlanma Yüzyılında Bir Mason	27.11.1995	
	Fuat Oburoğlu	Akdeniz Kültürü, Akdeniz İnsanı	11.12.1995	
Sevgi	Sevil Çalışkan	Zaman ve Masonluk	08.01.1996	
	Tamer Ayan	Bilgi Çağı Masonluğu	22.01.1996	
	Maurice Alfandari	MANES'in Sapkınlığı	17.01.1996	
Müsavat	Yakup Baruh	Balfour'un Deklarasyonu	27.03.1996	

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Müsavat	Ruşen Dora	Sıfır Noktası	02.02.1996
	Altan Öke	Son Yüzyılın Batı Dünyasında	
Libertas	Doğan Yalım	Kapalı Cemiyetler	17.02.1996
	Nüvit Arıkan	GÜÇ SEÇİM: Ahlaklı Olmak	15.03.1996
Libertas	Cemal Silan	Neden bu Kadar Zor?	
	Mithat Çin	Charles Darwin'in İzinde:	
Hakikat	Önder Öztunalı	Galapagos Adaları	13.12.1995
	Aka Baldaş	Kaliteye Yolculuk	10.01.1996
Hakikat	Stefanos Papadopoulos	İnsan Sesinin Gücü (III)	
	Stefanos Papadopoulos	Doruk Noktaları	24.01.1996
Hakikat	Tanaş Nikolaidis	Evrım	07.02.1996
	Aristotelis Cokona	Ekoloji Yapı	20.03.1996
Ahenk	Yani Skarlatos	a) Sükut ve Düşünce	
	Andon Parizyanos	b) Mevlana Hakkında Yazılan Şiirler	
Ahenk	Hasip Yıldırım	Mevlana hakkında yazılan şiirler	07.12.1995
	Cavit Aycan	Ümit ve Sevgi	21.12.1995
Fazilet	Nuri Yıldırım	Eski Yunanlılarda Kölelik Rejimi	04.01.1996
	Taylan Sezer	Eleştiri	18.01.1996
Fazilet	Cavit Yenicioğlu	Sevgi	15.02.1996
	Neşet Sirman	Süleyman Mabedi	14.02.1996
Erenler	Zihni Bengüer	Ömer Hayyam	24.01.1996
	Timuçin Gökdamar,	Bahailik	06.03.1996
Erenler	Şamil Gökberk, Osman Senemoğlu	Masonlukta Yardım	20.03.1996
	Ömer Engin	Masonik Sohbet	12.12.1995
Erenler	Nedim Erağan	Masonik Nizam ve Obediyanslar	09.01.1996
	Mansur Beyazyürek	Buda, Budizm ve Masonluk	19.03.1996
Delta	Cumhur Ferman	Yaradılış, Dil ve Sanat	22.12.1995
	Onur Ayangil	Bir Başka Açından Duygularımız	05.01.1996
Delta	Cumhur Ferman	Masonluk ve Konuşma Sanatı	19.01.1996
	Eser Karakaş	Bağımlılık	02.02.1996
Sadık Dostlar	Nüvit Tekül	Toplam Kalite Anlayışı ve İnsan	16.02.1996
	Cibar Şehnek	Masonluk ve İnsan Hakları	01.03.1996
Sadık Dostlar	Üstün Korugan	Bilgi Çağında M...luk	11.12.1995
	Tamer Ayan	Türk Mali Sisteminin Sorunları	25.12.1995
Sadık Dostlar	Ahmet Ersen	Yer Altı Kaynaklarının	08.01.1996
	Cumhur Ferman	Ekonomideki Yeri	22.01.1996
Sadık Dostlar	Ali Oktay Cever	Rastlantı ve Sorumluluk	18.03.1996
		Kaos'tan PITAGORAS	07.12.1995
Sadık Dostlar		Akıl Çağı	07.01.1996
		Bilgi Çağı M...luğun Bilimsel	
Sadık Dostlar		Bilgi Paradigması	18.01.1996
		Landmarklar	
Sadık Dostlar		(Tercüme ve Yorumlar)	14.01.1996
		Teknolojik Alt Yapı ve	
Sadık Dostlar		Sosyoekonomik Gelişmeler	19.12.1995
		Masonlukta Uyum-Gelenekler ve	
Sadık Dostlar		Uygulama	02.01.1995

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Tamer Ayan Erol Değeri	Misterlerden Hür Masonluğa ADALET (Muh.: Sahir ERMAN K.: Anısına)	30.01.1996 12.03.1996
Şefkat	Halis Yalçın Yüksel İnel	Sevgi ve Toplumdaki Önemi Sufilik Masonluk Ekseninde Nümerik Sembolizma	04.12.1995 15.01.1996
	Mustafa Görgünel Tahsin Canpulat Yasef Yoaf	Bugünkü Atatürk Güzellik ve Sanatta Güzellik Sonsuzluk Kavramı	26.02.1996 11.03.1996
Hümanitas		Üzerine Düşünceler	12.12.1995
	Mehmet Akif Akev Mehmet Akif Akev Marko Benbanaste	Pergel ve Ben Günümüzde M.: 'ik Düşünce	09.01.1996 06.02.1996
		Beyaz Mantolu, Çapalı Haçlı Tamplye Şavalyelerinin trajedesi	05.03.1996
Hulus	Baruh Mori İstavro Yoanidis	Bilim ve Kutsal Kitaplar Masonik Seçmeler	19.03.1996 29.11.1996
Freedom	İstavro Yoanidis Ahmet Han	Akil ve Hikmet, Kuvvet, Güzellik 21. Yüzyıla Girerken Yeni Düzensizlikler	10.01.1996 30.11.1995
	Amil Kunt Tarık Sökmen, Giovanni Genovessi	Yeni Bir Dünyaya Adım Atarken Türkiye'de ve Dünyada İnsan Hakları	28.12.1995 11.01.1996
Devrim	Rıdvan Dursun, Tanju Baysoy Necati Göksu, Muhip İşmen	Türkiyenin Çağdaşlaşmasında masonluğun Rolü İsrail Nur Muh.: L.: 'sı Ziyaret İntibaları	06.12.1995 03.01.1996
	Uğur Mercankaya	Landmarklar ve Eski Mükellefiyetler	31.01.1996
	Ergun Zoga	Çağdaş Düşünce Açısından Masonluğu Nasıl Anlıyorum	14.02.1996
	Can Kapyalı	Türk Matbuat Tarihinin Masonik Açıdan Güncel Değeri	28.02.1996
Pınar	İbrahim Erentay Haşim Büyükbacı Turan Kolak	Çağdaşlık M. Yüklümlükleri Binalarda Yangına Karşı Alınacak Önlemler	13.02.1996 13.02.1996 12.03.1996
Sevenler	Cumhur Ferman Faruk Keskinel	Toplumsal Kalkınmada İnsanın Yeri ve Önemi Büyük Piramidin Geometrisi ve Sembolizması	15.12.1995 12.01.1996
Hisar	Kemal Görkey	Yaşam Dengeleri ve M.:	06.02.1996
Üçgen	Pulad Verbaş	İnsan Hakları ve M.: 'luk	24.11.1995
	Nusret Semi	Üç Basamağın Yorumu	22.12.1995
Üçışık	Tamer Ayan Osman Menteşe	24 Bölümlü Cetvel Vefa	08.01.1995 05.02.1996
	Suha Aksoy	Haklar, Hürriyet ve Masonluk	04.03.1996
Gün	Hasan Arıncı, Merih Oklar Tamer Ayan Metek Akyol	Harici Hayattaki Davranışlarımız 24 Bölümlü Cetvel İnsan Olmak Demokrat Olmak	28.12.1995 11.01.1996 07.03.1996

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Özlem	Demir Başar	Bilim, Kurgu ve Biz	21.03.1996
	Enver Tunalı	Cömerlik	04.12.1995
	Musa Yahya	Albert Schweitzer	18.12.1995
	İzzet Gündoğ Kayaoğlu	Sevgi	15.01.1996
Başak	Erbil Gözükırmızı	Bilgelik	12.02.1996
	Halim Akbaş	Adalet Erdemi	11.03.1996
	Ergun Zoga	Bir Mason'un Vazgeçilmez Görev ve Sorumlulukları	14.12.1995
	Hasan Erman	Masonluk ve Hukuk	25.01.1996
İrem	Levent Kıp	Sevgi Üzerine	08.12.1995
	Nail Güreli	M.:lukta Kapalılık-Gizlilik ve Geçmişten Günümüze Özgürlük	21.03.1996
	Celil Layıktez	Masonluk Tarihinde Tüzük, Ritüel ve Yeminin "Gelişimi"	08.03.1996
	Yusuf Altıntaş	Tolerans - Tevazu - Teavün	07.12.1995
Evren	Atilla Taşören	Masonluğun Sembolik Tezyinatı	04.01.1996
	Ahmet Sarpyener	Masonlukta Agap	04.01.1996
	Kemal Aksüyek	İnternet ve Elektronik Haberleşme	01.02.1996
	Moris Levi	Paradokslar	15.02.1996
Burç	Alber Bahar	Nasıl Bir Loca	14.03.1996
	Celil Layıktez	İngiltere'de M.:luk	22.01.1996
	Kutsal Tülbentçi	Dünyada ve Ülkemizde 21. Y.Y.'in İlk Çeyreği İçin Beklentiler	05.02.1996
	Orhan Sağcı	3. D.: Üzerine Konuşma.	04.03.1996
Sembol	Ömer Kotan	Osmanlı M.:ları	15.01.1996
	Bülent Toraman	Rit'ler ve İskoç Rit'inin Önemi	29.01.1996
	Kenan Işık	Cumhuriyet Dönemi	
	Hikmet Erdal	Türk M.:luğunun Kuruluşu	12.02.1996
Güven Piramit	Ömer Hayyam ve M.:luk		11.01.1996
	Taner Vidinligil	Laiklik Konusunda Birkaç Önemli Husus ve Görevlerimiz	15.12.1995
	Nedim Uzman	Yönetim	29.12.1995
	İlhan Güngören	Başka Bir Gözle	26.01.1996
Sembol	Nedim Uzman	Yönetim Üzerine Bir Kaç Söz	09.02.1996
	Önder Öztunalı	Aydınlanmadan Sonra	
	E. Koray Onan	Operatif Masonluk	18.12.1995
		Operatif Masonluktan Spekülatif	
Güven		Masonluğa Geçiş	18.12.1995
	Mithat Çın	İnsan Sesinin Kudreti	28.12.1995
	Hikmet Erdal	Yunus Emre'de Tasavvuf Felsefesi ve M.:luğa Yaklaşımı	07.03.1996
	İsmet Çaral	Bedenimize Sevgi Penceresinden Felsefi Bakış	29.11.1995
Meşale	Cüneyt İşeri	İnsanoğunun Zaafları ve Alternatif Tıp	27.12.1995
	Sedat Toydemir	20. Yüz Yıla Girerken Eğitim Kurumlarımıza ve Yaşantımıza Seri Bir Göz Atış	10.01.1996
	Josef Sion	Müzik ve Ruh	24.01.1996

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Anadolu	Tunç Timurkan	Masonlukta Dışa Açılma	05.12.1995
	Celil Layıktez K.:	İngiltere'de Masonluk	19.12.1995
	Murat Kasaroğlu	Bilgisayar Dünyasındaki Gelişmeler	02.01.1996
	Hüsnü Göksel	Aydınlık Yüzyılında Bir M.:	16.01.1996
	Ergun Zoga	Değişim Sürecinde M.:luğu	
Sezgi	Nusret Semi	Nasıl Anlıyorum	12.02.1996
	Rıfki Kahramaner	İtidal	09.01.1996
	Rıfki Kahramaner	Kalfa	23.01.1996
	Koray Darga	Neden Hoşgörü?	06.02.1996
Akıl ve Hikmet	Mehmet Bektaş	SEZGİ	05.03.1996
	Mehmet Tansal	Semboller ve Anımlı İşaretler	07.12.1995
		Diğer Muh.: L.:dan Konferans İzlenimleri	18.01.1996
	Sinasi Afacan	Türk Masonluk Tarihinden Notlar	15.02.1996
Boğaziçi	Ahmet Uzunkaya	Dünden Yarına Enerji	29.02.1996
	Gökhan Uzgören	Mozart K.: ve Viyana	03.01.1996
	Ediz Hun	Ortak Amacımız Sevgi ile Bütünleşmek	17.01.1996
Yeditepe	Cavit Yenicioğlu	Masonik Sohbet	14.02.1996
	Atila Büyüktuncay	Mevlana	14.12.1995
	Ayhan Argüner	Stres	08.02.1996
	Serhat Kutlan, Serdar Tepe	Piramit	07.03.1996
Gönye	Demir Başar	Bilim, Kurgu ve Biz	21.03.1996
	Metin Ertem	Geçmişi Gözönüne Alınarak M.:luğun Geleceği Üzerine Düşünceler"	08.01.1996
	Metin Ertem, Lütfi Sevsevil	Geçmişi Gözönüne Alınarak M.:luğun Geleceği Üzerine	
	Fatih Eker, Mehmet Günyeli	Düşünceler (III)	22.01.1996
	Fikret Nemli	Müzikli Söyleşi (Hayli Bir Tenue Blanche) Töreni	05.02.1996
Güzel İstanbul	Suha Aksoy	Haklar, Hürriyet ve M.:luk	04.03.1996
	Ufuk Kayador	Masonluğun Sosyo-Politik Analizi"	19.01.1996
	Sedat Hendekli	Landmarklar	02.02.1996
	Necdet Egeran	Masonlukta Ezoterik Realite veya Hakikat Anlayışı	01.03.1996
	Yalçın Kütükçüoğlu	Masonlukta Zeka, Akıl ve Akluhikmet	15.03.1996
Günüşiği	Erdal Tosunoğlu	İnsan	15.01.1996
	Suat Arıkan	Opera Nedir, Ne Değildir?	29.01.1996
	Erdal Tosunoğlu	İnsan II.	26.02.1996
	Neşet Sirman	Spükülatif Masonluğun Doğuşu	11.03.1996
Tanyeri	Celil Layıktez	Royal Arch Nedir?	15.12.19945
	Bora Yıldırım, Tarık Kantemir,	Masonluk Nedir?	
	Naci Kaya, Yücel Sengün	Ne Değildir?	29.12.1995
	Bora Yıldırım	Soruşturma Nasıl Yapılır?	12.01.1996
	Bora Yıldırım, Bülent Ergene,	Loca, Semboller ve	
	Fikret Azov, Osman Tanık	Landmarklar	12.01.1996

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Bora Yıldırım, Bora Aykaç, Faruk Kazancı, Can Tuşkan	M.:luğun amaçları ve temel ilkeleri nelerdir?	26.01.1996
Sadakat	Haluk Kulen	Kalfalık Üzerine...	09.02.1996
	Atıf Akdaş	Tıp ve Masonluk	19.12.1995
	Ataman Ayvaz	Güzellik ve Estetik	02.01.1996
	Reşit Ata	Masonluktan Aldığımızı dışarıda kalmış kişilere nasıl aktaralım	16.01.1996
	Celil Layıktez	14. Yüzyıldan İtibaren İngiltere'de Masonik Gelişme	13.02.1996
	Gürkan Aktoluğ Ergun Zoga	İki ayrı pencereden insanlık Değişim Sürecinde Masonluğu Nasıl Anlıyorum?	27.02.1996 12.02.1996
Marmara	Ergun Zoga, Ekrem Ülkü, Orhan Çekiç, Eyüp Altaylı Melih Nuri Sabancıoğlu	Laiklik Yabancı Obediyanlar ve Panamasonik Örgütler	13.12.1995 10.01.1996
Sabah Güneşi	Ali Zengil	Ketumiyet	22.01.1996
Dostluk	Nusret Korkun	Laiklik ve Masonluk	12.02.1996
	Tamer Ayan	24 Bölümlü Cetvel	08.01.1996
	Celil Layıktez	İngiltere'de Masonluk	22.01.1996
	Tunç Timurkan	Masonlukta Dışa Açılma	05.02.1996
	Cengiz Akıncı Ünver Anıl	Ülkü Mabedi Evrimsel Gelişim İçinde Bilim ve Masonluk	18.03.1996 26.12.1995
	Galip Dolun	Masonluktaki Yasalar	09.01.1996
	Tekin Sungur Güvener	Nevrotik Davranışlar	23.01.1996
	Haluk Feyzioğlu	Kader Mi? İrade Mi?	06.02.1996
	Rıdvan Dursun	Mâbedimiz	05.03.1996
Onur	Perteve Atağan	Erişirme	19.03.1996
	Ali Dinçol	Eski Çağda Tıp	28.11.1996
	Fikret Hızılalp	İnsanda Tekâmül Anlayışı ve M.:luk	09.01.1996
	Sinaşi Karaali	M.: Olmalı ve Gelecekteki M.:luk"	23.01.1996
Umut	Emre Mutluay	İletişim ve Vücut Dili	06.02.1996
	Reşat Kiran	Rehberlik	18.12.1995
	Arman Utücüyan	Çırak Derecesinin Felsefesi	15.01.1996
	İlhan Uçansu	Çırak Derecesinin Avadanlıkları	15.01.1996
	Uğur Tuzlacı Naif Timur	Hoşgörü M.:lik Prensiplerin İnsanlığın kaderindeki Rolü	29.01.1996 12.01.1996
Yakacık	Teoman Fanuscu Tamer Ayan	Masonik Esintiler Yusuf Allegorisi'nin Masonik Yorumu	18.12.1995 29.01.1996
Kadıköy	Mete Erdem	Hoşgörü Yılında Türkiye	04.12.1995
	Necdet Egeran	Masonluğun İlkeleri	15.01.1996
	Duran Çakmak	İnsan İlişkileri	29.01.1996
	Necmi Karakullukçu	Masonluğun Yönetimi	12.02.1996
Geometri	Tamer Ayan	Eski Misterlerden Hür M.:luğa	06.12.1995

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Şenol Elyazar Remzi Sanver	Teklif ve Tahkikat M.:lik Şahsiyetler	17.01.1996
	Aktan Okan	Cevat Memduh Altar K.: M.:lik Şahsiyetler:	17.01.1996
	Saim Karakaş	N. Cevdet Akkerman	14.02.1996
	Temel Gültepe	Önlük	28.01.1996
	Hasan Arsan	M.:nik Sır	28.02.1996
Doğu	Muhittin Söylemezoğlu	Siyah ve Beyaz Varoluşumuzun Dayanılmaz Sonuçları	28.02.1996
	Tamer Ayan	Beş Dokunuş, 3. Derecenin Kutsal Kelimeleri	05.12.1995
	Tamer Ayan	2. Derecenin Kutsal Kelimeleri	16.01.1996
	Tamer Ayan	1. Derecenin Kutsal Kelimeleri	16.01.1996
	Ahmet Çeritoğlu	Franchising ve Türkiye'de Geleceği	12.03.1996
Ülküm	Cumhur Ferhan	Teknolojik Altyapı ve Sosyoekonomik Gelişme	05.12.1995
	Tamer Ayan	Masonlukta Gönül ve Ayna Felsefesi	19.12.1995
	Nusret Semi	İtidal	16.01.1996
	Suha Umur	1965 Olayları	30.01.1996
	Turhan Ilgaz	Aydınlanma	27.02.1996
Ufuk	Ergun Ayar	M.:lukta Bireysel ve Toplumsal Hedefler	12.01.1996
	Nezih Atalay	Biliş üzerine İnceleme "DOĞU-BATI SARKACI"	26.01.1996
	Cem Tokbey	Sembolizma Semboller ve Kaynakları Özgür mü, Eşit mi	22.03.1996
Doruk	Çetin Tarıkoğlu	Söz Serbest'tir	12.12.1995
	Ekmel Denizler	Laiklik	23.01.1996
	Kutsal Tülbentçi	Sevgi, Sadakat, Vefa	05.03.1996
Örs	Osman Altınay	Semboller ve Kardeşlik Zinciri	01.02.1996
	Doğan Mertan	1. D.:Tablosu	15.02.1996
	Yako Levi	Siz, hatâ ve kusurlarınızdan birini, bize itiraf edebildirmisiniz	14.03.1996
Tesviye	Rauf Erengül	Batı Medeniyetinde M.:lik Kültürün Rolü	07.12.1995
	Necdet Egeran	İnsanlığa Hizmet Yolunda M.:luk Ne Yaptı? Ne Yapabilir?	01.02.1996
	Suha Aksoy	M.:luktan Aldıklarımızı Dış Äleme Taşımak	15.02.1996
	Reşit Ata	M.:lik Sohbet	29.12.1995
Sabah Yıldızı	Cavit Yenicioğlu	Ham ve Yontulmuş Taş	22.01.1996
Güney	Atakan Ural	Hamtaşı Yontmanın Zoruğu	14.12.1995
	Cavit Yenicioğlu	Gümrük Birliğinin Türk Ekonomisine Olası Etkisi	25.01.1996
	Ercan Tezer, Arif Esin, Reşit Ata, Nural Denker Demir Tiryaki	Genetik Bilginin Serüveni	08.02.1996

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Atayolu	İlker Güven	Atatürkçü Düşünce sistemi	07.03.1996
	Kâmil Günel	Masonik Açından Hayatın Gerçeklerine Bakış ve Yorumlar	21.03.1996
	Cavit Yenicioğlu	Masonik Sohbet	06.12.1995
	Necdet Egeran	Masonik Sohbet	20.12.1995
	Ergun Zoga	Çağdaş Düşünce Açısından Masonluğu Nasıl Anlıyorum?	03.01.1996
Altar	Süha Aksoy	İnsanlığa Hizmet Yolunda Masonluk	17.01.1996
	Koray Darga, Harun Kuzgun	Cevat Memduh Altar K.. Anısına	20.12.1995
	Metin Aycıl, Umur Aysal	Antik Çağ Felsefesi ve Antik Çağ Felsefecilerine Kısa Bir Bakış	14.02.1996
	Sadullah Bulut	Felsefecilerine Kısa Bir Bakış	
Nar	Kâmil Kenanoğlu, Kâmil Başer	Antik Çağ Felsefesi ve Antik Çağ Felsefecilerine Kısa Bir Bakış	13.03.1996
	Manuel Akcanbazyan	Masonik Sohbet	13.12.1995
	Necdet Egeran	Çağdaş Düşünce Açısından Masonluk Felsefesinin İrdelenmesi	13.12.1995
	Ergun Zoga	Masonluk Felsefesinin Yeri ve Önemi	10.01.1996
Yücel	Özgün Polvan	Masonlukta Dışa Açılma	06.03.1996
	Tunç Timurkan	Masonik Nizam ve Masonik Sürdüksiyon	20.03.1996
	Neşet Sirman	Vefa'dan YÜCEL'e Hasan Ali YÜCEL'den Bugüne Bilgiler, Belgeler	06.12.1995
	İsmail İşmen	Masonik Sohbet	20.12.1995
Güzellik	Tamer Ayan	Eski Misterler, Hür Mason	03.01.1996
	Yüce Sun	Konuşan ATATÜRK	17.01.1996
	Necdet Egeran	Batı Medeniyetinde Masonik Kültürün Yeri	19.12.1995
	Süha Aksoy	İnsanlığa Hizmet Yolunda M..luk Ne Yaptı? Ne Yapabilir?	16.01.1996
Küre	Erkin Orkun	Hakikati Aramak	30.01.1996
	Cavit Yenicioğlu	M..lukta İntizam ve Muntazam M..luk	13.01.1996
	Nusret Semi	İdeal	12.03.1996
	Vitali Saporta	2. Nazır ve Sütunlar	15.01.1996
ANKARA	Alp Öyken	Yunus Emre'yi Anımsayış	26.02.1996
	Sonat Pelit	Mikro Düşünceden Makro Felsefeye	11.03.1996
	Fuat Göksel	Akıl	01.12.1995
	Ruhi Altınörs	M..luğu Özlemek	19.01.1996
Doğuş	Okan Işın	Spekülatif M..lukta Ev.. Ul.. M..i Kavramı	02.02.1996
	Salih Tuğay	M..luğun Geçmişe Dayalı Sosyal Teolojik ve Düşünsel Verilerine Kısa Bakış	26.12.1995

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Mahir Yalnızoğlu	Mevlana	23.01.1996
	Yelman Gazimihal	M.lik Neyi Temsil Eder	09.01.1996
Yükseliş	Ertan Kahramanoğlu	Çocuk Hakları	07.12.1995
	Çetin İmir	I. D.'nin Sembolizması	18.01.1996
	Nihat Melen	21. Yüzyıla 4 Kala	04.01.1996
	Seyhun Tunaşar	Kalfalık Kavramı ve Felsefesi	01.02.1996
	Ragıp Buluç	Güzellik	29.02.1996
İnanış	Faruk Akdemir	Landmarklarımız	25.12.1995
	Nur Or	Ölmek ve Yeniden Dirilmek	
		Işık Taşıyan Eller Değişir Ama	
		Taşıdıkları	25.12.1995
	Çahit Meco	Işık Ölümsüzdür	22.01.1996
Bilgi	Fuat Ünver	Ne Kadar M.lik	15.11.1995
	Yücel Ataün	Niçin M.lik Olduk?	06.12.1995
	Fuat Göksel	M.lik Sistem Oluşumu	17.01.1996
	Yıldırım Tuna	Nereye Gidiyoruz	06.03.1996
	Tuğyan Dinç	Ünlü Milli Eğitim Bakanlarımızdan	
		Hasan Ali Yücel	07.02.1996
Barış	Salman Kayatekin	Kuvvet ve Akıl Üzerine Çeşitlemeler	18.12.1995
	Nazmi Bilgin	Türk Basını	15.01.1996
Dikmen	Yener Ergüven	Sütunlar	15.02.1996
Yıldız	Hidayet Manavoğlu	Trafik Kültürü	23.11.1995
Arayış	Tunca Kesim	Kardeşlerim Beni Öyle Tanırlar	05.12.1995
	Cengiz Yalçın	Hakikati Aramak	06.02.1996
Üçgöl	Ergun Aymergen,	Laikliğin Dünü Bugünü	
	İbrahim Çıkrık, Ufuk Apaydın	Yarını	22.11.1995
	Timuçin Sanalan, M. Ger, A. Erkin	At ve Gümrük Birliği	
		Yararlar Sorunlar	29.11.1995
	H. Yavuz Bilgin, Mehmet Tuncer,	At ve Gümrük Birliği Yararlar Sorunlar	
	Haldun Ergin	Çevre Hakkının İnsan	
		Hakları İçindeki yeri ve Değeri	27.12.1995
	Ahmet Aydoğdu	Dinleme Kabiliyetinizi Nasıl	
		Geliştirebilirsiniz?	10.01.1996
Ahiler	Behçet Sepici	Vefa	23.11.1995
	Erfüz Edgüer	İliştirilmiş Sesler	25.01.1996
Çağ	İsmet Erdoğan	M.lik Dayanışma	05.02.1996
Ankara	Y. Güven, O. Eronat,		
	A. Paykoç,		
	N. Uygur E. Sermet	Evren İnsan ve Masonluk	01.12.1995
	M.L. Sel ve T. İmir	Amerikada Masonluk	19.01.1996
Yunus Emre	Hasan Okuyucu	Türkiye'de Enerji Sorunu	08.01.1996
İlke	Utku Sağdıık	Türkiye'de Nükleer Enerji	08.12.1995
	Necdet Açanal	Günümüz İnsan Hakları ve	
		Gelecek İçin Beklentiler	26.01.1996
Atanur	Ergun Zoga	M.lik ve Laiklik	29.01.1996
Erdem	Cengiz Yalçın	Hakikali Aramak	06.02.1996
	Ruhi Altınörs	Anti M.lik Davranışlar ve	
		Yanıtları III	30.01.1996
Denge	A. Cevdet Yalçiner	Kültür Tarih	09.01.1996

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Altan Ataman	Ceza Eğitim	23.01.1996
	Orhan Tekelioğlu	"Bir-İki"	13.02.1996
Doğan Güneş	Ali Kaner, Tamer Kalyoncu, Turgay Çelen	Yükümlülükler	
	Özcan Kaymak, Tuncay Kesim		12.02.1996
Tolerans		Hatalarımı Görebilecek Gözler Edinmek İstiyorum	24.01.1996
Kutup Yıldızı	Engin Uzmen	Stoa Felsefesi ve Milliyetçilik	23.11.1995
	Aydın Sefa Akay	Malta Şövalyeleri	04.11.1996
	Naki Selmanpakoğlu	Türkiye Çöl Olmasın	18.01.1996
Üçnur	Seyhun Tunaşar	Teslis ve Tevhid	11.12.1995
	Ercan Tura	Milliyetçilikte Gelişim	12.02.1996
Başkent	Mehmet Dönmez	İslâm'da Tasavvuf	
		Bektaşlılık ve Türkler	18.12.1995
Gökkuşakğı	Yusuf Kanir	Türkiye ve Batı	19.01.1996
	Okan Işın	Gökkuşakğı	05.01.1996
	Yaşar Aysev	Milliyetçiliğin Tanıtılması ve Dışarı Açılması	16.02.1996
Hoşgörü	Özkaya Akçağlar	Neden Sembolizma?	06.12.1995
	Reşit Ata	Büyük Usta	17.01.1996
Antalya	Bülent Eyiler	2. Derece Üzerine Söylesi	21.12.1995
Ekin	Yücel Kanpolat	İnsanlığı Aydınlatanlar "Leonardo Da Vinci	08.12.1995
Pergel	Ural Ada	Ruh ve Beden	30.01.1996
Uyum	Biröl Sezen Demokan Erol	Çırak Dersi El Kitabı	23.11.1995
	Müjdat Karaca	Umberto Eco: Foucault Sarkacı	14.12.1995
	Tümer Uraz Cihat Taneri	Hasan Ali Yücel İyi İnsan iyi Vatandaş	28.12.1995
	Ziya Utkutuğ, Cihat Taneri	Üç Büyük Filozof Buda Konfüçyüz Sokrat	25.01.1996
	İbrahim Güray	Zaman Kullanımının Yönetimi	
Güney Yıldızı	Celil Layiktez	III. Derecede Royal Arch	23.11.1995
	Aktan Okan	Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerinde Türkiyede Masonluğun Tarihi	31.01.1996
And	Ünsal Yavuz	Aydınlanma ve Doğu-Batı Çalışması	23.11.1995
	Edip Aktaş	Tekâmül	25.01.1996
Eskişehir	Ethem Sena Çınar	Bilim Düşünce Ve İnsan	03.02.1996
	Taner Ercan	Ütopik Topluluklar ve Milliyetçilik	02.03.1996
Çınar	Cemal Şardan	Atatürkün Eğitim ve Kültür Devrimleri	07.02.1996
Evrım	Kanat Ayyaz	Düşünce Özgürlüğü	22.11.1995
	Halil Zora	Kendini Bil	13.12.1995
	Cemil Lalik, Mustafa Balıkcıoğlu Soner Arıkan, Ayhan Özvatan	Işık Taşıyan Eller	24.01.1996
İZMİR			
Nur	Mehmet Uluçaylı	2000 Yılına Girerken Toplum ve	

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Gönül	Metin Aybar	Değişimler	12.12.1995
		Düşünce Odasının Sembolizması	30.11.1995
	Öztekin Oto	Hakikatı Aramak	30.11.1995
	Atilla Elbeyli	Ahlâki Eylem	16.11.1995
	Tamer Ayan	2000 Yılına girerken Mason öğretileri v e Değişimler	14.12.1995
Ephesus	Caner Altınay	İnsan Hakları ve Masonluk	11.01.1996
	Hüseyin Gülay	Evrensellik	11.01.1996
	Güres Çarkoğlu	Dünü ve Bugünü ile Masonluk	11.12.1995
	Feyyaz Hamidoğlu	Batıl İtikat	25.12.1195
Eylem	Şevki Figen	Reform ve Din	08.01.1996
	Güres Çarkoğlu	Dünü ve Bugünü ile Masonluk	11.12.1995
Manisa	Mehmet Aytaçlar	Ahlâki Olgunluk	06.12.1995
	Dainel Levi	Vefa	25.01.1996
Ege	Burhan Ceyhan	Kendini Tanımada Ortaya Çıkan Önemli Engeller	15.01.1996
		Görev	25.11.1995
Üçsütun	Hidayet Kayabaşı	Zenginlik ve Masonluk	23.11.1995
	Esat Köseoğlu	Masonlukta Ahlâk Sorunu	18.01.1996
	Atilla Elbeyli		
Doğa	Kuthan Savaşçın	2000 Yılına Girerken Masonların	
	Burhan Ceyhan, M. Güro Başevl	Masonluk ve Toplum için Düşünceleri ve Plânları	15.12.1995
	Levent Olgun	Masonlukta Dışa Açılma	20.12.1995
Tan	Tunç Timurkan	Muh. L. Kavramı ve Tanımı	23.01.1996
	Demir Savaşçın	Operatif Mason	06.02.1996
	Adem Güler		

ARAMIZDAN AYRILANLAR

ADI SOYADI	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	TEKRİR TARİHİ	LOCASI	EB. MAŞ. İNTİKAL TARİHİ
Sahir Erman	İstanbul 1918	11.06.1956	Müsavat	08.02.1996
İsmail Hakkı Tolunay	Erzincan 1907	03.04.1959	Kültür	20.12.1995
Selçuk Güven	İstanbul 1945	04.02.1986	Fazilet	22.01.1996
Hurşit Aktar	Manastır 1912	04.05.1962	Erenler	01.02.1996
Orhan Arslanoğlu	Gelibolu 1922	05.04.1968	Eşitlik	23.12.1995
Müfit Eden	Münih 26.08.1926	06.11.1957	Atlas	17.12.1995
Vartan Kalemkaryan	İstanbul 1926	07.04.1966	Kardeşlik	18.12.1995
Kemalettin Bibioğlu	İzmir 1920	10.04.1969	Akıl ve Hikmet	20.06.1995
Şahap Daga	Eskişehir 1926	10.12.1981	Kardeşlik	29.11.1995
Oğuz Yücel	Bursa 1943	11.06.1981	Nilüfer	24.04.1995
Saip Soydan	Sivas 1936	13.01.1976	Yunus Emre	08.10.1995
İsmail Hakkı Çağlar	Edirne 1915	13.03.1972	İnanış	30.10.1995
Ahmet Niyazi Tamaç	Kastamonu 1924	13.06.1974	Ahiler	01.11.1995
Ahmet Asım Karadeniz	Giresun 1919	13.06.1974	Ahiler	01.11.1995
Yılmaz Demirdağ	İstanbul 1920	19.06.1964	Sevenler	09.12.1995
Ali Pusane	İstanbul 1947	19.10.1989	Kardeşlik	21.06.1995
Orhan Akbay	Tekirdağ 1916	20.02.1956	Yıldız	08.12.1995
Cahit Faga	İzmir 1916	22.03.1960	Hürriyet	18.12.1995
Necdettin Eş	Hasankale 1920	29.02.1968	Yükseliş	20.01.1996
Ekrem Azak	Sinop 1907	29.04.1954	Özlem	07.07.1995
Toros Torosyan	İstanbul 1909	30.11.1931	Özlem	26.01.1996
Kostantin Dabanoviç	İstanbul 1928	18.03.1968	Hakikat	02.02.1996
Yücel Aksoy	Ankara 1940	20.10.1973	Eşitlik	05.02.1996
İsmet Çini	İstanbul 1942	19.10.1978	Kardeşlik	21.02.1942
Oğuz Fikret Aközer	Filibe 1924	16.06.1970	Hisar	03.03.1996

HIÇ BİR ŞEY ÖLMEZ – HER ŞEY YAŞAR

Eb. Maş.'a İntikal eden kardeşlerimize Ev.'in U. MI.'ndan sonsuz mağfiret ve kederli allelerine ve bütun kardeşlerimize sabırlar dileriz.

FİHRİSTLER

Mimar Sinan Dergisi 95-98 Fihristi

Derleyen : Reşad UMUR

KONULAR FİHRİSTİ

En MUH. BÜYÜK ÜSTAT MESAJLARI

ARPAÇ. C.	95.95.04
ARPAÇ. C.	95.96.04
ARPAÇ. C.	95.97.04
ARPAÇ. C.	95.98.04

ARAŞTIRMA

Batının Giderek Büyüyen Kültürel Krizi (YALIM D.)	95.95.27
Audi - Vide - Tace (ERENGÜL F.)	95.95.35
Gılgamış Destanı'nın Masonik Yorumu (AYAN T.)	95.95.44
Bilgi Çağına Doğru Bir Masonik Profil (AYAN T.)	95.96.93
Bizim Landmark'larımız (ERENGÜL F.)	95.96.27
Yemin (LAYIKTEZ C.)	95.97.15
Cenaze Merasim Usullerinin (Rites) Gizli Anlamı (AKEV M.F.)	95.97.31
Masonlukta Başak (AYAN T.)	95.98.59
İyilik (ECER E.N.)	95.98.77
Hermes, Hermetik Tekris ve Günümüz Tekrisi (GİRGİN H.A.)	95.98.83

BÜYÜK KAYBIMIZ

Mimar Sinan Muh. L. 'sının Kurucu Üyesi Cevat Memduh ALTAR K. 'i Kaybettik (FERMAN C.)	95.96.11
---	----------

DENEME

Bilim ve Din (KÖKDAMAR Y.)	95.96.49
Erdem (ECER E.N.)	95.96.65

Kavram olarak Hoşgörü (ÖCAL G.)	95.96.70
Erdemlilik (ŞENER A.)	95.97.55
İdealinizi Aynada Arayınız (SEZENER E.)	95.97.57
İtidal (SLEM T.)	95.97.61
Evren ve Bilmek (ECEVİT A.)	95.97.75
Yaradılış (AKKAN A.)	95.98.43
Masonluk Nedir? Mason Kimdir? (HAKMAN Y.)	95.98.47
Mason Olmak (GÜLER A.)	95.98.56
DERLEME	
İnisiyasyon ve Gizlilik (ÇERMAN K.)	95.95.67
İzlanda - Efsaneler Adası ve Masonluğu (ATANASOF D.)	95.96.75
Mason Baloları ve Bu Baloların Davetiyelerine Ait Örnekler (İŞMEN İ.)	95.97.79
İnsan Tabiatıyla ilgili Masonik Konsept Üzerine (ÇERMAN K.)	95.97.89
İNCELEME	
Tolerans (ANAFARTA F.)	95.95.57
Eski Mısırda Tekris (GÖK D.)	95.95.61
MASONİK KONULAR	
Masonik Derlemeler (TEMEL R.)	95.95.53
Bir Hariciye Açık Mektup (ERMAN S.)	95.96.33
Lâzım ve Kâfi Kuralı (TEMEL R.)	95.96.39
Beşinci Boyut (ARAS Ö.)	95.96.43
Lâzım ve Kâfi Kuralı II (TEMEL R.)	95.97.41
Bir Mason, Masonluk Hakkında Neler Bilmelidir? Masonlukta Etiket (TUNCEL M.)	95.97.43
Ritüeller (AKEV S.T.)	95.98.17
Yaşamda Masonluğun Farkı Nedir? (TEMEL R.)	95.98.32
Masonlukta Matematik (ERGİNSOY A.)	95.98.35
TARİH	
Orhan Alsaç "AKKAN A.)	95.95.11
Suha Tuğrul AKSOY (AKKAN A.)	95.95.14

Aydınlanma Çağında Masonluk ve Üst derecelerin Doğuşu (LAYIKTEZ C.)	95.95.17
Operatif Masonluğun Doğuşu Hakkında (SİRMAN N.)	95.98.11

LOCALARDAN HABERLER

Mimar Sinan	95.95.73
Mimar Sinan	95.96.79
Mimar Sinan	95.97.94
Mimar Sinan	95.98.91

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Mimar Sinan	95.95.82
Mimar Sinan	95.96.88
Mimar Sinan	95.97.95
Mimar Sinan	95.98.99

FİHRİST

Mimar Sinan Dergisi 91-94 Fihristi (UMUR R.)	95.95.83
--	----------

YAZARLAR FİHRİSTİ

A

AKEV M.F.	
Cenaze Merasim Usullerinin (Rites Gizli Anlamı)	95.97.31
AKEV S.T.	
Ritüeller	95.98.17
AKKAN A.	
Orhan Alsaç	95.95.11
Suha Tuğrul Aksoy	95.95.14
Yaradılış	95.98.43
ANAFARTA F.	
Tolerans	95.95.57
ARAS Ö.	
Beşinci Boyut	95.96.43

ARPAÇ C.	
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	95.95.04
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	95.96.04
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	95.97.04
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	95.98.04
ATANASOF D.	
İzlanda - Efsaneler Adası ve Masonluğu	95.96.75
AYAN T.	
Gılgamış Destanı'nın Masonik Yorumu	95.95.44
Bilgi Çağına Doğru Bir Masonik Profil	95.96.13
Masonlukta Başak	95.98.59
B	
BERİK M.	
Bilgi Muhterem Locası Üstadı Muhteremine	95.97.78
Ç	
ÇERMAN K.	
İnisiyasyon ve Gizlilik	95.95.67
İnsan Tabiatıyla İlgili Masonik Konsept Üzerine	95.97.89
E	
ECER E.N.	
Erdem	95.96.64
İyilik	95.98.77
ECEVİT A.	
Evren ve Bilmek	95.97.74
ERENGÜL F.	
"Audi - Vide - Tace"	95.95.35
Bizim Landmark'larımız	95.96.27
ERGİNSOY A.	
Masonluk ve Matematik	95.98.35
ERMAN S.	
Bir Hariciye Açık Mektup	95.96.33
F	
FERMAN C.	
Cevat Memduh ALTAR K. 'i Kaybettik	95.96.11

G

GİRGIN H.A.
Hermes, Hermetik Tekris ve Günümüz Tekrisi 95.98.82

GÖK O.
Eski Mısırda Tekris 95.95.61

GÜLER A.
Mason Olmak 95.98.56

H

HAKMAN Y.
Masonluk Nedir? Mason Kimdir? 95.98.47

İ

İŞMEN İ.
Mason Baloları ve Bu Baloların Davetiyelerine
Ait Örnekler 95.97.79

K

KÖKDAMAR Y.
Bilim ve Din 95.96.49

L

LAYIKTEZ C.
Aydınlanma Çağında Masonluk ve Üst Derecelerin
Doğuşu 95.95.17
Yemin 95.97.15

M

MİMAR SİNAN
Localardan Haberler 95.95.73
Localardan Haberler 95.96.79
Localardan Haberler 95.97.94
Localardan Haberler 95.98.91
Aramızdan Ayrılanlar 95.95.82
Aramızdan Ayrılanlar 95.96.88
Aramızdan Ayrılanlar 95.97.95
Aramızdan Ayrılanlar 95.98.99

Ö

ÖCAL G.
Kavram Olarak Hoşgörü 95.96.70

S

SEZENER E.
İdealinizi Aynada Arayınız 95.97.57

SİRMAN N.
Operatif Masonluğun Doğuşu Hakkında 95.98.11

SLEM T.
İdital 95.97.61

Ş

ŞENER A.
Erdemlilik 95.97.55

T

TEMEL R.
Masonik Derlemeler 95.95.53
Lâzım ve Kâfi Kuralı 95.96.39
Lâzım ve Kâfi Kuralı II 95.97.41
Yaşamda Masonluğun Farkı Nedir? 95.98.32

TUNÇEL M.
Bir Mason, Masonluk Hakkında Neler Bilmelidir?
Masonlukta Etiket 95.97.43

U

UMUR R.
Mimar Sinan Dergisi 91-94 Fihristi 95.95.83

Y

YALIM A.D.
Batının Giderek Büyüyen Kültürel Krizi 95.95.27

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Message of the M.W. Grand MasterCan ARPAÇ
17. We have lost W. Bro. Sahir Erman..... Cumhur FERMAN
20. Freemasonry and Belief..... Yusuf KÖKDAMAR
31. The Acquisition Story of the
Masonic Hall Building and a Bond Issue..... İsmail İŞMEN
37. The Correction of Errors and Confessions.....Türkhan SLEM
49. From Amino Acids to Man..... Hüseyin Avni ÖKTEM
59. Faith and Karma..... Özkan ARAS
68. The AccaciaOktay GÖK
71. Banqueting İsmail Hakkı MOLTAY
78. The Entrance to the Road
of Light is on the Treshhold.....Koparal ÇERMAN
94. News from LodgesMimar SİNAN
105. ObituariesMimar SİNAN
106. Index of Mimar Sinan Magazines 95-98..... Reşad UMUR

Adress : 25, Nuruziya Sokağı — Beyoğlu / İSTANBUL

YEAR : 1996

NO : 99